

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10503

KENIG LIR

William Shakespeare

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

וויליאם שעקספיר — קעניג ליר

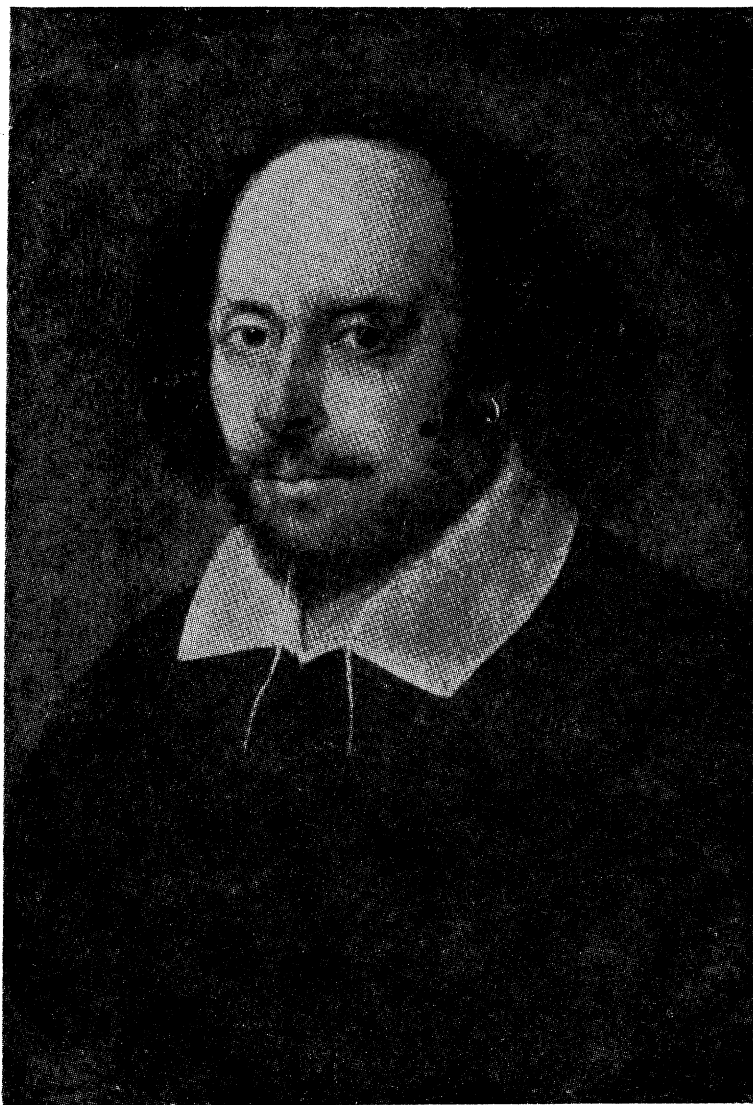

ו.שעקספיר
קעניג לאד

Copyright 1947
by Dr. A. ASEN

Printed by
GRENICH PRINTING CORP.
151 W. 25th St., New York, N. Y.

1564—1616

לויט דעם פארטרעט פון זשאן טיילאר,
באוואוסט אלס דער „טשענדאם" פארטרעט.

FREE PUBLIC
LIBRARY
JERSEY CITY, N. J.

מס' 611147
2.000

מיון פאניאן

418597

פון זעלבן איבערזעצער זיינען דערשינען:

וו. שעקספירס אלע סאַנעטן
(1944)

25 לידער פון טאַמאַס מור
(1935)

25 לידער פון וואַלט ווהיטמאַן
(1934)

25 לידער פון ה. וו. לאַנגפעללאַ
(1933)

לאַרד בייראַנס — „קיין“
(1932)

לאַרד טעניסאַנס — „ענאָך אַרדען“
(1930)

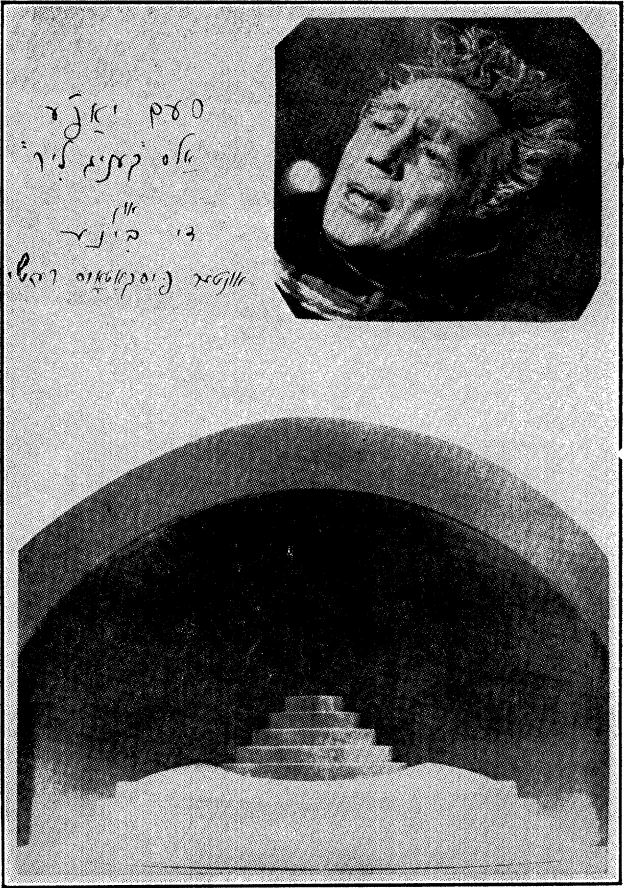
לאַרד בייראַנס — „די יידישע מעלאָדיעס“
(1928)

„די רובאַיאַט“ — פון אַמאַר כאַיאַם
(1926)

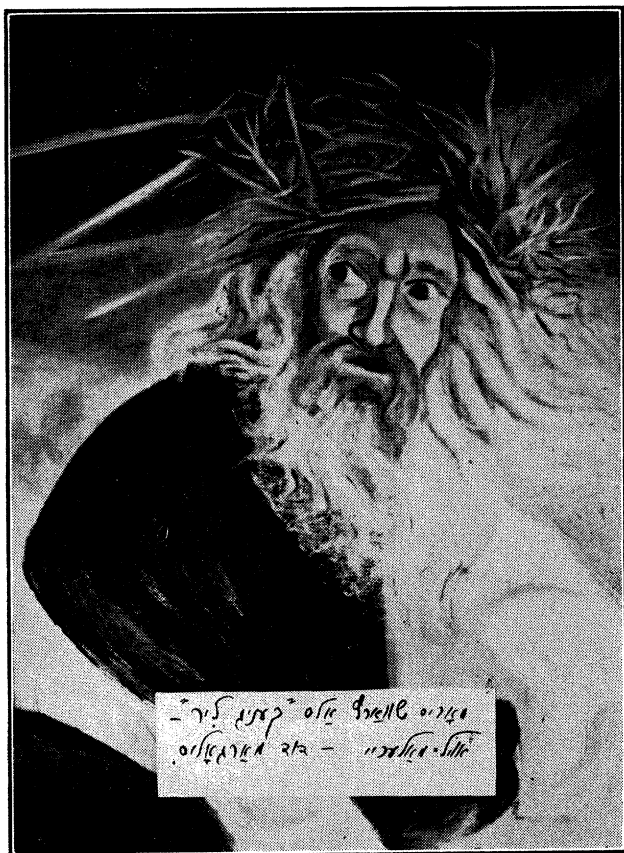
לאַרד בייראַנס — „דער געפאַנגענער פון שילאָן“
(1925)

עס ווערן צוגעגרייט צום דרוק:

אַן אַנטאַלאָגיע פון די קלאַסישע ענגלישע דיכטער,
אַן אַנטאַלאָגיע פון די קלאַסישע אַמעריקאַנער דיכטער,
און דזשאַן מילטאַנס — „שמשון הגבור“.

FREE PUBLIC
LIBRARY
JERSEY CITY, N. J.

הוא היה מלך יהודה - בן אהרן הכהן
- קצת לפני ימינו

FREE PU
LIBR/
JERSEY CITY

אַן עפנטלעכער דאַנק

איך וויל דאָ מיט דאַנק און טיפער אַנערקענונג דערמאָנען מיין ליבן פּרױנד דעם דיכטער און עסיאיסט מרדכי יאָפּע. אים קומט געוויס אַ גרויסן חלק פון מיין „עולם הבא“ אין שייכות מיט מיין איבערזעצונג... פּרױנד יאָפּע האָט פּולשמענדיק דורכגעלייענט מיין מאַנאָ-סקריפט. אַליין אַ באַוואוסטער איבערזעצער און אַ געוואַל-דיקער בעל מדקדק אויפן וואָרט, האָט ער נישט דורכגעלאָזט קיין איין איינציקע שורה, וואָס איז אים געווען עטוואָס קשה. ער האָט שטרענג דורכגעפירט די בדיקה... אפילו מיט אונטערזוכן דעם אַריגינאַל, האַנט-אין-האַנט מיט מיין איבערזעצונג, ביז צום ריכטיקן תיקון...

פאַראַלעל מיט אַט דער גייסטיגער הילף מצד מ. יאָפּע, קומט אויך גאָר אַ באַזונדערן דאַנק מיין זייער ליבן פּרױנד יאָפּע גרינהאַרץ, וואָס האָט גרויסמוטיק אַרויסגעוויזן זיין פּרױנדלעכע הילף אויף אַן אַנדער אופן, כדי דאָס בוך זאָל וואָס גיכער דערשיינען און מיט דעם אַרױנברענגען די שיינקייטן פון יפת אין די געצעלטן פון שם...

אַ באַזונדער האַרציקן דאַנק מיינע צוויי ליבע פּרױנט, שמחה לעוו און קאַלעגע דר. ש. סױמאַן פאַר איבערקוקן די סאַמע לעצטע „פרוץ“, פאַרן אַרױנגעבן צום דרוק. א. א.

דעם שיינעם אַנדענק פון געאַרג בראַנדעס

איך דערלויב זיך צו געבן דאָ אַ גרויסן טייל פון דער אַפּהאַנדלונג פון געאַרג בראַנדעס, דעם באַרימטן ייִדיש-דעמישן קריטיקער, וועגן שעקספּיר'ס „קעניג ליר“ אַלס אַרױנפיר.

ג. בראַנדעס, וועלכער האָט באַהערשט די מוחות פון די בעסטע ליטעראַטור-קענער פון דעם 19-טן י"ה האָט אױך פאַרעפנטלעכט אַ באַזונדער בוך, אַ מױסטער-ווערק וועגן שעקספּיר.

אַגב איז בדאי צו באַמערקן, אַז די ייִדישע ליטעראַטור איז לעצטנס באַרױכערט געוואָרן מיט אַן אינטערעסאַנטן בוך — „דאָס לעבן פון וויליאַם שעקספּיר“. דאָס איז די ערשטע ביאָגראַפיע פון וו. שעקספּיר אין דער ייִדישער שפראַך פון דעם באַוואוסטן שרױפטשטעלער-שווישפילער אַבְרָהָם טױטעלבוים.

א. א.

„קעניג ליר“ — א וועלט־קאמאטראפע

פון געאָרג בראַנדעס

אין „קעניג ליר“ האָט שעקספירס וויזיע דערגרונטעוועט די טיפעניש פון שרעק ביזן תהום, און ביים אַנבליק פון דעם אָפּגרונט, האָט זיין גייסט ניט אַרויסגעוויזן קיין שוואַכקייט, קיין אויגן־שווינדלעניש און קיין שום שרעק.

ווען מען טרעט צו צו דער שוועל פון דעם דאָזיקן ווערק, כאַפט אַרום אַ געפיל פון מורא און ערפורכט, ווי ביי דער שוועל פון דער סיסטיגישער ביי־קירך, אין דעם וואַטיקאַן, מיט זיינע פרעסקאַס און געמעלן פון מיקל אַנדזשעלאָ. דער אונטערשייד איז, וואָס דאָ זיינען די ליידן שטאַרקער, דער יאָמער — ווילדער, די האַרמאָנישע שיינקייטן — מער.

אַטעלאָ איז געווען אַ גרויסאַרטיקע שטיק קאַמער־מוזיק, וואָס מען האָט געקאַנט גרינג און איינפאַך באַגרייפן, כאַטש זייער טיף־רירנד. קעניג ליר, אָבער, איז אַ סימפּאָניע פון אַ געדוּאַלטיק־גרויסן אַרקעסטער. אַלע אינסטרומענטן פון גאָר דער וועלט קלינגען אָפּ אין אים, און יעדער אינסטרומענט האָט זיך אויך זיין אָפּשטעל דאָ און דאָרט.

קעניג ליר איז די גרעסטע שטיק אַרבעט, וואָס שעקספיר האָט זיך פאַרנומען. עס איז די ברייטסטע און ווייט־אַרומנעמענדיקסטע, עס שילדערט די גאַנצע שרעק און ליידן, וואָס קאָן אַרויסקומען פון דער באַציאַונג צווישן אַ פּאַטער און זיינע קינדער, אויסגעדריקט אין פינף אַקטן פון געוויינלעכער לעבן.

קיין מאַדערנער דיכטער האָט ניט געוואָגט אויפצונעמען אזאַ טעמע. אויך וואַלט זי קיינער נישט געקאַנט בייקומען. שעקספיר, אָבער, האָט עס געמאַן אַן שום אַנשטרענגונג, דורך דער קראַפט פון זיין איבערוועלטיקנדיקער מייסטערשאַפט, וואָס האָט אין שענסטן הויך פון זיין גייסטיקן אויפּוואַקס, באַהערשט דאָס

גאנצע מענטשלעכע לעבן. ער באהאנדלט זיין טעמע מיט גראציע-
זער קראפט, וואָס באַלאַנגט צו גייסטיקער שלימות, און מיר באַ-
קענען זיך, ווי מען זעט אין דער האַנדלונג, מיט אַ סך סצענעס
פון אַזאַ מין שטאַרקן פאַטאַס, וואָס ס'דוכט זיך אונדז אויס, אַז
מיר הערן דאָס זיפצן פון דער ליידניקער מענטשהייט, פונקט
ווי מיר הערן ביים ברעג ים דעם שטענדיקן ברויז און זיפצן פון
די כוואַליעס.

אונטער וועלכע אומשטענדן האָט זיך שעקספיר גענומען צו
דער דאָזיקער טעמע? די דראַמע דערציילט עס אונדז אויף אַ זייער
פשוטן אופן. שעקספיר איז דאָן געשטאַנען אויפן שיידוועג פון
מענטשלעכן לעבן; ער איז דאָן אַלט געווען צוויי און פערציק
יאָר; ער האָט נאָך געהאַט פאַר זיך צען יאָר צו לעבן, אָבער פון
די דאָזיקע צען יאָר איז אים זיכער געבליבן ניט מער ווי זיבן יאָר
פאַר אינטעלעקטועלער אַקטיוויטעט.

אין וואָס פאַר אַ גייסטיקן צושטאַנד האָט זיך שעקספיר
גענומען צו דער דאָזיקער אַרבעט? וואָס האָט געזאָגט אין זיין מוח,
וואָס האָט געזיפצט אין זיין ברוסט, אין דער צייט ווען ער האָט
זיך אָנגעטראָפן מיט דער דאָזיקער טעמע? די דראַמע דערציילט
עס אונדז גאַנץ פשוט. פון אַלע פאַרשיידענע פאַרמען פון רשעות,
גראַבקיט און נידערטרעכטיקייט, מיט וועלכע דאָס לעבן האָט אים
צוזאַמענגעבראַכט, פון אַלע שלעכטיקייטן און געמיינהייטן, וואָס
פאַרביטערן די עקזיסטענץ פון דעם נאָבעלן סאַרט מענטשן, איינע
פון די רשעות'ן האָט אים איצט אויסגעזען די ערגסטע. זי האָט
אַרויסגעשטאַרצט ווי די העסלעכסטע און מער רעבעלירנדיקע פון
אַלע אַנדערע — אַ רשעות פון וועלכער, אַן שום ספק, ער אַליין
איז אָפט געפאַלן אַ קרבן — און דאָס איז: אומדאָנקבאַר-
קייט. ער האָט ניט געזען קיין גרעסערע געמיינהייט, אַזוי ווייט
פאַרשפרייט.

וועמען קאָן עס איינפאַלן צו צווייפלען, אַז ער, שעקספיר,
אויסערגעוויינלעך באַגאַבט פון דער נאַטור; ער, וועמעס עקזיס-
טענץ איז געווען ווי שעלי'ס וואַלקן, אַ שטענדיקער געבער, אַן
אייביקע ברכה, אַ כסדר'דיק ברענגען „פרישן רעגן צו די דורשטיקע
בלומען“ — וועמען קאָן עס איינפאַלן צו צווייפלען, אַז אַזאַ מין
געבער פון גרעסטער מאָס זאָל תמיד ווערן באַלוינט מיטן

שוואַרצסטן באַלוינ פון אומדאַנקבאַרקייט ? מיר זעען, צום ביי-
שפּיל, ווי האַמלעט, צו יענער צייט שעקספּיר'ס גרעסטע ווערק,
איז אויפגענומען געוואָרן מיט באַלדיקע אַטאַקעס. שעקספּיר האָט
דאָן זיין לעבן פאַרבראַכט אין דעם טעאַטער. מיר קאָנען זיך לייכט
משער זיין, דאָרט וואו מיר ווייסן ניט פון קיין פאַקטן, ווי קאַמע-
ראַדן, וועמען ער האָט געלערנט און געהאַלפּן; בינעפּאַעטן,
וועלכע האָבן אים מקנא געווען און צו דערזעלבער צייט אים באַ-
וואונדערט; אַקטיאָרן, וועמען ער האָט דערצויגן און וועלכע האָבן
אין אים געהאַט אַ גייסטיקן פאַטער; די עלטערע, וועמען ער האָט
געשטיצט; די יונגע, צו וועמען ער האָט אַרויסגעוויזן פּיל פּריינט-
שאַפט — ווי אַט די אַלע טרייסלען זיך אָפּ פון אים, אָדער
באַפאַלן אים. און יעדער נייער ביישפּיל פון אומדאַנקבאַרקייט
איז געווען אַ שרעקלעכער קלאַפּ פאַר זיין גייסטיקן לעבן.

יאָרן-לאַנג האָט ער געשוויגן און אונטערדריקט זיין געפּיל
פון באַליידיקונג, און עס געהאַלטן פאַרשלאָסן טיף אין זיין אייגן
האַרץ. ער האָט אָבער פּיינט געהאַט און פאַראַכטעט אומדאַנקבאַר-
קייט, ווי איינע פון די ערגסטע רשעות'ן אויף דער וועלט, ווייל
דאָס פאַראַרימט און דערנידעריקט די נשמה.

ער איז זיכער ניט געווען פון יענע קינסטלער-נאַטורן, וואָס
וואַרפן זיך מיט געלט, ווען זיי האָבן עס און טוען טובות מיט
גוט-געמיטלעכער אומפאַרויכטיקייט. שעקספּיר איז געווען אַ פּע-
איקער, ענערגישער געשעפטסמאַן, וועלכער האָט געשפּאַרט און
געזאַמלט געלט, כדי צו געווינען אומאַפהענגיקייט און צוריק-
קריגן די פאַרלוירענע פאַרמעגנס פון זיין פאַמיליע. דאָך איז ער,
צוליב דעם, ווי עס ווייזט אויס, געווען ניט ווייניקער אַ גוטער
קאַמעראַד און אַ בעל-טובה אין פּראַקטישן און אין אינטעלעקטועלן
לעבן.

שעקספּיר האָט געפּילט, אַז אומדאַנקבאַרקייט האָט פאַר-
אַרימט און דערנידעריקט זיין נשמה, ווייל דאָס האָט אים געמאַכט
שווערער צו וועלן ווידער העלפּן און געבן מיט ביידע הענט פון דעם
קעניגלעכען אוצר פון זיין נאַטור, ווען ער איז שוין געווען אַזוי אָפט
אַנטוישט און אָפּגענאַרט, אפילו פון יענע, פאַר וועלכע ער האָט
אַזוי פּיל געטאַן, און אין וועלכע ער האָט אַזוי שטאַרק געגלויבט.
ער האָט געפּילט, אַז אויב עס עקזיסטירט וועלכע עס איז געמיינ-

הייט, וואָס האָט געקאָנט טרייבן איר קרבן צו פאַרצווייפּלונג, צו משוגעת, איז עס געווען די רשעות פון שוואַרצער אומדאַנק באַרקייט.

אין אַזאַ גייסטיקן צושטאַנד האָט עס שעקספיר, ביים סוף פון דעם יאָר 1605, אָנגעפאַנגען זיין ווערק — „קעניג ליר“.

* * *

איך שטעל מיר פאַר, אַז שעקספיר האָט געמוזט, צוליב גע-
וואוינהייט, אַרבעטן אין דער פּרי. די צעטיילונג פון דעם טאַג,
צו יענער צייט, וואָלט עס אַזוי פון אים פאַרלאַנגט. עס גלויבט זיך
אַבער קוים, אַז עס איז געווען אין די ליכטיקע פּרימאַרגן-שטונדן,
אָדער אַפילו דורך די בייטאַגיקע שטונדן, ווען שעקספיר האָט
סאַגריפּן די אידייע פון זיין „קעניג ליר“. ניין, דאָס האָט געמוזט
פאַסירן אין אַ נאַכט פון שטורם און שרעק, איינע פון יענע נעכט,
ווען אַ מענטש, זיצנדיק אין דער היים, ביים שרייב-טיש, טראַכט
פון — די עלנטע און די אומגליקלעכע, וועלכע וואַנדערן אַרום
אין דרויסנדיקער אַרימקייט דורך דער פינצטערניש פון דער נאַכט,
דורך דעם וואַיענדיקן ווינט און דעם דורכווייקנדיקן רעגן — ווען
דאָס יאָגן זיך פון שטורם איבער די דעכער פון די הייזער און זיין
פייפּן אין די קויםענס היכט אָפּ אין די אויערן, ווי די גרוילן
פון אַגאַניע, ווי דער יאַמער פון דער גאַנצער אַרימקייט פון דער
וועלט. אין אַזאַ נאַכט זאָגט דער דיכטער מיט לירן (III-4):

„איר אַרימע, נאַקעטע, וואו איר זאָלט ניט זיין,
וואָס דירן דעם שטורמדיקן, ביזן וועטער:
ווי זאָל עס אייער ניט-באַשיצטער קאָפּ,
דער הונגעריקער גוף, מיט שמאַטעס בלוז
באַדעקט, אייך שיצן פון אַזאַ מין שטורם?“

און ער מאַכט נאָך דעם קעניג זאָגן מער:

„איך האָב, אַ, ווייניק וואָס געדאַכט פון דעם!
נעם דיין רעצעפט, בכבודיקער קעניג!
און פיל אַמאָל אויך דו, וואָס אַרימע פילן,
אַז דו זאָלסט שענקען זיי דיין איבערפּלום,
און ווייזן מער גערעכטיקייט די הימלען.“

אין אזא נאכט איז די אידייע פון „ליר“ געבוירן געווארן. שעקספיר האט אין ערגעץ ניט אזוי געוויזן דאס שלעכטע און דאס גוטע, אין אזא נאענטער פאזיציע.

שעקספיר האט אין קיין אנדער ווערק נישט געשילדערט גוטס און שלעכטס אין א... אענטער קעגנעזעצטקייט — גוטע און שלעכטע מענטשן אין אזא דירעקטן צוזאמענשטויס, איינער מיטן צווייטן; און אין ערגעץ נישט האט ער מיט אזא איבער-געלייגטקייט אויסגעמידן דעם געוויינלעכן און קאנווענציאנעלן אויסגאנג פון דעם קאמף — דער טריאומף פון דאס גוטע. אין דער אטמאספערע ווישט דער בלינדער און בייזער שיקזאָל אָפּ די גוטע און די שלעכטע — ביידע גלייך.

אַלץ קאַנצענטרירט זיך אין דעם אַרימען, אַלטן, נאַרישן ליר, וואָס איז קעניג אין יעדן טראָפּן בלוט, און אויך אזוי פיל מענטש-לעך. ליר איז אַ ליידנשאַפטלעכע נאַטור, אויפגערעגט, נערוועז, און אין זיין ערשטן אימפולס איז ער גרייט צו רעאַגירן. ער איז אזוי ליבליך מיט זיין גאַנצער האַרץ און נשמה, אַז ער דערוועקט די שטאַרקע איבערגעבנקייט פון די בעסטע מענטשן אַרום אים; און ער איז אזוי געשטעלט צו באַפעלן, און איז אזוי איינגעוואוינט צו הערשן, אַז יעדן מאַמענט פעלט אים ממש אויס אַט די קראַפט, וואָס ער האָט אויפגעגעבן, ווען ער איז געווען באַהערשט פון זיין קאַפּריז. פאַר אַ שטיקל צייט, אין אָנהויב פון דער טראַגעדיע, שטייט דער אַלטער מאַן גלייך; דערנאָך הויבט ער אָן צו בייגן זיך, און וואָס שוואַכער ער ווערט, אַלץ שווערער ווערט די משא וואָס עס ווערט אויף אים אַרויפגעלייגט, ביז ער זינקט ענדלעך פון זיין איבערגעלאַדנקייט. ער גייט אַוועק, טאַפּנדיק זיין וועג, מיט זיין צעשמעטערדיקן גורל אויף זיין מידער פלייצע. באַדד ווערט אויסגעלאָשן דאָס ליכט פון זיין מוח און עס באַפאַלט אים אַ משוגעת.

שעקספיר נעמט די דאָזיקע טעמע פון משוגעת און פאַסט זי צו צו דריי כאַראַקטערן — ער צעטיילט זיי צווישן עדנאָר, איינער וואָס איז נייגעריק צו דינען אַ צוועק, נאָר רעדט אויף דער שפּראַך פון אמתער משוגעת; דער נאָר, דער צווייטער, וועלכער איז אַ פּראַפעסיאָנעלער לץ, און פאַרמאַסקירט די גע-זונטסטע, פּראַקטישע קלוגשאַפט דורך דעם אויסזען פון משוגעת;

און דער דריטער, דער קעניג אַליין, וואָס איז צעמישט און גערירט דורך עדגאר'ס משוגענע רייד — דער קעניג, וואָס איז משוגע פון עלנטקייט און ליידן.

אין דער צייט ווען די עלטערע טעכטער האָבן געירשנט און צו שטאַרק אין זיך אַנטוויקלט לייס שלעכטע אייגנשאַפטן, האָט קאַרדעליא איבערגענומען אינגאַנצן די גוטסקייט פון זיין האַרצן; דאָך האָט ליר אויך איר איבערגעגעבן אַ געוויסן גראַד פון זיין עקשנות און שטאַלץ, און אַן דעם וואָלט נאַטירלעך ניט אַרויסגעקומען דער צוזאַמענשטויס. זיין סאַמע ערשטע פראַגע וואָס ער שטעלט איר אין ערשטן אַקט, ווי אויך אין איר ענטפער אויף זיין פראַגע, זעען מיר, פעלט אַביסל טאַקט. נאָר ווען די האַנדלונג איז דער דראַמע גייט אָן, געפינען מיר אויס, אַז איר עקשנות ווערט ביסלעכווייז צעשמאַלצן; איר גאַנצער וועזן ווייזט זיך אַרויס אין גוטסקייט און צויבער.

ווי רירנד עס איז די שטעלע, ווען קאַרדעליא טרעפט איר פאַטער, גערירט פון זין, און זי באַהאַנדלט אים, דורך דער הילף פון מעדיצין, שלאָף און מוזיק, ביז ער געווינט צוריק אַביסל זיין געזונט. יעדע זאַך קומט דאָ פאַר אַזוי שיין, פונם ערשטן קוש אָן, ביזן סאַמע לעצטן וואָרט. ליר ווערט אַרויפגעפירט אויף דער בינע אין אַ שלאָפנדיקן צושטאַנד. דער דאַקטאָר הייסט, אַז מען זאָל שפילן שטייע מוזיק און קאַרדעליא רופט זיך אָפּ —

ק א ר ד ע ל י א : א ליבער פאַטער, מיין! א היילונג זאָלן די ליפן מיינע, ווינש איך, ברענגען איצט פאַר דיר; און זאָל מיין קוש פאַרקלערען די טיפע לייד וואָס ס'האָבן די צוויי שוועסטער

דיין עלטער דיר פאַרשאַפט!

ק ע נ ט : גוטע, טייערע פרינצעסין!

ק א ר ד ע ל י א : ווען די וואָלסט ניט געווען צו זיי אַ פאַטער דאָן וואָלטן דייע זילבער-האַר ביי זיי אַרויסגערופן מיטלייד. צו איז דען אַזא געזיכט נאָר צוגעפאַסט געווען צו קעמפן מיט די שטרייטנדיקע ווינטן?

— — — מיין פיינט'ס אַ הונט.

און ווען אפילו ער וואָלט מיר געביסן וואָלט יענע נאַכט געלעגן ביי מיין פייער.

ליר וואכט אויף און קארדעליא זאגט צו אים :

קאר דעליא : ווי פילט מיין קעניגלעכער האר ?
ווי גייט עס אייער מאיעסטעט ?

ליר : ס'איז אומרעכט וואס איר נעמט פון
קבר מיך

ארויס. דו ביזט א הימלשער גייסט ;
דאך איך

איך בין געבונדן צו א פייערראד,
אזוי, אז מיינע טרערן ברענען ווי
צושמאלצענער בליי.

דערנאך, קומט ער אביסל צו זיך, פרעגט — וואו ער איז
פריער געווען, און וואו ער איז איצט ; ער וואונדערט זיך, וואס
ס'איז „שיינער טאגליכט“ ; געדענקט וואס ער האט געליטן,
און קארדעליא בעט זיך ביי אים :

קאר דעליא : א, קוקט אויף מיר, מיין האר !
און הויבט אויף אייערע הענט צו בענטשן מיך.

(ליר קניט פאר איר)

ניין, האר, איר טארט ניט קניען.

באמערקט אט די לעצטע שורה : „ניין, איר טארט ניט
קניען“. די טראגעדיע ענדיקט זיך מיט דעם, ווי ליר טרעט־אויף
און טראגט קארדעליאן, א טויטע, אין זיינע ארעמס. נאך א ווילדן
אויסברוך פון פיין, בעט ער, מען זאל אים דערלאנגען א שפיגל,
אויסצופרובירן, צי זי לעבט נאך. מ'גיט ליר'ן א פעדער, ער לאזט
ארויס א געשריי פון פרייד — יא, עס באוועגט זיך — זי לעבט
נאך ! דערנאך קוקט ער זיך ארום און זעט, אז ער האט א טעות
געמאכט. ער הויבט אן שעלטן, און דערנאך קומט די ריזיקע, אויס־
געצייכנטע באמערקונג מיט איר כארעקטעריזאציע :

„עס איז שטענדיק דאך געווען

איר שטימע זאפטיק, צארט און מייד — א זאך
נאר טייער ביי דער פרוי.“

דערנאך לאזט דער פארשטעלטער „קענט“ זיך דערקאנען
און ליר געפינט אויס, אז די צוויי מערדערישע טעכטער זיינע
זיינען טויט. אבער, זיין פעאיקייט אויפצונעמען נייע איינדרוקן
האט זיך אפגעטאן פון אים. ער פילט קיין אנדער זאך ניט, ויז

דעם טויט פון קארדעליאן, און ענדיקט מיט דעם: „און מײן אַרים קינד האָט מען אויפגעהאַנגען! ניין, ניין, זי לעבט ניט!“ און ליר חלש'ט און שטאַרבט.

און קענט בעט ביי די אַרומיקע:

קענט: אַ, פייניקט ניט זיין גייסט, קאָזט אים אויסגיין!
עם האַסט אים דער, וואָס וויל דערלענגערן
זיין לעבן אויף דער דאָזיקער בייזער וועלט.

דער פאַרלוסט פון אַ „קארדעליא“ — דאָס איז די גרויסע קאַטאַסטראָפּע. מיר אַלע פאַרלירן, אָדער לעבן אין שרעק צו פאַרלירן — אונדזער קארדעליא. דער פאַרלוסט פון דאָס טייערסטע און דאָס בעסטע, דאָס איינציקע וואָס מאַכט, אָז עס זאָל ווערט זיין צו לעבן — דאָס איז די טראַגעדיע פון לעבן. דעריבער פרעגט זיך די פראַגע: איז דאָס דער סוף פון דער וועלט? יא, עס איז. יעדער איינער פון אונדז פאַרמאָגט בלוז זיין וועלט, און לעבט אין שרעק פון צעשטערונג, וואָס הענגט איבער זיין קאָפּ. און אין דעם יאָר 1606 איז שעקספיר געווען אין דער שטימונג צו שרייבן נישט קיין אנדערע דראַמעס, נאָר אַזעלכע וואָס באַהאַנדלען דעם אונטערגאַנג פון וועלטן.

וויליאם עס זעט אויס, אָז עס קומט אַ סוף צו אַלצדינג, ווען מיר זעען דעם אונטערגאַנג פון דער מאַראַלישער וועלט; ווען דער וואָס איז איידל און טרויענסווערט ווי ליר, ווערט באַלוינט מיט אומדאַנקבאַרקייט און האַס; ווען דער, וואָס איז ערלעך און בראַוו, ווי קענט, ווערט באַשטראַפּט מיט אומ'כבוד; ווען דער, וואָס איז אַ בערר'מנות, ווי גלאַסטער, ער, וואָס נעמט אַריין דעם ליידינדיקן און באַליידיקטן הינטער זיין דאַך, פאַרלירט ביידע אויגן זיינע, אַלס באַלוינונג; ווען דער, וואָס איז נאַבל און גע'טריי, ווי עדגאַר, מוז אַרומוואַנדערן אין דעם אויסזען פון אַ מאַ'ניאַק, מיט שמאַטעס אַרום זיינע לענדן; ווען, ענדלעך, זי, וואָס איז דער לעבעדיקער עמבלעם פון פרויען'שטאַפּץ און פון געטרייער צאַהטיקייט צו איר אַלטן פאַטער, וועלכער איז פון איר געצערטלט געוואָרן, ווי אַ קינד — זי באַגעגנט איר טויט פאַר די אויגן פון זיינע מערדער! וואָס ניצט עס, וואָס די שולדיקע הרגנען און פאַר'סמען איינער דעם אנדערן צום סאַמע סוף! דאָס פאַרמינערט

ניט די קאלאָסאַלע טראַגעדיע פון מענטשלעכן לעבן; עס קלינגט פון דעם אָפּ אַ כאַר פון לייַדנשאַפֿטלעכע, שפּאַטנדיקע, ווילד־גאַרנדיקע און פאַרצווייפֿלט־קלאַגעדיקע שטימען.

זיצנדיק ביי זיין קאַמין־פייער ביינאַכט, האָט שעקספיר זיי געהערט אין דעם פייפן פון דעם שטורם אין זיינע שויבן, אין דעם וואַיען פון דעם ווינט אין קוימען — ער האָט פאַרנומען אַט־די אַלע שרעקלעכע שטימען, וועלכע האָבן זיך אַזוי צונויפגעמישט איינס מיטן אַנדערן, ווי אין אַ כאַר, און ער האָט אין זיי דערהערט דאָס פייבלעך געשריי פון דער לייַדנדיקער מענטשהייט.

סינאפסיס

ערשטער אקט

קעניג ליר פון בריטאניע, פילנדיק אז די זארגן פון לאנד זיינען צו שווער פאר זיינע יארן, באשטימט צו צעטיילן זיין קעניגרייך צווישן זיינע דריי טעכטער, מיט א תנאי, אז יעדערערס חלק הענגט אָפּ אָן דער שטארקייט פון איר ליבע צו אים. ער פרעגט יעדע איינע באַזונדער ווי שטארק זי ליבט אים. די צוויי עלטערע טעכטער, גאנעריל און רעגאן, דערקלערן, אז זייער ליבע איז אזוי גרויס, אז זיי קאָנען זי גאָר ניט אויסדריקן, און קיין אַנדער פרייד פארמאָגן זיי ניט אויסער אין דער ליבע צו אים. ליר גיט אָפּ יעדער איינער פון זיי, צוזאמען מיט איר מאָן, אַ דריטל פון זיין קעניגרייך. די יינגסטע טאכטער, קאַר-דעליא, געקערנקט פון אירע שוועסטערס היפאָקריטססווע, ענטפערט אים: „איך קען גאָר נישט אויסדריקן מיין געפיל מיט ווערטער; איך ליב אייך, אייער מאַיעסטעט, אַלס קינד, ניט מער, ניט ווייניקער.“ דער צאָרנדיקער ליר צעטיילט דאָס דריטל, וואָס ער האָט געזאָלט האַלטן פאַר איר, צווישן אירע צוויי שוועסטער. דער גראַף קענט, פאַר אַריינמישן זיך לטובת קאַרדעליא, ווערט פאַרשיקט. דער גראַף פון בורגאנדיע און דער קעניג פון פראַנקרייך האָבן לאַנג זיך שוין געשדכנט צו קאַרדעליאַ; איצט איז זי אָן נדן, ציט זיך אָפּ דער גראַף פון בורגאנדיע פון זיין שידוך, אָבער די ליבע פון דעם קעניג פון פראַנקרייך ווערט אָנגעצונדן און צעפלאַמט זיך שטאַרקער און ער נעמט זי מיט מיט זיך צו ווערן „די קעניגין פון אונז און אונזער שיינער פראַנקרייך“. קעניג ליר האָט איבערגעלאָזט פאַר זיך בלוויז דעם נאָמען קעניג און אַ סוויטע פון אַ הונדערט ריטער, און ער דאַרף פאַרברענגען אַ הודש איבער אַ הודש אין די הויפן פון גאנעריל און רעגאן. גאָר גיך ווערן די טעכטער מיד פון זייער פאָטער און הייבן אָן אים אַרויסצור ווייזן מיסרעספעקט. דער גראַף קענט קערט זיך אום אַ פאַר-שטעלטער און ווערט לירס אַ באַדינער.

צווייטער אַקט

די צוויי טעכטער פארקלענערן די צאל פון זיינע באדינער, זאָגן זיך אָפּ אים צו רעספעקטירן, וואָרפן אַרײַן קענטל אין קלאַמער־קלאַץ און פּײַניקן אים; און ענדלעך רעגן זיי דעם אלטן ליר אזוי אויף, אז ער גייט אַוועק אין אָפּענעם פּעלד אַרײַן אין אַ מוראדיקן שטורעם.

דריטער אַקט

בלויז צוויי פון זיינע באדינער גייען מיט אים: זיין הויפּט נאַר און קענט. זיי באהאַלטן זיך פון שטורעם אין אַ הייל און טרעפן דאָרטן עדנאַר, דעם זון פון דעם גראַף פון גלאַסטער. זיין פּאָטער האָט פון אים אַוועקגענומען די ליבע צוליב זיין ממזר־ברודער עדמונד. דעם קעניגס ליידן פירן אים אַראָפּ פון זינען. דער גראַף פון גלאַסטער האָט מיטלייד מיטן אלטן קעניג, און פּאָלנט אים נאָך, כדי אים צו העלפן. עדמונד דערציילט וועגן זיינע אויפטועכצן צו רענאַן און גאַנעריל און דער גראַף פון קאַרנוואַל, דער ערשטערס מאַן, שטעכט אים גלאַסטערס אויגן און וואָרפט אים אַרויס פון הויף, ער זאָל זיך גיין און געפינען זיין אייגענעם וועג.

פערטער אַקט

גלאַסטער, וואַנדערנדיק איבערן פּעלד, ווערט באַקעגנט און באַזאָרגט פון זיין זון עדנאַר, וועלכער זאָגט ניט אַויס זיין פּאָטער ווער ער איז. אין דער זעלכער צײַט האָט קענט דערווייל מודיע געווען קאָרדעליאַן וועגן איר פּאָטערס לאַגע און וועגן אַלץ וואָס קומט פאַר, און זי קומט אים צו־הילף מיט אַ פּראַנצויזישער אַרמײַ. מיטן דאָקטאָרס הילף און מיטלען וואָס זי האָט מיטגע־בראַכט, קומט ליר צוריק צו זיין פאַרשטאַנד.

פּינפטער אַקט

אין דעם קריג צווישן דער פּראַנצויזישער און בריטישער אַרמײַ, פאַרטרעט עדמונד גאַנערילס און דענאָנס אַרמײַען. קאָרדעליאַ ווערט נידערגעשלאָגן און זי און איר פּאָטער ווערן

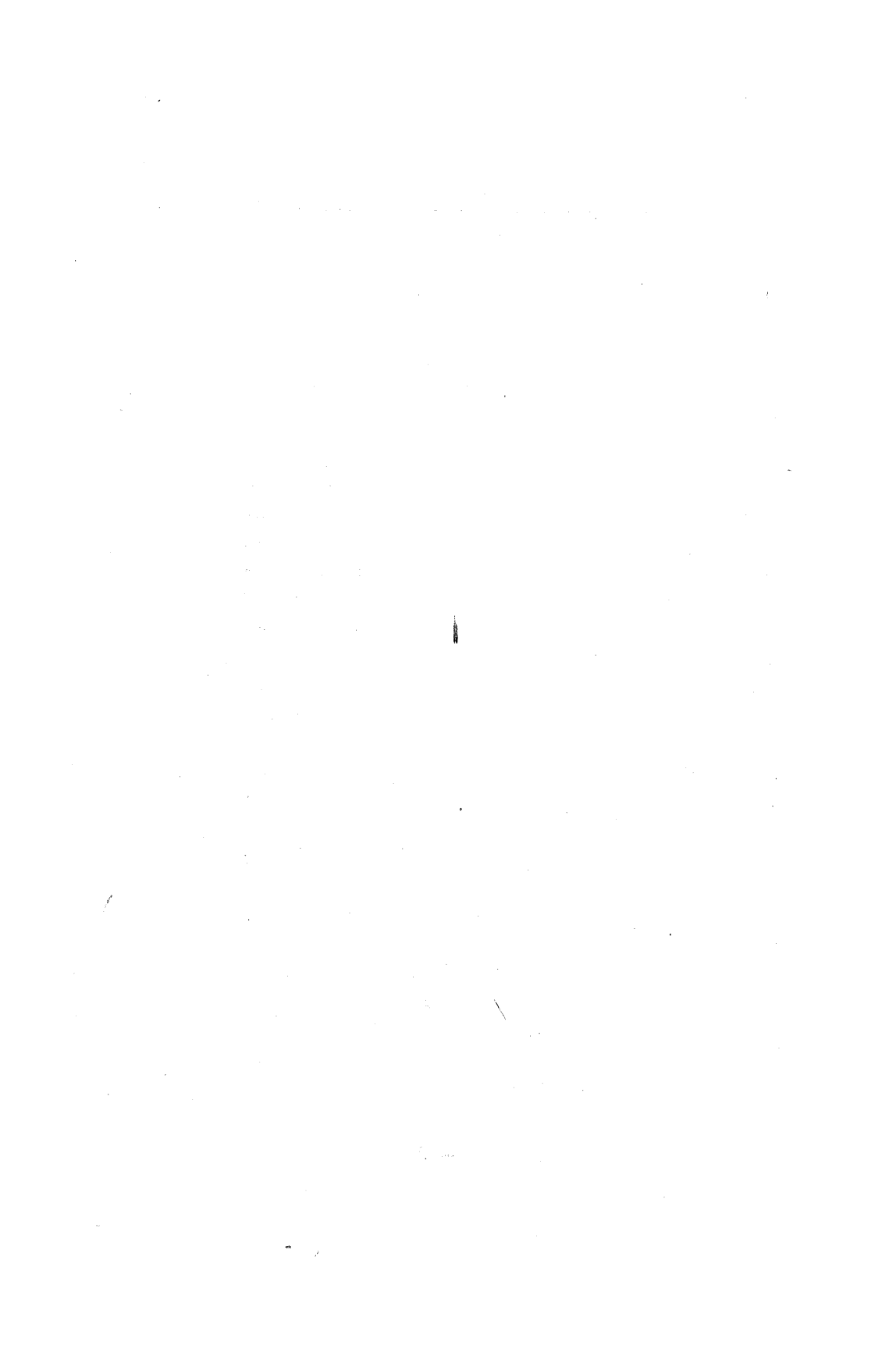
וויליאם שטקספיר

גענומען געפאנגען. גאנערליך, אין איר ליבע צו עדמונד'ן, סמ'ט
רעגאנען; אָבער נאָכדעם, ווי איר מיאוסע אויפפירונג ווערט
אויפגעדעקט פון איר מאַן, נעמט זי זיך דאָס לעבן. עדנאר קלאַגט
אָן עדמונד'ן אַז ער איז אַ פאַררעטער און פאַרוואַנדעט אים
שטערבלעך אין קאַמף. קאַרדעליאַ ווערט אויפגעהאַנגען אין נע-
פענקעניש און ליר שטאַרבט פון אַ צעבראַכן האַרץ.

פערזאָנען :

ליר — קעניג פון ברויטאניע
פראנצויזישער קעניג
בורגנדער הערצאג
קארנוואלער הערצאג
הערצאג אַלבאני
גראף קענט
גראף גלאַסטער
עדגאר — גלאַסטער'ס זון
עדמונד — גלאַסטער'ס אומגעזעלעכער זון
קוראן — הויף-באדינער
אַן אַלטער — גלאַסטער'ס קנעכט
דאָקטאר
ליר'ס הויף-נאַר
אַסוואַלד — גאנעריל'ס הויף-פירער
אַפיציר — אין דינסט ביי עדמונד'ן
אַדעלמאַן פון קאַרדעליא'ס סוויטע
אַ שליח
באדינער ביי קארנוואַל'ן
גאנעריל
רעגאַן } קעניג ליר'ס טעכטער
קאַרדעליא
ריטער פון קעניג ליר'ס סוויטע, אַפיצירן,
שליחים, סאַלדאַטן און באדינער
(די סצענע קומט פאַר אין גרויסבריטאַניע)

ערשטער אקט

ערשטע סצענע

קעניג ליריס פאלאץ

(עס קומען אריין: קעניג, גלאסטער און עדמונד)

קעניג: איך האב געמיינט, אז דעם קעניגס הארץ איז מער גענייגט צום הערצאג פון אלבאני, ווי צו קארנוואלן.

גלאסטער: עס האט שמענדיק אויסגעזען אזוי; אבער איצט, ביי דער צעטיילונג פון דער מלוכה, זעט זיך ניט ארויס וועלכן פון די צוויי הערצאגן ער שעצט העכער; ווייל די צעטיילונג איז אזוי גלייך, אז די גענויסמע פארשונג קאן נישט באשטימען דעם קלענסטן אונטערשייד.

קעניג: איז דאס ניט אייער זון, מיין לארד?

גלאסטער: זיין דערציאונג, מיין הער, איז מיר געפאלן שווער צו לאסט; מיין פנים פלעגט זיך אזוי אפט רויט-לען, ווען איך האב באדארפט צוגעבן, אז ער איז מיינער, אבער איצט שעם איך זיך נישט מער; — זעט איר אין דעם אומגערעכטיקייט?

קעניג: איר קען עס עפעס גיט פארשמיין.

גלאסטער: מיין הער, דעם יונגמאנס מוטער אבער, האט עס יא געקאנט פארשמיין — א באווייז, אז זי האט פאר-שווענגערט, און האט זיך פארזארגט מיט א זון פאר איר וויג, נאך איידער זי האט געהאט א מאן פאר איר בעט. — איר האלט עס פאר א זינד?

קעניג: איך האלט ניט, אז אט די זינד האט ניט באדארפט פאסירן, ווען ס'איז די פרוכט אזוי גערעמט.

גלאסטער: אבער, אט האב איך א זון, מיין הער, א געזעצ-

לעבן, א פאר יאר עלטער פון דעם; כאַטש אַט דער
אויסוואורף איז געקומען מיט חוצפה אויף דער וועלט,
נאָך איידער מ'האַט אים גערופן, דערפאר איז זיין מו-
טער געווען שיין. און ס'איז צוגעגאַנגען גאַנץ לעבעדיק
ביים באַשאַפן אים. און דער ממזר מוז דאָך ווערן אַנער-
קענט. — קאַנסטו דעם נאַבעלן עדעלמאַן, עדמונד?

עדמונד: ניין, מיין לאַרד.

גלאַסטער: מיין לאַרד קענט, האַלט אים פון היינט אָן און
ווייטער, ווי מיין געשעצטן פריינט.

עדמונד: כ'וועל גרייט זיין דינען אייער גנעדיקייט.

קענט: איך קריג אייך ליב, און כ'וואַלט געוואַלט בעסער
זיך מיט אייך באַקענען.

עדמונד: איך וועל זיך באַמיען צו פאַרדינען עס.

גלאַסטער: ער האַט ניין יאָר פאַרבראַכט אין דער פרעמד,
און וועט אינגיכן ווידער אַהין אַוועק. דער קעניג קומט.
(היינטער דער סצענע — אַ געשאַל פון סיגנאַלן. עס קומט
אַריין איינער האַלטנדיק אַ קרוין. נאָך אים: קעניג ליר,
קאַרנוואַל, רעגאַן, קאַרדעליאַ און באַדינער).

ליר (צו גלאַסטערן): פירט אַריין די הערן פון פראַנקרייך
און בורגונד!

גלאַסטער: יא, מיין קעניג!

(גלאַסטער און עדמונד טרעטן אַפ).

ליר: מיר וועלן דאָ דערווייל אייך איבערגעבן

אַזוינס וואָס איז נאָך ניט אינגאַנצן קלאַר.

ניט מיר די לאַנד-קאַרטע. — זייט וויסן אַז

מיר האָבן אונזער קעניגרייך צעטיילט

אויף דריי; און ס'איז ביי אונז באַשאַסן פעסט

אַראַפצואוואַרפן די גאַנצע זאַרג און מי

פון אונזער עלטער, און באפרייען זיך —
 פארטרויען זיי צו יינגערע כוחות, ווען
 מיר פויזען, צו דעם קבר פריי פון יאך.
 הערט מיך אויס, זון פון קארנוואל, און איר,
 נישט ווייניקער באליכטער זון פון אלבאני,
 מיר האבן א צוואה מיטצומיילן
 וועגן אונזערע טעכטערס נדנען, כדי
 פארמיידן אין דער צוקונפט צאנקעריי.
 די פרינצן בורגונד און פראנקרייך, קאנקורענטן
 צו געווינען אונזער יינגסטער טאכטערס הארץ,
 פארוויילן זיך מיט זייער שדכנען זיך
 שוין לאנג דא, און זיי ווארטן אויף אן ענטפער.
 נו, זאגט-זשע מיר, איר ליבע טעכטער, מיינע,
 איצט, אז מיר ווערן פריי פון ביידע זאכן:
 פון הערשאפט און פון זארג פון לאנד-באזיץ —
 זאגט, — וועלכע פון אייך ביידן, ליבט מיך מער?
 אז כ'זאל דעם בעסטן חלק געבן דארט,
 וואו ליבע האט איר העכסטע ווערט פארדינט.
 גאנעריל, צוערשט-געבוירענע, רעד צוערשט!

גאנעריל: מוין פאטער, איך ליב
 אייך מער ווי ווערטער קענען איבערגעבן;
 מער ווי פון אויג אין קאפ און פרייהייט;
 פיל מער ווי רייכקייט, זאכן פון אנטיק;
 פון לעבן, חן, געזונטהייט, שיינקייט, רום;
 פיל מער ווי ס'האט א קינד אמאל געליבט,
 ווי ס'האט א פאטער ליבע ווען באקומען —
 א ליבע וואס פארבאפט דעם אטעם און דאס לשון;
 איך ליב אייך מער פון אלצדינג אין דער וועלט.

קארדעליא (צו זיך):

וואס זאל קארדעליא טאן? — ליבן און שווייגן.

ליר (וויוזנדיק אויף דער לאנד-קארמע, — צו גאנעריל):
 פון אט די גרענעצן, אויך פון דא ביז דארט,
 מיט טונקעלע וועלדער און מיט פלאך-לאנד רייך,
 מיט טייכן און מיט ווייט צעשפרייטע פעלדער,
 איז דיינס. פאר דיר און פאר אלבאני שמאס
 בלייבט אייביק עס. — וואס זאגט די צווייטע טאכטער?
 רעגאן, די ווייב פון קארנוואל, נו, רעד!

רעגאן: איך בין פון זעלבן שמאץ, גראד ווי מיין שוועסטער,
 און האלט זיך ווי איר גלייכן. מיין טרייע הארץ
 פילט, אז עס דריקט מיין ליבע ריכטיק אויס;
 נאר עס דערזאגט ניט וואס איך וואלט געוואלט;
 ווייל כ'האב גאר פיינט איעדע אנדערע פרייד,
 וואס קוועלט אויך אין דעם הארציקסטן געפיל;
 איך פיל אין אייער קעניגלעכער ליבע
 מיין העכסטן גליק.

קארדעליא (צו זיך):
 דו ארעמע קארדעליא! —
 דאך ניט אזוי, ווייל איך בין זיכער, אז
 מיין ליבע איז פיל רייכער פון מיין שפראך.

ליר (צו רעגאן):
 צו דיר און דייניקע בלייבט, אלס ירושה
 אויף אייביק ס'צווייטע טייל פון שיינעם רייך,
 אין רייכקייט, ווערט און גרויס, ניט ווייניקער
 ווי גאנעריל פארמאגט. (צו קארדעליא) איצט, אונזער פרייד,
 די יינגסטע ניט די גרינגסטע, נאך וועמען
 עס דורשטן אזוי הייס מוזט גרויס באגער
 די עדללייט פון פראנקרייך און פון בורגונד, —
 קאנסטו וואס זאגן צו געווינען ס'דריטל,
 נאך רייכער פון די שוועסטערס טיילן? — רעד!

קארדעליא: גארנישט, גנעדיקער האר!

ליר : גארנישט ?

קארדעליא : גארנישט.

ליר : פון נישט, קומט נישט ארויס, רעד נאכאמאל.

קארדעליא : אומגליקלעך ווי איך בין, איך קאן מיין געפיל
ניט אויסדריקן דורך ווארט; איך ליב אייך, האר,
ווי ס'איז מיין פליכט, ניט מער, ניט ווייניקער.

ליר : ווי, ווי? — קארדעליא! — ענדער דינע רייד!
ווען ניט, וועסטו פיל שעדיקן דיין גליק.

קארדעליא : מיין ליבער האר,

אירט מיך געבוירן, דערצויגן און געליבט,
און איך צאל אפ די פליכטן ווי עס קומט,
פארוואס האבן מיינע שוועסטער מענער, אויב
זיי ליבן אייך אליין? ווער איך פארהייראט,
קריגט דאן מיין מאן, צוזאמען מיט מיין פליכט,
האלב פון מיין טריישאפט, ליבע און מיין זארג.
געוויס, איך וועל ניט חתונה האבן ווי מיינע שוועסטער,
און כ'זאל דעם פאטער בלויז דאן ליבן.

ליר : רעדסט פון דיין טיפן הארץ אזוי?

קארדעליא : יא, מיין ליבער האר,

ליר : נאך אזוי יונג, און דאך, אזוי אומצערטלעך.

קארדעליא : נאך יונג, מיין פאטער, און דאך, — אמתדיק.

ליר : נו, זאל דיין אמת זיין שוין דיין נדן;

ווייל כ'שווער ביי די הייליקע שטראלן פון דער זון,
ביים ברענענדיקן גיהנום און די נעכט,
ביי אלע כוחות פון פלאנעטן-קרייז,
דורך וועלכע מיר דא לעבן און פארגייען,
אז כ'זאג מיך אפ איצט פון מיין פאטער-פליכט,

פון בלוט-פריינטשאפט און פון קרובהשאפט,
און ווי א פרעמדע צו מיין הארץ אין מיר
פארבלייב אויף אייביק איצט. דער ווילדער סקיט*
אדער דער, וואס פרעסט די אייגענע קינדער אויף
צו זעטיקן זיין הונגער, זאל נעענטער
ביים הארץ מיר שטיין, מיט מיטלייד און מיט טרייסט,
איידער דו, מיין געוועזענע טאכטער.

קענט : א, איידעלער מלך, —

ליר : שווייג, קענט!

ניט שטעל זיך צווישן דער שלאנג און איר צארן!
זי איז געווען מיין ליבלינג; כ'האב געטראכט
זיך צו פארלאזן אויף איר צערמלעכקייט.
אזעק פון מינע אויגן! זאל מיין קבר
שוין געבן רו מיר, ווען איך נעם אזעק
דא איצט מיין פאטער-הארץ פון איר. — נו, רופט
מיר פראנקרייך! ווער איז דארט? רופט מיר בורגונד!
איר, קארנוואל און אלבאני, מיטן נדן
פון מינע טעכטער, נעמט מיט, איר דריטל אויך —
זאל שטאלץ, וואס זי רופט אמת, זיין איר מאן!
איך ביידן דא באקלייד איך מיט מיין מאכט,
אין העכערקייט פון ראנג, און פיינסטן גלאנץ
פון מאיעסטעט. וואס מיר אליין געהערט,
איז וועדליג, לויט דעם גאנג פון די מאנאטן,
מיט הונדערט ריטער האלמנדיק פאר זיך,
מיט אייער הילף, וועט אונזער וואוינונג זיין
א מאנאט בלויז, ביי יעדערער פון אייך.
מיר וועלן אויפהאלטן דעם נאמען נאר,
און בלויז דאס ערנרעכט פון קעניגרייך;
די מאכט, און איינקונפט און דאס שטאטס-געזעץ,

* סקיט, אדער סוימי : א בארברוישער שטט אין אזיע.

באליכמע זין, איז אייערס. אלס באווייז
טיילט זיך מיט אט-דער קרוין.

קענט : מעכטיקער ליר,
דעם וואס כ'האב שמענדיק אלס מיין קעניג געערט,
געליבט ווי א פאטער, און געדינט גאר טריי,
פאר אים געבעטן ווי פאר מיין באשיצער, —

ליר : דער בויגן איז געשפאנט, אוועק פון פייל!

קענט : נו, זאל עם פאלן, מעג אפילו אויך
איר שפיץ מיין הארץ דורכלעכערן! — זיי, קענט
גאנץ איינפאך, ווען ס'גייט ליר אראפ פון זין.
וואס טוסטו, אלטער מאן? (*) — צי דענקסטו דען
אז פליכט דארף ציטערן צו רעדן, ווען מאכט
זיך בוקט צו חניפה? ערע איז גענייגט
צו אפנהארציקייט, ווען מאיעסטעט
באנארישט זיך. האלט אויף דיין הויכן שטאנד,
און מיט דיין רואיקן באטראכטן זיך
האלט אפ דיין שרעקלעכע אומזיניקייט.
דיין יינגסטע טאכטער ליבט ניט ווייניקער דיך,
און ס'איז נישט גאר אינגאנצן פוסט דאס הארץ,
וואס קלינגט נישט אפ מיט פאלשן שוואכן קלאנג.

ליר : קענט, שווייג, — אויב ס'איז דאס לעבן דיר נאר ליב.

קענט : מיין לעבן האט מיר שמענדיק בלויז געדינט
אלס משכון קעגן דייע פיינט; איך וואלט
עס פאר דיין זיכערקייט גאר אפגעגעבן.

ליר : אוועק פון מיינע אויגן!

קענט : זע בעסער, ליר; און לאז מיך בלייבן נאך
דער ריכטיקער ציל-פונקט פון דיין אויג.

(*) ער זאגט עס, ווען ער זעט ווי ליר כאפט זיין שווערד.

ליר : איך שווער איצט ביי אפאלא!
(ער כאפט זיך צו זיין שווערד)

קענט : איך אויך, — שווער ביי אפאלא! — מיין קעניג!
דו שווערסט זיך ביי די געמער גאר אומזיסט!

ליר : א, שקלאף! ניט-גלויביקער!

אלבאני און קארנוואל : לאזט אפ, בארואיקט זיך, מיין לאַרד.

קענט : נו, טויט דיין דאקטאר און באצאל דיין לוי
פאר גאר דיין מיאוסן כעס און צארן.

צי צוריק דיין אורטייל, ווייל אויב ניט, ווי לאנג
כ'וועל האבן קראפט צו כריפען מיט מיין האלז,
וועל איך דיר זאגן, אז דו האנדלסט שלעכט.

ליר : הער אויס מיך, — דו, בונטאר!

ביי דיין געטרירישפאט, — הער מיך אויס! — ווייל האסט
געוואלט, מיר זאלן ברעכן אונזער ווארט,
(און וואס מיר האבן קיינמאל ניט געוואגט),
און איינצושפארן זיך מיט שטייפן שטאלן,
אין צווישן אונזער פסק און אונזער מאכט,
(וואס דארף ניט דולדן אונזער בלוט און ראנג)
זאג איך, אלס קעניג, איצט — דו נעם דיין לוי.

דו קריגסט פינף טעג כדי זיך מאכן גרייט
מיט שוין אנטקעגן בייזקייט פון דער וועלט;
אויפן זעקסטן, קערסטו דיין פארהאסטן רוקן
צום קעניגרייך; אויב, אויף דעם צענטן טאג
בלייבט דיין פארטריבענער גוף אין אונזער לאנד, —
דאן טויט מען דיך. אוועק. כ'שווער ביי יופיטער, —
ס'וועט בלייבן ווי איך האב געזאגט!

קענט : ליר, זיי געזונט, איך ווייס שוין וואס דו מיינסט,
ס'לעכט פרייהייט דארט, און חרם — דא.
(צו קארדעליא).

די געמער זאלן, יונגפרוי, שיצן דיך;

דענקסט ריכטיק, האָסט דאָס וואָרע וואָרט געזאָגט;
(צו רעגאָן און גאָנעריל)

ס'זאָלן אייערע רעדעס דורך טאָט באַוווּזן ווערן,

אַז אייער ליבע וועט נאָך ברענגען גוטס. —

אַדיע, איר אַלע פירשטן! — קענט מוז גיין;

זיין לעבן גרינדן אין אַ נייעם לאַנד.

(ער גייט אַוועק)

(אַ טראַמפּייטער-שאַל — גלאַסטער קומט צוריק מיט

פראַנקרייך, בורגונד און באַגלייטער).

גלאַסטער: דאָ זיינען פראַנקרייך און בורגונד, מיין האַר!

ליר: מיין הערצאָג פון בורגונד,

איך רעד צוערשט צו אייך, וואָס האָט מיט מיר,

מיטן קעניג, קאָנקורירט פאַר אונזער טאַכטער;

וואָס ווילסטו אַלס דעם מינדעסטן נדן, —

צי האָסטו זי אינגאַנצן מער ניט ליב?

בורגונד: דערהויבענער קעניג,

איך וויל ניט מער וויפיל איר האָט געכאַטן,

און איר וועט אויך ניט געבן ווייניקער.

ליר: מיין ווירדיקער פירשט בורגונד:

ווען זי איז אונז ליב געווען, איז זי עס ווערט

געווען; דאָך איצטער, איז איר פרייז געפאַלן.

אַט שטייט זי דאָרט; אויב עפעס וואָס אין איר,

אין נישטיקן נפש, אַדער אַלץ אין איר,

און אונזער גאַנצער צאָרן נאָך דערצו,

און גאַרניט מער, נעמט שטאַרק נאָך אויס ביי אייך,

דאָן, — נעמט זי, זי געהערט צו אייך.

בורגונד: איך קאָן אייך גאַרניט ענטפערן.

ליר: ווילט איר, מיט אַלע אירע פעלערן,

אַן פריינט, און אָפגעפרעמדט דורך אונזער האַס,

פארפלוכט פון אונז און אפגעשטויסן ווייט,
דורך אונזער שבועה — נעמען זי, אדער לאזן?

בורגונד: זייט מוחל מיר, מיין האר, עס ענדיקט זיך
דער אויסוואל מיט די אומשמענדן.

ליר: דאן לאזט זי, הער; ווייל ביי דער מאכט, וואס האט
באשאפן מיך, זאג איך אייך אלץ וואס זי
פארמאגט. (צו פראנקרייך). — אייך, גרויסער קעניג,
וואלט איך ניט

געוואלט אין אייער ליבע ווייט פארפירן,
אייך צו פארקנסן מיט דער וואס איך האב פיינט;
דעריבער בעט איך אייך צו אפווענדן
די נייגונג אייערע צו א בעסערן ציל,
אנשטאט אויף א באשעפעניש, וואס נאמור
אליון, פארשעמט זיך זי צו אנערקענען.

פראנקרייך: ס'איז זייער מאדנע, אז אט די,
וואס איז נאר וואס געוועזן אייער ליבלינג,
דער געגנשטאנד פון אייער לויב-געזאנג,
דער היילנדער באלזאם פון אייער עלמער,
דאס בעסטע און דאס טייערסטע, זאל איצט,
אין איין מאמענט, באגיין א בייזע טאט
און אפטאן אזא גרויס גענאד פון אייך!
געוויס, מוז אומנאטירלעך זיין איר זינד;
אדער די ליבשאפט אייערע, מיט וואס
איר רימט זיך שטארק, איז פאלש און שטארק באפלעקט;
אזוי שטארק שלעכט פון איר צו דענקען, הייסט
א גלויבן, וואס פארנוגפמ, אן וואונדער, וועט
אין מיר ניט קאנען איינפלאנצן.

קארדעליא: דאך בעט איך אייך, מיין פאטער,
(אויב נאר, ווייל ס'פעלט מיר יענע גלאמע צונג
צו רעדן פאלש, ווייל דאס וואס איך מיין ערנסט

טו איך נאך איידער כ'זאג) — איר זאלט באווייזן,
 אז ס'איז קיין שאנד-פלעק ניט, קיין מאַרד, קיין זינד,
 קיין מיאוסע טאט, קיין ערנלאַזער שריט,
 וואָס האָט גערויבט פון מיר גאַר אייער גנאָד;
 נאָר, ווייל מיר פעלט, — דורך וואָס כ'בין רייכער נאָך —
 אַ שמענדיק-בעטנדיקע אויג, און אַזאַ צונג —
 עס פרייט מיך וואָס כ'האַב זיי ניט, כאַטש ווייל
 דאָס פעלט מיר, פעלט מיר אייער ליבע אויך —

ליר: ס'וואַלט בעסער שוין געווען

וואַלסט ניט געבוירן ווערן, איידער דו
 זאלסט ניט צופרידנשמעלן מיך פיל מער.

פראַנקרייך: און דאָס איז גאַר די גאַנצע שולד?

באַשיידנקייט אין דער נאַטור וואָס לאַזט
 די טאַט גאַנץ אַפּט ניט אויסגעדריקט, ווי זי
 געזאַלט האָט זיין? — מיין הערצאָג פון בורגונד,
 וואָס זאָגט איר צו דער ליידי? ליבע איז
 קיין ליבע ניט, ווען זי ווערט אויסגעמישט
 מיט זאַכן אָן אַ תּוֹך. זאָגט, — וויילט איר זי?
 זי איז אליין אַ גאַנצענער נדן.

בורגונד: מעכטיקער ליר:

ניט בלויז דעם חלק וואָס איר האָט באַשטימט,
 און דאָן נעם איך קאַרדעליאַן, ביי דער האַנט,
 אַלס פירשטין פון בורגונד.

ליר: גאַרניט!

איך האָב געשוואוירן, און איך האַלט זיך פעסט.

בורגונד: דאָן טוט מיר ליידי, וואָס אירט פאַרלוירן צוויי:
 אַ פאַטער און אַ מאַן.

קאַרדעליאַ: געזונטערהיים, בורגונד!

ווי לאַנג זיין ליבע רעספעקטירט נאָר געלט,
 וועל איך זיין ווייב ניט זיין.

פראנקרייך : דו שיינע קארדעליא!
דו ביזט די רייכסטע כאַטש גאַר אַרים ;
הויך-ווירדיק, שמאַרק-באַליבט כאַטש גאַנץ פאַרשטויסן!
איך נעם דיך, ליבסטע, ווי דו שטייסט און גייסט,
איך נעם געזעצלעך, וואָס מ'וואַרפט אוועק.
ווי מאַדנע, געטער! אַז מיין ליבע מוז,
טראַץ אַמ-דער פּראַסטיקער באַגעגניש,
צעגליען זיך אין פּלאַמענדן פאַרלאַנג!
דיין נדן-לאַזע טאַכטער, קעניג, וואָס
דו האַסט געלאָזן זי איצט צו מיין גורל,
איז קעניגין פון אונזער לאַנד.
עס קענען ניט די אַלע הערצאָגן
פון שמאַס-דייכן בורגונד אַפּקויפן גאַר
פון מיר מיין העכסטע און מיין טייערסטע.
קארדעליא, זאָג זיי אַדיע, און ווען
פאַרלירסט וואָס דאָ, קריגסט בעסערס פיל ביי מיר!

ליר : דו האַסט זי, פּראַנקרייך, זאָל זי דיינע זיין ;
ניין, זי איז שוין ניט מער מיין קינד, און וועל
שוין קיינמאַל איר באַגריסן. (צוקארדעליא) — גיי דערפאַר
אַן אונזער ליבע, אַן אונזער זיי-געזונט.
(צו בורגונד)
קומט, איידעלער פירשט, בורגונד!
(טראַמפייטן-געשאַל. עס גייען אוועק: ליר, בורגונד, קאַרני-
וואַל, אלבאני, גלאַסטער און נאַכפּאַלגער).

פּראַנקרייך (צו קארדעליא) :
געזעגן זיך מיט דיינע שוועסטער.
קארדעליא : די עדלשטיינער פון מיין טאַטן לאַזט
קארדעליא איבער אייך מיט טרערן.
איך קאַן אייך גוט, און ווי אַ שוועסטער, וויל
איך ניט די פעלערס אייערע באַווייזן.

גיט אכטונג אויפן טאטן, איך גיב אים אפ
צו אייער פולער צוגעזאגטער טריישאפט;
דאך, אוי! — וואלט איך געהאט נאָר ביי אים חן,
כ'וואלט אים באזאָרגט מיט גאָר אַ בעסערן פּלאַץ.
נו, זייט-זשע בידע מיר געזונט!

רעגאן: דו לערן אונז גיט וואָס מיר דארפן טאָן.

גאנעריל: באַמי זיך בעסער שוין
דעם גראַף צופרידנשמעלן, וועלכער האָט
דיך אויפגענומען ווי דעם גליקס געשאַנק;
דו האָסט געהאַרכזאַמקייט פאַראַכט; און רעכט
פאַרדינסטו דאָס, וואָס האָסט אַליין געוואַלט.

קאַרדעליאַ: די צייט דעקט אויף וואָס כיטרעקייט פאַרדעקט;
ווער שולד פאַרדעקט — דער ווערט מיט שפּאַט פאַרלאַכט.
איך ווינמש אייך גליק!

פּראַנקרייך: קום, ליבלעכע קאַרדעליאַ.
(פּראַנקרייך און קאַרדעליאַ גייען אַוועק)

גאנעריל: שוועסטער, איך האָב גיט ווייניק וואָס צו זאָגן,
וואָס קער אונז בידן אָן זייער שמאַרק. איך דענק, אַז
אונזער פּאַטער וועט אַוועק פון דאַנען, נאָך היינט ביינאַכט.

רעגאן: יא, גאַנץ געוויס, און צו דיר;
דעם צווייטן חודש — צו אונז.

גאנעריל: דו זעסט ווי ס'איז זיין עלטער פול מיט ענדע-
רונג; וואָס מיר האָבן שוין באַמערקט, איז געווען פון
גרויס באַדייט. ער האָט שמענדיק ליב געהאַט די שוועסטער
אונזערע צום שמאַרקסטן, און מיט וואָס פאַר אַ גרינג האַרץ,
ער האָט זי פאַרשטויסן איצט, זעט אויס אומנאַמירלעך.

רעגאן: עס איז די שוואַכקייט פון זיין עלטער; יע, ער
האַט זיך ווייניק וואָס פון שמענדיק אָן געקאַנט.

גאנעריל : אפילו אין זיין בעסטער, אין זיין קרעפט־קסטער צייט, איז ער געווען איבעראיילט; מוזן מיר דעריבער פון זיין עלטער איצט דערווארטן, ניט נאָר די אומפאלקאמענ-קייט פון לאַנג שוין איינגעוואַרצלטער געוואוינהייט, נאָר אויסער דעם, אויך די אומבויגזאמע האַרמנעקיקייט, וואָס די עלטערע און אויפֿרעגנדיקע יאָרן ברענגען מיט זיך מיט.

רענאָן : אַזעלכע קאָפּריזנע אָנפאלן וועלן מיר פון אים נאָך האָבן גענוג, — ווי זיין פאַרטרײַבן קענטן.

גאנעריל : מ'קאָן נאָך צוגעבן צו דעם, די שייִדונג צווישן אים און פראַנקרייך. איך בעט דיך, לאַמיר זיך צוזאַמענ-האַלטן. אויב אונזער פאַטער זאָל נאָר אָנהאַלטן זיין אויב-מאַרימעט מיט אַזעלכע קאָפּריזן, וועט די לעצטע געשעע-ניש פון איבערגעבן אונז זיין מאַכט, פיל שאַדן טאָן.

רענאָן : מיר וועלן וועגן דעם זיך נאָך באַטראַכטן.

גאנעריל : עם מוז עטוואָס געטאָן ווערן, און אין סאַמע ערשטן ברען.
(זיי גייען אַוועק).

צווייטע טצענע

א זאָל אין דעם שלאָס פון גראַף גלאַסטער
(עדמונד קומט אַריין מיט אַ בריוו אין האַנט).

ערמונד : נאַטור, מיין געמײן! איך בין צוגעבונדן
צו דיין געזעץ. פאַרוואָס קומט מיר צו ליידן
דאָס בייזע פון געוואוינהייטן, און דערלויבן
ציווילע געזעצן אויסצושליסן מיר, —
ווייל כ'בין פון ברודער יינגער מיט אַ צוועלף

צי פערצן חדשים? — פארוואס מיך שמעמפלען ממזר?
 ווען אלץ אין מיר, אזויפיל הארמאגירט,
 מיין קלוגשאפט — אזוי גרויס, מיין געשמאלט — שוין,
 ווי פון אן ערלעכער פרויס געבורט? — פארוואס
 אונז בראנדמארקן מיט שאנד? ממזרים? פאלש? —
 זיי קריגן פיל מער קראפט און ברענענדן גייסט
 אין תאוהדיקער גנבה פון נאטור,
 ווי אין פארשימלטער, אלטער, מידער בעט,
 האלב שלעפערק האלב וואכעדיקערהייט,
 באשאפן ווערט א וועלט מיט אידיאמן!
 דו כשורער עדגאר! — כ'מוז דיין לאנד באזיצן.
 דעם ממזר, עדמונד, האט דער פאטער ליב
 ווי דעם געזעצלעכן. א שוין ווארט „געזעצלעכן!“
 נ, מיין געזעצלעכער, אויב דער בריוו קומט שנעל,
 און מיין איינפאל באגליקט, וועט עדמונד דאן,
 דער ממזר, דעם כשרן איבערשטייגן.
 כ'ווער גרויס; באגליקט! געטער שיצט די ממזרים!
 (גלאסטער קומט אריין).

גלאסטער: קענט איז פארשיקט! און פראנקרייך איז אונזע
 אין צארן! און דער קעניג איז היינט ביינאכט
 אונזע! און אפגעגעבן זיין קרוין! געלאזט
 בלויז אויף הוצאות! דאס אלצדינג געטאן
 אין איין מאמענט! — עדמונד! — וואס טוט זיך איצט?
 וואס האסטו עפעס ניים?

עדמונד: קיין ניים נישט, — מיין לארד.
 (באהאלטנדיק דעם בריוו).

גלאסטער: פארוואס פארשמעקסטו דארט דעם בריוו?
עדמונד: איך ווייס קיין ניים נישט, מיין לארד.
גלאסטער: פון וואס פאר א פאפיר האסטו געלייענט?
עדמונד: ס'איז גארנישט, מיין לארד.

גלאסטער : גארניט? — פארוואס זשע האסטו עס מיט שרעק אזוי גיך אריינגעשטעקט אין קעשענע אריין? גארניט, דארף ניט אזא איילעניש זיך צו באהאלטן. — לאז זען, לאז אויב ס'איז גארניט, — דאן — דארף איך ניט קיין ברילן.

ערמונד : איך בעט אייך, הער, זייט מוחל. עס איז א בריוו פון מיין ברודער, און כ'האב נאך דעם בריוו, ניט אינ-גאנצן דורכגעלייענט, און וויפיל איך האב ביו איצט שוין געלייענט, געפין איך ניט דעם אינהאלט פאסיק, אז איר זאלט אין דעם אריינקוקן.

גלאסטער : גיב מיר דעם בריוו, זאג איך.

ערמונד : איר וועט זיך באליידיקן, צי כ'וועל עס אייך געבן אדער עס פון אייך באהאלטן. דער אינהאלט, אויף ווי-פיל איך פארשטיי, איז צו טאדלען.

גלאסטער : לאז זען, לאז זען.

ערמונד : איך גלויב, פאר מיין ברודערס וועגן, אז ער האט דעם בריוו געשריבן בלוז, כדי אויסצופרוכירן מיין אומ-שולדיקייט קעגן אייך.

גלאסטער (לייענט) :

„אט די טאקטיק פון אפגעבן כבוד עלטער, פארביטערט אונז די וועלט, און אונזערע בעסטע יארן. עס בארויבט פון אונז דאס גליק, ביז מיר ווערן אלט, און מיר קאנען דערפון מער ניט געניסן. איך הויב אן איינצוזען, אז פוילע און נארישע שקלאפעריי, דורך דער אנטערדרי-קונג פון אלטע טיראנען, עקזיסטירט, ניט ווייל די טיר-ראנני האט די מאכט, נאר ווייל מיר דולדן זי. — קום צו מיר, כדי איך זאל קאנען ריידן מיט דיר וועגן דעם. ווען אונזער פאטער וואלט איינגעשלאפן, ביז איך וואלט אים אויפגעוועקט, וואלטו אויף שמענדיק גענאסן האלב

פון זיין איינקונפט, און וואַלסט געווען דער ליבלינג פון
דיין ברודער. עדגאר "

וואָס? פאַרשווערונג? „וואַלט איינגעשלאָפּן ביז איך וואַלט
אים אויפגעוועקט, וואַלסטו גענאָסן האַלב פון זיין איינ-
קונפט" — מיין זונס, עדגארס האַנט, זאַל האָבן אזוי גע-
שריבן — אַ האַרץ און אַ קאַפּ, אזעלכעס אויסצובריען!
— ווען האַסטו עס באַקומען? ווער האַט עס דיר גע-
בראַכט?

עדמונד: מ'האַט עס מיר נישט געבראַכט מיין לאַרד, איך
דעם טאַקע, ליגט די כימערעקייט. איך האָב עס געפונען
אַריינגעוואַרפן דורך דעם פענצטער פון מיין צימער.

גלאַטטער: דערקענסטו, אז דאָס איז די האַנטשריפט פון
דיין ברודער?

עדמונד: וואַלט נאָר דער אינהאַלט געווען אַ גוטער, מיין
לאַרד, וואַלט איך געשוואוירן אז עס איז זיינס. אָבער,
ווען איך זע וואָס דאַרמין טוט זיך, וויל איך שוין ליבערשט
גלויבן, אז עס איז נישט זיינס.

גלאַטטער: עס איז זיין האַנטשריפט.

עדמונד: יע, ס'איז מיט זיין האַנט געשריבן, זיכער, מיין
לאַרד, אָבער איך האָף, אז זיין האַרץ איז ווייט פונם אינ-
האַלט.

גלאַטטער: האַט ער דען פריער קיינמאַל נישט גערעדט מיט
דיר וועגן דעם דאָזיקן ענין?

עדמונד: קיינמאַל נישט, מיין לאַרד, דאָך האָב איך אים גע-
הערט נאָר אַפּט באַהויפטן, אז ס'איז פאַסיק, ווען די זין
ווערן רייף אין יאָרן און די פאַמערס זיינען שוין פאַרעל-
טערט און פאַרוועלקט, דאַן דאַרפן די עלטערן זיין אונטער
די זינס השגחה און די זין דאַרפן פאַרוואַלטן דעם פאַר-
מעגן.

גלאסטער : א, נידערטרעכטיקער אינטריגאנט וואס ער איז!
די זעלבע מיינונג זיינע איז אין בריוו! פארהאסטער,
פארדארבענער מענטש! אומנאטירלעכער, אפשוילעכער,
ברוטאלער אינטריגאנט! נאך ערגער ווי ברוטאל! גיי
גלייך און זוך אים אויף; איך וועל אים איינצוימען. שמור-
ציקער אויסווארף! וואו איז ער?

עדמונד : איך ווייס ניט גאנץ גענוי, מיין לאַרד. אויב איר
וועט אזוי גוט זיין און צוריקהאלטן אייער צארן קעגן
מיין ברודער ביז איר וועט קענען ארויסקרייגן די ריכטיג-
קע באווייזן וועגן זיינע ביזע פלענער, ערשט דאן וועט
איר גיין אויפן זיכערן וועג. וועט איר אַבער געברויכן
גוואַלד און איילעניש קעגן אים, און מאַכן אַ מעות, דע-
מאָלט וועט עס פאַרוואַנדן אייער ערע, און צעפליקן אין
שטיקער דאָס געטרייע האַרץ פון אייער זון. איך וואַלט
איינגעשטעלט מיין לעבן אין אַ וועט, אַז ער האָט עס
געשריבן, כדי אויסצופרוכירן מיין איבערגעבנקייט צו
איר, מיין לאַרד, אַן וועלכע ס'איז אַנדערע געפערלעכע
כוונות.

גלאסטער : דו דענקסט אזוי?

עדמונד : אויב אייער גנעדיקייט האלט עס נאָר פאַר פאַ-
סיק, וועל איך אייך אויף אַן אַרט אַוועקשטעלן אין באַ-
העלטעניש. איר וועט אונז הערן רעדן איבער דעם דאָזיקן
ענין, און דאָן שוין אַלץ אַליין אויסגעפינען; און דאָס ניט
אַפגעלעגט. נאָך היינט אַוונט.

גלאסטער : ער קען ניט זיין אזא מין אוממענטש —

עדמונד : און איז עס ניט, געוויס.

גלאסטער : קעגן זיין פאטער, וואס ליבט אים אזוי צערט-
לעך און מיטן גאַנצן האַרצן. הימל און ערד! עדמונד, זוך
אים אויף! ברענג אונז צוזאַמען, איך בעט דיך. פיר אים

די זאך לויט דיין אייגענעם פארשטאנד. איך וואלט אלץ-
דינג מקריב געווען, כדי זיך צו האלטן ביי מיין נויטיקן
באשלוס.

עדמונד: איך גיי אים גלייך שוין אויפזוכן, מיין לאַרד, און
דורכפירן די זאך, ווי איך וועל נאָר קאָנען, און איר וועט
שוין אלץ אויסגעפינען.

גלאַטטער: די לעצטע ליקוי-חמה און ליקוי-לכנה זאָגן אונז
ניט אַן קיין גוטע נייע; עס מעג אפילו די וויסנשאַפט
פון דער נאטור עס אויסלייגן אזוי אַדער אַנדערש; די
נאטור אַבער, פילט זיך געטריבן פון די ווירקונגען פון
מענטשלעכן לעבן. ליבע ווערט אַפגעקילט, פריינטשאַפט
פאלט אַפ, ברידער צעשיידן זיך, און אין שמעט קומען פאַר
אויפשטאַנדן, אין לענדער — אומאייניקייט; אין פאַלאַצן
— פאַרראַט; און דער בונד צווישן פאַמער און זון צע-
ריסן. אַט דער אויסוואורף מיינער באַשמעטיקט דאָס פאַר-
אויסזאָגן; דאָס איז זון קעגן פאַמער. דער קעניג קערט
זיך אַפ פון דעם נאַטירלעכן וועג; דאָ איז פאַמער קעגן
קינד. מיר האָבן דאָס מאַדנעסטע פון אונזער צייט געזען;
נאַרעריי, האַרצלאָזיקייט, פאַרראַט, און אַלע צעשמערנ-
דע אומאַרדענונגען פאַלגן אונז נאָך ביזן קבר. זוך אויף
דעם אינטריגאַנט, עדמונד; דו וועסט גאַרנישט אין דעם
פאַרלירן. טו עס פאַרויכטיק. און דער איידעלער, טריי-
האַרציקער קענט, איז פאַרשיקט! זיין פאַרברעכן — ער-
לעכקייט! ס'איז מאַדנע! —
(גיט אַוועק).

עדמונד: דאָס איז די גרויסע נאַרישקייט פון דער וועלט,
אַז ווען עס פעלט אונז גליק — אַפט דורך דער אומפאַר-
זיכטיקייט פון אונזער אייגענער אויפפירונג — וואָרפן
מיר אַרויף די שולד פון אונזערע אומגליקן אויף דער זון,
אויף דער לכנה און די שמערן, גלייך ווי מיר וואַלטן גע-
ווען אויסוואורפן דורך צוואַנג; נאַראַנים — דורך הימל-

שער דראַנג; שעלמעס, גנבים און פאַררעטער — דורך דער אויבערמאַכט פון די ספּערן; שיכורים, ליגנער און פעלשער — דורך געצוואונגענער אַפּהענגיקייט פון פּלאַ-נעטישער איינפלוס; און אַל-דאָס שלעכטע וואָס מיר באַ-זיצן — דורך געטלעכער שולד; אַ וואונדערלעכער אויס-וועג פאַר דעם בעל-תּאוּהניק, אַרויפצואוואַרפּן די הי-ציקע האַנדלונג פון זיין נאַטור אויף דעם באַראַט פון די שטערן! מיין פּאָטער האָט זיך פאַראייניקט מיט מיין מוטער אונטערן דראַכן-עק, און מיין געבורט איז געפאַלן אונטער דער שיין פון שטערן אורסא מאַיאַר; און אזוי פּאַסירט עס, אז איך מוז זיין גראַב און בעל-תּאוּהדיק, — טפו! — איך וואָלט געווען דאָס וואָס איך בין, ווען אויך דער באַשיידנסטער שטערן אין דעם הימל-געוועלב וואָלט געפינקלט אויף מיין ממזר-וועג. (עדגאַר טרעט אויף) און אַט איז ער גראַד דאָ אין צייט, ווי די קאַטאַסטראַפּע אין דער אַלטער קאַמעדיע. איך וועל שפּילן ווי אַ מעלאַנ-כאַליקער מיט אַ זיפּץ ווי — טהאַמאַס פון בעדלאַם*) — אַ, די ליקווי-חמה און די ליקווי-לבנה, טוען אונז פאַראויס-זאָגן די-אַ פּאַנאַדערטיילונגען! פּאַ, סאַל, לאַ, מי —

עדגאַר: וואָס הערט זיך, ברודער עדמונד? אין וואָס פאַר אַן ערנסטער זאַך ביזטו עס אזוי פאַרטיפט?

עדמונד: איך טראַכט, ברודער, איבער אַ פאַראויסזאָגונג וואָס איך האָב היינט געלייענט, און וואָס דאַרף פאַרקו-מען נאָך אַט דער דאָזיקער זון-און-לבנה-פאַרפינצטערונג.

עדגאַר: דו גיסט זיך אַפּ מיט אַזעלכע זאַכן?

עדמונד: איך פאַרזיכער דיר, אז די ווירקונגען וואָס ער באַשרייבט, קומען ליידער פאַר אויף צו דער אמת, ווי צום ביישפּיל, די אומנאַטירלעכקייט צווישן פּאָטער און

(* טהאַמאַס פון בעדלאַם — אַ בעטלער פון בית לחם; אין בית לחם האָט זיך געפונען אַ גרויס משוגעים-הויז.)

זון, טויט, הונגער, אויפלייזונגען פון אלטע פריינטשאפטן;
שפאלטונגען אין דער מלוכה, דראאונגען און פארשווער-
רונגען קעגן קעניג און אדללייט, גרונטלאזער מיסטרויען,
פארשיקונג פון פריינט, צעלאזנקייט פון מחנות-סאלדאטן,
דאס צעשמערונג פון פאמיליען-לעבן, און מאלע וואס נאך
פאר א זאכן?

עדגאר: זינט ווען באלאנגסטו צו דער אסטראנאמישער
סעקטע?

עדמונד: זאג נאר, ווען האסטו מיין פאטער לעצטנס גע-
זען?

עדגאר: נעכטן אונט.

עדמונד: האסט מיט אים גערעדט?

עדגאר: יא, גאנצע צוויי שעה צייט.

עדמונד: האסטו זיך מיט אים געשיידט אויף א פריינט-
לעבן אופן? האסטו ניט באמערקט קיין שום אומצופרידנ-
קייט אין אים, אין ווארט אדער האלטונג?

עדגאר: קיין זאך ניט.

עדמונד: טו נאר א טראכט, מיט וואס דו האסט אים גע-
קאנט באליידיקן; און איך בעט דיר, ווייז זיך ניט פאר
אים, פאר כלויז א שטיקל צייט, ביז ס'וועט א ביסל זיך
אפקילן די היץ פון זיין צארן וואס קאכט איצט אזוי שטארק
אין אים, אז עס וואלט אים נישט געארט, וואס עס זאל
מיט דיר זיך נישט מאכן.

עדגאר: א שווינדלער האט מיר דא עפעס אפגעטאן א שפיצל.

עדמונד: איך האב טאקע אזוי מורא, ברודער; איך בעט
דיר, מאך א צופרידענע מינע, ביז דער אימפעט פון זיין
צארן וועט זיך אפטאן א ביסל און, ווי געזאגט, פארברענג
א ווייל מיט מיר אין מיין צימער, וואו, איך וועל עס ריכ-

טיק איינארדענען, אז דו זאלסט קאנען דעם פאטער הערן
רעדן. איך בעט דיר, גיי, דא איז א שליסל. און אויב דו
גייסט ארויס, דאן גיי — באוואפנט.

עדגאר : באוואפנט, — ברודער ?

ערמונד : ברודער, איך גיב די בעסטע עצה דיר : גיי בא-
וואפנט. איך בין נישט קיין ערלעכער, אויב איך וועל
דיר זאגן אז מען פלאנעוועט עפעס גוטס קעגן דיר. איך
האב דיר בלויז אנגעוויזן אויף א מילדן אופן וואס איך
האב געזען און געהערט ; ס'איז גארניט ענלעך צו דער
ווירקלעכקייט און שרעקלעכקייט פון דער זאך אליין. איך
בעט דיר — גיי.

עדגאר : וועל איך אין גיכן פון דיר הערן ?

ערמונד : איך וועל דיר דינען אין דעם דאזיקן פאל.

(עדגאר גייט אוועק)

א גלויביקער פאטער ! און אן איידעלער ברודער,

ווייט פון דעם אומרעכט, און פארדעכטיקט ניט ;

אויף וועמענס נארישער אומשולדיקייט

עס רייטן מיינע אינטריגעס גאר גרינג !

אויב ניט דורך געבורט, דאן שאפט מיר איינפאל—לאנד ;

און וואס מיר נוצט, דאס גייט מיט מיר ביינאנד.

(גייט אוועק).

דריטע סצענע

אין דעם פאלאץ פון דעם הערצאג פון אלבאני.

(עס טרעטן אויף גאנעריל און אסוואלד, איר באדינער)

גאנעריל : האט מיין פאטער געשלאגן מיין באדינער,

דערפאר וואס ער האט באליידיקט זיין לץ ?

אסוואלד : יא, מאדאם.

גאנעריל : ער שאפט מיך ערגערניש דורך טאג און נאכט ;
 פלאמט-אויף מיט אומרעכט יעדע שעה און ווייל,
 וואס מאכט אונז אלע שמוינען ; כ'דולד עם נימ.
 זיינע רימער זיינען פרעד, ער זידלט זיך
 פאר יעדער זאך. ווען ער קומט צוריק פון יאגד,
 וויל אײך מיט אים ניט רעדן ; זאג, כ'בין קראנק.
 און ווען אפילו וועסט אים אינגארירן
 איז זייער גוט, די שולד נעם איך אויף זיך.
אסוואלד : ער קומט, מאדאם. איך הער אים שוין.
 (טראמפייטן-געשאַל).

גאנעריל : זייט נאכלעסיק צו אים וויפיל איר ווילט,
 איר אלע ; כ'וויל מען זאל אויך רעדן פון דעם.
 אויב אים געפעלט ניט, זאל ער גיין צו דער שוועסטער,
 אט די וואס האלט אזוי ווי איך ; דערהויפט
 ניט לאזן פירן זיך. דער אלטער נאר !
 ער וויל נאך אלץ זיך האלטן ביי דער מאכט,
 וואס ערט אוועקגעשענקט ! יא, כ'שווער ביים לעבן !
 די אלטע נארן ווערן קינדער אויפסניי ;
 מען דארף זיי צוימען מיט פיל דיסציפלין,
 ווען ס'העלפט ניט מער מיט חניפה צי מיט גומן,
 געדענק, וואס כ'האב געזאגט.
אסוואלד : איך הער, מאדאם.

גאנעריל : איר זייט אויך צו די רימער זיינע קאלט ;
 מיך ארט נישט וואס עם וועט דורך דעם פאסירן.
 און צו די אנדערע דערציילט עם אויך.
 כ'וועל קריגן די געלעגנהייט געוויס,
 פון דעם צו רעדן. איך וועל שרייבן צו
 מיין שוועסטער גלייך, צו טאן דאס זעלביקע.
 גרייט צו דעם מאלצייט.
 (זיי גייען אוועק).

פערטע סצענע

(א זאל אין זעלבן פאלאץ פון אלכאני. קענט טרעט אויף אן איבערגעטאָנענער).

קענט : ווען כ'קען נאָר באַרגן וואו אָן אַנדער טאָן וואָס זאָל מײן שמים נאָר ענדערן, וועט אפשר דאָן מײן גוטער ווילן דורכפירן אין פולער מאָס דעם ציל, פאַר וועלכן איך האָב זיך פאַרשמעלט. — נו, איצט, פאַרשיקטער קענט, אויב דו קאַנסט דינען דעם וואָס פאַרמשפט דיך, — וועט זיכער דאָן דיין האַר, וועמען דו האָסט ליב, באַטראַכטן דיך, אַז דו ביזט פאַסיק פאַר נאָר פילע זאַכן. (יאַגד-האַרנס הינטער דער סצענע, עס טרעטן אויף: ליר, ריטער און באַגלייטער).

ליר : לאַזט מיך קיין מינוט נישט וואַרטן אויפן עסן; גייט, מאַכט עס גרייט. (איינער פון די באַדינער גייט אַרויס) נו, ווער ביזטו?

קענט : אַ מענטש, מײן האַר.

ליר : ווילסט וואָס זאָגן? ווילסטו וואָס פון אונז?

קענט : איך זע אויס צו זיין ניט ווייניקער וואָס איך בין; צו דינען טריי אַט דעם וואָס וועט מיר געטרויען; צו ליבן דעם וואָס איז ערלעך; צו חברן זיך מיט דעם וואָס האָט פאַרשמאַנד און רעדט ניט פיל; דעם גערעכטן משפט פאַלגן; צו שמרייטן ווען איך האָב קיין ברירה נישט; און נישט עסן פיש ווען מ'טאָר ניט. *

ליר : ווער ביזטו?

(* דאָס הײסט צו זיין אַ פּראָטעסטאַנט; פּראָטעסטאַנטן פּלעגן נישט עסן פיש אין די מעג פון גיין אין קירך.

קענט: אן אמתער ערלעכער יונג און ארעם ווי דער קעניג.

ליר: אויב דו ביזט אלס אונטערטאן אזוי ארעם, ווי ער אלס קעניג, דאן ביזטו ארים שוין גענוג. וואס ווילסטו?

קענט: באדינען איך.

ליר: וועמען ווילסטו דינען?

קענט: איך.

ליר: דו קענסט מיך, אלטער?

קענט: ניין, האר, איר האט אבער אזוינס אין אייער וועגן וואס איך וואלט גערן אנרופן מיין הויכווירדיקער האר.

ליר: וואס איז עס?

קענט: אויטאריטעט.

ליר: וואס קענסטו טאן?

קענט: איך קען האלטן אן אנפארטרוימן סוד, רייטן, לויפן, קאליע מאכן א משיקאווע געשיכטע, ווען איך דערצייל זי, און אן איינפאכע שליחות האמעטנע דורכפירן. פאר אלץ וואס געוויינלעכע מענטשן זיינען פאסיק, פאר דעם מייג איך; און דאס בעסטע אין מיר איז — מיין פלייסיקייט.

ליר: ווי אלט ביזטו?

קענט: נישט אזוי יונג, האר, צו פארליבן זיך אין א מיידל פאר איר זינגען און נישט אזוי אלט אין איר פארנארט צו זיין; איך טראג אכט און פערציק יאר אויף מיינע פלייצעס.

ליר: גיי מיר נאך, דו וועסט מיר דינען; אויב דו געפעלסט מיר ניט ערגער נאכן עסן, דאן וועל איך זיך פון דיר ניט שיידן אזוי גיך; — דאס עסן, העי, דאס עסן! וואו איז

מיין לץ? מיין נאר? גיי, און רוף מיין לץ אהער!
 (א באדינער גייט אָפּ, אסוואלד קומט אריין).
 העי, דו, העי, — וואו איז מיין טאָכטער?

אסוואלד: אַנטשולדיקט מיר. (ער גייט אַוועק).

ליר: וואָס זאָגט ער דאָרט דער יונגאַטש? רוף נאַר דעם
 דומקאָפּ צוריק. (א ריטער גייט אַוועק) וואו איז מיין לץ,
 הע? איך גלויב די וועלט איז איינגעשלאָפּן.
 (א ריטער קומט צוריק).
 נו, איצט, וואו איז דער גאַסן-הונט?

ריטער: ער זאָגט, מיין האַר, אַז אייער טאָכטער איז עפּעס
 גיט מיט אַלעמען.

ליר: פאַרוואָס איז דער קנעכט גיט צוריקגעקומען צו מיר,
 ווען איך האָב אים גערופן?

ריטער: ער האָט מיר איינפאַך געענטפערט, אַז ער וויל
 גיט.

ליר: ער וויל גיט?

ריטער: מיין האַר, איך ווייס גיט וואָס עס קומט דאָ פאַר;
 דאָך לויט מיין מיינונג, באַגעגנט מען גיט מער אייער
 מאַיעסטעט מיט דער צערעמאַניעלער אויפּמערקזאַמקייט,
 ווי מען פּלעגט אַמאָל עס טאָן. עס מערקט זיך אַ שטאַרקע
 פאַרמינדערונג אין העפלעכקייט צו אייך פון דער אַלגע-
 מיינער דינערשאַפט, ווי אויך פון דעם הערצאָג און פון
 אייער טאָכטער.

ליר: האַ? מיינסט אַזוי?

ריטער: איך בעט אייך, אַנטשולדיקט מיר, מיין האַר, אויב
 איך מאַך אַ טעות, ווייל מיין פליכט קען גיט שווייגן, ווען
 איך גלויב, אַז אייער כבוד ווערט באַליידיקט.

ליר : יא, דו דערמאָנסט מיר נאָר מיין אייגענעם איינדרוק.
איך האָב די גאַנצע צייט באַמערקט אַ נאַכלעסיקייט,
וואָס איך האָב גיכער געהאַלטן אַלס מיין אייגענע פאַר-
דעכטיקע נייגעריקייט, איידער ווי אַן אמתן צייבן פון
מוטוויליקער אומפריינדלעכקייט. איך וועל גענויער עס
אונטערזוכן. אָבער וואו איז מיין לץ? איך האָב אים שוין
ניט געזען פאַר צוויי טעג צייט.

ריטער : זינט די יונגע פירשטין איז אָפגעפאַרן קיין פראַנק-
רייך, גנעדיקער האַר, האָט זיך דער לץ פיל אויסגעצערט
און זיך אויסגעבלאַסט.

ליר : גענוג זאַל זיין, איך האָב עס אויך אליין באַמערקט.
גיט און זאָגט מיין מאַכטער, אז איך וויל מיט איר רעדן
(א באַדינער גייט אַרויס) און דו, רוף מיך אַהער מיין לץ.
(א צווייטער באַדינער גייט אַרויס. אסוואַלד קומט צו-
ריק אַריין).
א, מיין הער, קומט נעענטער דאָ אַהער, מיין הער. ווער
בין איך?

אסוואַלד : מיין פירשטינס פאַטער.

ליר : „מיין פירשטינס פאַטער“? מיין גראַפס קנעכט; דו
הונט! דו שקלאַף! דו לומפ!

אסוואַלד : איך בין ניט ווי איר רופט מיך אַן, מיין האַר,
איך בעט אייך זייט מיר מוחל.

ליר : דו וואַגסט נאָך קומען נאַענט מיר אין די אויגן, לומפ.
(ער שלאָגט אים).

אסוואַלד : איך וועל מיך ניט לאָזן שלאָגן, מיין האַר.
קענט: אויך ניט אונטערשמעלן אַ פּוס? דו נידערטרעכ-
טיקער פּוס-באַל-שפּילער! (שמעלט אים אונטער אַ פּוס,
אסוואַלד פאַלט).

ליר : איך דאנק דיר, יונג, דו דינסט מיר, און כ'וויל דיר
ליב האַבן.

קענט (צו אסוואלדן) : נו, פריינט, שטיי אויף, און טראַג
זיך אָפּ! איך וויל דיר לערנען ווי צו אונטערשיידן זאכן ;
טראַג זיך אָפּ, אויב אַבער דו ווילסט אויסמעסטן נאָך
אַמאָל, דו דומקאָפּ, ווי לאַנג דו ביזט, — בלייב ; נאָר בער-
סער, צי אָפּ. אַוועק, אויב דו האַסט פאַרשטאַנד ? —
נו ? —

(ער שטויסט אסוואלדן אַרויס).

ליר : איצט מיין פריינדלעכער געזעל, איך דאנק דיר ; דאָ
איז האַנט-געלט פאַר דיין באַדינען מיר. (ליר גיט קענטן
געלט. דער לץ קומט אַריין).

דער לץ : לאַזט מיר אויך אים דינגען ; דאָ איז מיין מיץ.
(ער באַט אָן קענטן זיין מיץ).

ליר : נו, איצט מיין טייער נאַרעלע, וואָס מאַכסטו ?

דער לץ : פריינט, וואַלסט בעסער געמאַן, ווען דו וואַלסט
מיין מיץ גענומען.

קענט : פאַרוואָס, נאַר ?

דער לץ : פאַרוואָס ? וויל דו האַלטסט מיט איינעם, וואָס
מען האַט ניט ליב. ניין, אויב דו קענסט ניט שמייכלען,
וועדליק ווי דער ווינט בלאַזט, וועסטו גאַר אינגיכן זיך
פאַרקילן. אַט האַסטו עס, נעם מיין הימל ; זע, אַט דער
מענטש האַט צוויי פון זיינע טעכטער פאַרשיקט, און דער
דריטער האַט ער קעגן זיין ווילן זיין ברכה געגעבן ; אויב
דו פאַלגסט אים נאָך מוזטו מיין הימל טראַגן. ווי געפעלט
עס דיר פעטערל ? הלוואי וואַלט איך פאַרמאַגט צוויי
מיצן און צוויי טעכטער ! —

ליר : פאַרוואָס, מיין יונג ?

דער ליך : ווען איך וואַלט זיי אוועקגעשענקט מיין גאַנצן
האַב און גומס, וואַלט איך מיינע מיצן געהאַלטן פאַר זיך.
איך האָב מיינע ; דו בעטל אויס פאַר דיר אַ צווייטע מיץ
פון דיינע טעכטער.

ליר : זיי פאַרזיכטיק, הע, דו! — גיט מיר די בייטש!
דער ליך : דער אמת איז אַ הונט, וואָס מוז אין ביידל ליגן,
און מוז אַרויסגעבייטשט ווערן, בשעת מאַדאַם צויג קען
זיך שטיין ביים פיער און שטינקען.

ליר : יא, אַ ביטערע אַנצוהערעניש פאַר מיר, אַ ביטערע
פיל אַרונטערצושלינגען.

דער ליך (צו קענטן) : הער, פריינט, כ'וועל דיך אויסלערנען
אַ רעדע.

ליר : לאַמיר הערן.

דער ליך : הער-זשע פעטערל!

האַב מער וויפיל דו ווייזט,
גיט זאָג אַליץ וואָס דו ווייסט,
האַלט מער וויפיל אַנטלייסט,
גיט גיי, נאָר רייט צומייסט,
באַרייכער בלויז דיין גייסט,
גיט ריזיקיר צו דרייסט;
לאַז מיידלעך און וויין
צו דיר גיט אַריין —
וועסט רייכער דאָן זיין
פון רייכסטן אַליין.

קענט : דאָס איז פלוידעריי, נאַר.

דער ליך : דאָן איז עס ווי דאָס וואָרט פון אַ גיט-באַצאַלטן
אַדוואָקאַט. דו האָסט מיר גאַרנישט דערפאַר געגעבן.
קענסטו דען אַ נוץ פון גאַרנישט מאַכן, פעטערל?
ליר : אַ, ניין, מיין יונג, פון נישט באַקומט מען נישט.

דער ליץ (צו קענטן): איך בעט דיר, זאג אים, פונקט אזוי
פיל איז די איינקונפט פון זיין לאנד; ער וועט דעם נאר
ניט גלויבן.

ליר: א ביטערער ליץ.

דער ליץ: ווייסטו דעם אונטערשייד, מיין יונג, צווישן א
ביטערן ליץ און א זיסן ליץ?

ליר: ניין, מיין יונג, לערן מיך.

דער ליץ: דער וואס האט דיר גערעטן
דיין לאנד אוועקצוגעבן,

נעם שטעל אים דא ביי מיר,

און-דו — אים נאָענט דערנעבן.

דער זיסער און ביטערער נאר

ווייזן באלד זיך אויפן אָרט,

דעם ערשטן זעסטו דא,

דעם צווייטן טרעפטו דאָרט.

ליר: דו רופסט מיך נאר, יונג?

דער ליץ: דו האַסט אוועקגעשענקט אלע דייע אנדערע
טיטלען מיט וועלכע דו ביזט געבוירן געוואָרן.

קענט: ער איז גארניט אינגאנצן אזא נאר, מיין האר.

דער ליץ: ניין, מיין ליבער, לאַרדן און אנדערע גרויסע הערן
וועלן עס מיך ניט לאָזן; ווען איך וואַלט געהאַט אַ מאַ-
נאַפּאַל איבער דעם, וואַלטן זיי געמוזט האַבן אַ חלק אין
דעם; און אויך די דאַמען, וואַלטן מיך ניט געלאָזט זיין
אַליין דער נאר; זיי וואַלטן אַ טייל צוגענומען. פאַרקויף
מיר אַן איי, פעטערל, איך וועל דיר געבן צוויי קרוינען.

ליר: וואָס פאַר אַ צוויי קרוינען וועלן זיי זיין?

דער ליץ: געוויס, נאָכדעם ווען איך וואַלט דאָס איי אַדורכ-
געשניטן אין מיטן און אויפגעגעסן דאָס אינעווייניקסטע,

די צוויי קרוינען פון דעם איי. ווען דו שפאלסט דורך דיין קרוין אין מיטן, און גיסט ביידע העלפטן אוועק, דאן טראגסטו דיין אייזל אויף דיין רוקן איבערן זומפ; דו האסט גאר ווייניק שארפזין פארמאגט אין דיין פליכע-וואטער „קרוין“, ווען דו האסט דיין גאלדענע קרוין אוועק-געשענקט. אויב איך רעד איצט וועגן דעם אין מיין איי-גענעם מאנער, זאל מען יענעם שמייסן וואס געפינט עס אויס צוערשט. (זינגענדיק)

די נארן האבן קיינמאל ניט געהאט אזוי ווייניק גליק, ווייל קלוגע ווערן נאריש;

און ווייסן ניט ווי צו האלטן זייער שארפזין צוריק, און זייערע האנדלונגען זיינען אזוי מאלפיש.

ליר: זינט ווען ביזטו עס אזוי רייך געווארן אין לידער?

דער ליך: איך בין עס, פעטערל, געווארן, זינט דו האסט דייע טעכטער פאר דייע מוטערס געמאכט; האסט דערלאנגט זיי די רום, און ארונטערגעצויגן דייע הויזן. (ער זינגט אונטער)

דאן האבן זיי געוויינט פון פלוצלומדיקער פרייד

און איך — געזונגען האב פאר צער,

וואס אזא קעניג שפילן אין בלענדעניש איז גרייט

און זאל אליין ווערן א נאר.

איך בעט דיך, פעטערל, נעם זיך א לערער, וואס זאל לער-נען דייע נארן זאגן ליגן; איך וואלט זייער גערן זיך געלערנט זאגן ליגן.

ליר: ווען דו וועסט זאגן ליגן, יונג, דאן וועלן מיר דיך לאזן שמייסן.

ליך: עס וואונדערט מיר, וואס פאר א פארוואנדשאפט דו מיט דייע טעכטער האבן; זיי וועלן מיך לאזן שמייסן פאר דעם אמת, און דו וועסט מיך לאזן שמייסן פארן ליגן; און אפט ווער איך געשמייסן ווייל איך האלט דאס

מויל; כ'וואַלט ליבערשט שוין געוואַלט זיין וואָס עס איז
 אין דער וועלט, איידער זיין אַ נאַר. און דאָך, וואַלט איך
 ניט וועלן זיין דו, פעטערל. דו האָסט אַרומגעשניטן דיין
 פאַרשטאַנד פון ביידע זייטן און גאַרניט געלאָזט אין דער
 מיט. אַט קומט אַ טייל פון דאָס אַראַפגעשנימענע.
 (גאנעריל טרעט אויף)

ליר: נו, טאַכטער, פאַרוואָס טראַגסטו דיין באַנד אויף דיין
 שטערן? מיר דאַכט זיך, אַז לעצטנס קנייטשטו דיין
 שטערנדל צופיל, — ווי פאַרברוגט!

ליר: דו ביזט געווען אַ וואוילער יונג, ווען דו האָסט ניט
 באַדאַרפט זיך צו זאָרגן אזוי פיל פאַר איר שמרענגן פנים;
 דו ביזט איצט אַ נול, אָן אַ ציפער. מיר איז שוין איצט
 בעסער פאַר דיר; איך בין אַ נאַר, דו ביזט אַ גאַרניט.
 (צו גאנעריל) יא, אין אמתן, איך וועל שווייגן. אזוי באַ-
 פעלט מיר אייער געזיכט, כאַטש איר זאָגט גאַרניט, מום,
 מום: (זינגט זיך אונטער)
 דער וואָס היט ניט אַפּ זיין ברויט,
 מיר פון אַלץ, וועט ער ליידן נויט.
 (ער ווייזט אויף לירן)
 דאָס איז אַ ליידיקע אַרבעט-שאַלעכץ!

גאנעריל: ניט נאַר, מיין האַר, דער פרעכער לץ אַליין,
 אויך אַנדערע פון דיין חוצפהדיקער סוויטע
 כסדר קריגן זיך און ברעכן אויס.
 אין אומדערטרעגלעכן געפילדער. הער,
 איך האָב געגלויבט, מען דאַרף דערמאָנען בלוז,
 און ס'וואַלט אַלץ גוט געוואָרן; נאַר כ'ציטער איצט,
 נאָך דעם, וואָס דו האָסט לעצטנס גערעדט, געמאָן,
 אז דו פאַרטיידיקסט גאַר די גאַנצע זאָך,
 און גיסט צו מוט מיט דיין דערלויבעניש;
 אזוי, וועט טאָדל שוין ניט פעלן דאָן.

און ס'וועט ניט שלאפן מער גערעכטיקייט,
וואָס, שטרעבנדיק פאר אלגעמיינעם גליק,
האלטסטו עס אפשר פאר אַ באַליידיקונג,
און רעכנסט עס פאר שאַנד; דאָך רוף איך עס
פאַרנופּט, ווען ס'קומט דורך דער נויטווענדיקייט.

דער ליר: דו ווייסט, פעטערל:
דער שפּערינג האָט דער קוקו אזוי לאַנג געגעבן עסן,
ביז אירע קינדער האָבן אים די קאָפּ צעפרעסן.
אזוי איז אויסגעגאַנגען דאָס ליכט און מיר זיינען געבליבן
אין דער פינצטער.

ליר: ביזט מיינ טאָכטער?

גאַנעריל: הער מיך, מיינ האַר, הלוואי וואָלטו גענוצט
געזונטן שכל, מיט וואָס, איך ווייס דו ביזט באַצירט;
און אָפּגעלייגט דיינע שטימונגען וואָס לעצטנס מאַכן דיך
גאַר אַנדערש, ווי דו ביזט במבּע —

דער ליר: צי קאָן דען ניט אַן אייזל מערקן, ווען דער וואַגן
שלעפט דאָס פּערד?

ליר: קאָן עמיצער מיך דאָ? דאָס איז ניט ליר!
רעדט ליר אזוי? וואו זיינען זיינע אויגן?
זיין קאָפּ איז שוואַך, אַדער זיין דענקונגס-קראַפּט
איז אין אַ הינער-פלעט. הא, בין איך וואַך?
ניין, ניין, ווער קאָן מיר זאָגן — ווער איך בין?
דער ליר: לירס שאַטן.

ליר: איך וואָלט עס וועלן וויסן; ווייל לויט די צייכנס פון
העכסטער מאַכט, פון וויסן און פאַרנופּט, קאָן איך אַליין
זיך גאַרנישט איבערצייגן אַז איך האָב געהאַט גאַר
מעכטער.

דער ליר: וועמען זיי ווילן מאַכן פאר אַ געהאַרכזאַמען פאַ-
טער.

ליר : דיין נאָמען, — שיינע פרוי ?

גאנעריל : די דאָזיקע פארערונג שמעקט צופיל מיט אנדערע פון אייערע קאפריזן. איך בעט אייך, צו פארשטיין מיך ווי געהעריק; אין ווירדיקן עלטער, דארפט איר זיין אויך קלוג. איר האלט דאָ הונדערטער ריטער און באדינער; אזא פארדאָרבנע באַנדע, ווילד און פרעך, אז אונזער הויף, פארסמט מיט זייערע מאַניערן, זעט אויס ווי אַ ווילדע קרעטשמע; פרעסן און תאוה מאַכט אים גיכער פאר אַ שענק, צי אַ באַרדעל, איידער אַ ווירדיקן הויף. די גרויסע שאַנד פארלאַנגט אַ מיטל גיך. דעריבער איז דער וואונמש פון דער, וואָס וועט עס נעמען, אויב זי קריגט ניט וואָס זי בעט, פארקלענערן די סוויטע אייערע, און די, וואָס ווילן בלייבן נאָך אין דינסט, די זאָלן זיין אַזעלכע מענער, וואָס פאַסן זיך צו, צו אייער עלטער — לייט וואָס קאַנען זיך אַליין פארשטיין — און אייך.

ליר : אַ, פינצערניש און טייוואָלים! — זאַטלט אַן די פערד; רופט צוזאַמען מיין סוויטע! געמיינע ממזרטע! איך וויל דיך ניט באַלעסטיקן; עס בלייבט מיר נאָך אַ מאַכטער.

גאנעריל : איר שלאַגט מיין דינערשאַפט; און אייער גאַנצע, ווילדע סוויטע מאַכט די האַרן מיינע גאָר פאַרקנעכט. (אלבאני טרעט אויף)

ליר : וויי איז צו דעם, וואָס האָט חרטה שפעט. (צו אלבאנין)

זענט איר עס? — און איר האַלט מיט איר, מיין הער?

יא, יא, ס'זויזט אויס אזוי. — גרייט-צו די פערד.
אומדאנקבארקייט, דו שמיין-הארציקער טייפל!
אפשוילעכער פון דער ים-פארזעעניש,
ווען דו באזויזט זיך אין א קינד.

אלבאני: געדולדיק זייט, מיין האר.

ליר (צו גאנעריל):

זאגסט ליגן, דו פארצכטעטער קארשון!
די מענטשן מיינע זיינען אויסדערוויילטע,
וואס ווייסן יעדע קלייניקייט פון פליכט
און היטן אפ און האלטן אויף גאר שמרענג
דעם כבוד זייערן. א, קליינע נארישקייט,
ווי מיאוס האסטו אין קארדעליא אויסגעזען!
דו האסט ווי מיט א צוואנג דאן אפגעשרויפט
פון ריכטיקן ארט דאס גאנצע וועזן מיינס,
ארויסגעצויגן די ליבע פון מיין הארץ,
און זי מיט גאל פארמישט. א, ליר, א, ליר!
(שלאגט זיך אין שטערן)
קלאפ דא אין טיר, וואס האט דיין נארישקייט
געלאזט אריין, און אורטוילס-קראפט — ארויס!
גיט, גיט, פונדאנען!

אלבאני: מיין האר, כ'בין אומשולדיק. איך האב
קיין אונג ניט, וואס ס'האט אייך אויפגערעגט.

ליר: ס'קאן זיין, עם איז אזוי, מיין האר.
הער צו, נאטור! הער, טייערע געמין, הער!
האלט אפ דיין אכזיכט, אויב דו האסט באשלאסן
צו שענקען דער באשעפעניש א קינד!
אומפרוכטבארקייט זאל זיין איר קערפערס פלוך!
עס זאל איר מוטער-טראכט פארטריקנט ווערן;
פון איר געמיינעם לייב זאל קיינמאל ניט
ארויס א זויגלינג, זי צו ערן! מוז

זי שווענגערן, באשאפ מיט גאל איר קינד,
 ס'זאל לעבן ווי אן אַנשיקעניש אויף איר!
 ס'זאל גראַבן קנייטשן אין איר יונג געזיכט,
 מיט פאלנדיקע טרערן פאלדן איר
 די באַקן; און איר גאַנצע מוטער-פיין
 און נחת, מאַך צו חרפה און צו שפּאַט;
 אז זי זאל פילן ווי ס'איז שאַרפער פון
 אַ שלאַנגס אַ צאַן, אַן אומדאַנקבאַר קינד
 צו האַבן! — אַוועק! אַוועק. (ער גייט אַרויס).

אלבאני: אַ, אייביגע געטער, וואָס באַדייט עס אַלץ?
גאַנעריל: ניין, קימערט זיך ניט צו דערגיין די סיבה;
 נאָר זאל זיין ווילדע שטימונג האַבן פרייהייט,
 וואו ס'קאָן זיין אומזין אים נאָר טרייבן.
 (קעניג ליר טרעט צוריק אויף)

ליר: — וואָס?

אַ העלפט פון מיינע לייט, אַ פופציק לייט
 אַוועק ווי מיט איין קלאַפּ? אין פּערצן טעג!

אלבאני: וואָס טוט זיך דאָ, גנעדיקער האַר?

ליר: יאָ, — הער מיך. (צו גאַנעריל)

אַ טויט און לעבן! ווי איך שעם זיך טיף,
 וואָס דו קאַנסט מיר מייַן קראַפט דערשיטערן;
 אז דו זאַלסט ווערט זיין אַט די הייסע טרערן,
 וואָס רייסן פון די אויגן זיך אַרויס.
 שטורעם-ווינט און נעפל זאַלן באַפאַלן דיך!
 די טויטלעכע פאַרוואַנדלונג פון אַ פאַטערס פלוך
 זאל דורכבויערן יעדן נערוו פון דיין וועזן!
 איר אַלטע, נאַרישע אויגן, אויב איר וויינט
 אויף אַט דעם פאַל, וועל איך אייך נאַכאַמאַל
 אַרויסרייסן מיט גאַר די טרערן, וואָס
 איר גיסט, און אויסמישן זיי מיט דעם שמויב.

יא, אויב עס איז צו דעם געקומען — זאל
 עס זיין; איך האב אן אנדער מאכטער נאך,
 וואס איז מיר טריי און פריינמלעך און גאנץ ליב.
 ווען זי וועט דאס דערהערן נאר, וועט זי
 מיט אירע נעגל דאן, דיין וואלפיש געזיכט
 אפשינדן. וועסט דאן אויסגעפינען, אז
 כ'וועל אויפנעמען אויפסניי די פארמע און
 געשטאלט מיינס, וואס דו דענקסט איך האב פון זיך
 אראפגעווארפן; וועסט, איך שווער עס דיר.
 (עס טרעטן ארויס ליר, קענט און באדינער)

גאנעריל: האט איר עס געהערט, מיין האר?

אלבאני: צוליב מיין גרויסער ליבע, גאנעריל, קאן איך
 נישט זיין אזוי פארטוייאיש —

גאנעריל: איך בעט אייך, לאזט צירו —
 וואו איז אסוואלד, העי! (צום נאר) — איר דא!
 מער אויסוואורף איידער נאר, גייט נאך אייער האר.

דער ליך: פעטערל ליר, פעטערל ליר!
 ווארט אויף, און נעמט דעם נאר מיט זיך.
 א פוקס, וואס מ'האט געפאנגען,
 און אזא מאכטער פון אזעלכע ראנגען
 זאלן זיכער ווערן אויפגעהאנגען.
 אויב כ'וואלט א שמריק געקאנט דערלאנגען, —
 עס וואלט דער נאר זיי נאכגעגאנגען.
 (גייט אַוועק).

גאנעריל: מ'האט אים גערעטן זייער קלוג!
 א הונדערט ריטער! ס'איז פאלימיש, און
 אויך זיכער, ער זאל האלטן שמענדיק גרייט
 א הונדערט ריטער! יא, צו יעדן וואונטש,
 ביי יעדן ריר, קאפריז און ווילדן דראנג
 וועט מעגלעך שטיצן ער זיין נארישקייט

אויף זייער מאכט, און קאָנען מאַן מיט אונז
וואָס ער וועט וועלן. אסוואַלד! הע!
אלבאני: איך גלויב, האָסט מורא זייער שטאַרק.
גאַנעריל: פיל זיכערער ווי צופיל טרויען זיי.
לאַמיר באַזייטיקן די גאַנצע שרעק
פאַר דאָס בייז וואָס קאָן געשען. איך קאָן זיין האַרץ.
וואָס ערט געזאַגט, האָב איך מיין שוועסטער געשריבן:
אויב זי וועט אים מיט זיינע ריטער שטיצן,
ווען כ'האַב איר די אומפאַסיקייט באַוווּזן —
(אסוואַלד קומט צוריק אַרײַן)
וואָס הערט זיך, אסוואַלד, איצט?
האַסטו דעם בריוו געשריבן צו מיין שוועסטער?
אסוואַלד: יא, מאַדאַם.
גאַנעריל: נעם דיר באַגלייטער מיט, און שנעל אויפן פּערד;
דערצייל איר אַלץ פֿון מיין פּערזענלעכער שרעק,
און גיב נאָך מערער אײַגנס צו, אַזוינס
וואָס זאָל עס מער פאַרשטאַרקן, גיי, נו, גיי.
און קער זיך באַלד צוריק.
(אסוואַלד גייט אָפּ. זי ווענדט זיך צו אלבאני)
ניין, ניין, — מיין האַר,
לויט ס'האַנדלען אײַערס, אַזוי מילד און שוואַך,
כאָטש איך פאַראַכט ניט, דאָך, אַנמשולדיקט מיר,
קומט מער צו טאַדלען אײַך פאַר ווייניק זין,
ווי לויבן אײַך פאַר שעדלעכער מילדקייט.
אלבאני: ווי ווייט דו קאָנסט פאַראויסזען, ווייט איך ניט.
אַפט שטרעכט מען בעסער מאַכן גאָר אַ סך
און מען צעשטערט דאָס גוטע אין דער זאַך.
גאַנעריל: נו, וואָס? —
אלבאני: גוט, גוט, — מיר וועלן זען. —
(זיי גייען אַוועק).

פינפטע סצענע

(א הויף אין פראנט פון אלבאנים פאלאץ. עס
טרעטן אויף: ליר, קענט און דער ליץ).

ליר (צו קענטן): גיי פריער צו גלאסמערן מיט די בריוו;
זאג מיין מאַכטער פון דעם, וואָס דו ווייסט, ניט מער, נאָר
לויט ווי זי וועט דיך פרעגן, וואָס ס'שטייט אינם בריוו.
אויב דו וועסט זיך ניט שטאַרק צואיילן, וועל איך נאָך
דאַרטן זיין פריער פון דיר.

קענט: איך וועל ניט שלאָפן, מיין האַר, ביז איך וועל ניט
איבערגעבן אייער בריוו. (גייט אַפ)

דער ליץ: ווען איינעמס געהירן וואָלטן געלעגן אין זיינע
פּיאַטעס, צו וואָלט דאָן ניט געווען קיין געפאַר צו קריגן
בלאטערס אויף דער הוימ?

ליר: יא, יונג.

דער ליץ: נו, בעט איך דיך, זיי צופרידן; דיין פאַרשטאַנד
וועט זיך קיינמאַל ניט אויסגליטשן.

ליר: הא, הא, הא!

דער ליץ: וועסט זען, דיין אַנדערע מאַכטער וועט דיך ליב-
לעך באַגעגענען; ווייל כאַטש זי איז צו יענער ענלעך ווי
דער וואַלד-עפל צו דעם עפל פון גאַרטן, דאָך ווייס איך
וואָס איך ווייס.

ליר: וואָס ווייסטו דען, מיין יונג?

דער ליץ: זי וועט ענלעך זיין אין טעם צו איר, ווי צוויי
וואַלד-עפל פונם זעלבן בוים. דו ווייסט פאַרוואָס עס שטייט
ביי אַ מענטשן די נאָז אין מיטן פנים?

ליר: גיין.

דער לך : געוויס, כדי צו האלטן ביידע אויגן אויף יעדער
זייט פון דער נאז, אזוי, אז וואס א מענטש קאן ניט דער-
שמעקן, זאל זיין אויג עם קאנען דערזען.

ליר : כ'האב אומרעכט איר געמאן.

דער לך : קאנסטו מיר זאגן, ווי אזוי דער אויסטער מאכט
זיין צודעק-שאלעכץ ?

ליר : ניין.

דער לך : איר אויך ניט ; אבער איך ווייס פארוואס דער
שליאמאך האט א הויז.

ליר : פארוואס ?

דער לך : געוויס, כדי זיין קאפ אהין אריינצושמעקן ; ניט
עם אפצוגעבן צו זיינע מעכטער, און זיינע הערנער לאזן
אן א צודעק.

ליר : איך וויל פארגעסן מיין אייגענע טבע. אזא גומער
טאמע ווי איך בין געווען ! — זיינען מיינע פערד שוין
געזאמלט ?

דער לך : דיינע אייזלען זיינען געגאנגען א קוק טאן.
טרעף פארוואס די זיבן שמערן אין הימל זיינען ניט מער ווי
זיבן ?

ליר : ווייל זיי זיינען ניט אכט.

דער לך : יא, געוויס ; דו וואלסט געווען א גומער לך.

ליר : איך מוז אלץ אפנעמען צוריק — און מיט געוואלט !
א, שרעקלעכע אומדאנקבארקייט !

דער לך : ווען דו וואלסט געווען מיין לך, פעטערל, וואלט
איך געלאזט דיך אפשמייסן פאר ווערן אלט פאר דער
צייט.

ליר : וואס מיינסטו ?

דער ליק: האַסט ניש געזאָלט אַלט ווערן איידער ביזט גע-
וואָרן קלוג.

ליר: אַ, שיצט מיך, געטער, פון משוגע ווערן!
שענקט כוחות מיר, איך גיי פון זינען אַראָפּ!
(אַ ריטער קומט אַריין)
נו, זיינען גרייט די פערד?

דער ריטער: יא, גרייט, מיין האַר.

ליר: קום, יונג!

(זיי גייען אַרויס).

(סוף פון ערשטן אַקט)

---

* ליר האָט דאָ אין זינען צוריק אויסגענומען זיין מלוכה.

צווייטער אקט

ערשטע סצענע

א הויף פארן פאלאץ פון דעם גראף גלאַסמער.
(עדמונד און קוראן באַגעגענען זיך, קומענדיק פון ביידע
זייטן פון דער בינע)

עדמונד : זיי געגריסט, קוראן.

קוראן : אונז איר אויך, מיין הער. איך בין געווען ביי אייער
פאָטער, און האָב אים געלאָזט וויסן, אז דער הערצאָג פון
קארנוואַל און רעגאַן, זיין הערצאָגין, וועלן קומען היינט
ביינאַכט, נעכטיקן דאָ, ביי אים.
עדמונד : ווי קומט עס ?

קוראן : דאָס ווייס איך נישט. איר האָט געהערט די נייע
אין לאַנד ? איך מיין, וואָס מען שושקעט זיך, און מען
סודעט זיך בלויז דערווייל וועגן דעם.

עדמונד : נישט געהערט ; כ'בעט אייך, וואָס זאָגט מען ?

קוראן : האָט איר נישט געהערט, אז ס'וועט אפשר קומען
באַלד צו אַ קריג צווישן די הערצאָגן פון קארנוואַל און
אַלבאַני ?

עדמונד : ניין, כ'האָב נישט געהערט.

קוראן : נו, וועט איר עס נאָך הערן, זייט געזונט, מיין הער !
(ער גייט אַרויס).

עדמונד : דער הערצאָג וועט דאָ זיין נאָך היינט ביינאַכט ?
ס'איז בעסער נאָך ! גאָר גוט ! דאָס בינדט זיך וואויל
אין מיין פאַרטראַכטן פלאַן אַרײַן. עס האָט
מיין פאָטער אָנגעשטעלט אַ וואַך מיין ברודער

צו כאפן; און כ'זועל נאך מאדנעם וואס דא מאן.
 א, גליק און פלינקייט העלפט מיר צו אין צייט!
 (ער רופט) א ווארט בלויז, ברודער, קום אראפ; איך זאג!
 (עדגאר טרעט אויף)
 מיין פאטער לויערט אויף דיר — אנטלויף פון דאן!
 מ'האט אים אנגעזאגט וואו דו באהאלטסט זיך אויס.
 אנטלויף, די נאכט וועט קומען דיר צו הילף. —
 האסטו גערעדט אנטקעגן הערצאג קארנוואל?
 ער קומט אהער ביינאכט אין איילעניש,
 רעגאן מיט אים; האסט עפעס וואס גערעדט
 וועגן זיין שטרייט מיטן הערצאג אלבאני?
 דערמאן דיך נאר.

עדגאר: כ'בין זיכער ניט קיין איינציק ווארט.

עדמונד: איך הער מיין פאטער קומען; אנטשולדיק מיר;
 אלס אנטשמעל, מוז איך פעכטן זיך מיט דיר;
 דו מאך, ווי דו פארטיידיקסט דיך, אנטלויף.
 (אויפן קול) איצט גיב זיך אונטער! ווייז זיך פארן פאטער!
 העי, ליכט! העי, ליכט! (אין דער שטיל) אנטלויף איצט,
 ברודער, גיך!
 (הויך) ברענגט פייער! פאקעלן! (שמיל) נו, זיי געזונט!
 (עדגאר לויפט אוועק)
 א ביסל בלומ אויף מיר וועט מאכן גלויבן,
 אז איך האב טאקע זיך מיט אים געפעכט.
 (ער פארוואונדעט זיך זיין האנט)
 איך האב געזען, שיכורים האבן אין א שפאס,
 געמאן פיל מער ווי דאס. א, פאטער! ווארט!
 ווארט אויס! ניטא דען ווער ס'זאל העלפן?
 (גלאסטער לויפט אריין מיט באדינער און פאקעלן אין
 די הענט)

גלאסטער: נו, עדמונד, זאג וואו איז דער אויסוואורף?

עדמונד : מיט אויסגעשמרעקטער שארפער שווערד, איז ער געשמאנען דא אין דער פינצמערניש, און האט גע- מורמלט שפרוכן און געשווארן ביי דער לבנה, אז זי וועט אים העלפן.

גלאסטער : וואו איז ער, זאג ?

עדמונד : זעט, פאטער, ווי איך בלוטיק.

גלאסטער : וואו איז דער אויסווארף, עדמונד ?

עדמונד : ער איז אנטלאפן ; ווען ער האט אויף קיין פאל נישט געקענט —

גלאסטער : לויפט-נאך נאך אים ! העי, כאפט אים גיך !
(אייניקע באדינער לאזן זיך לויפן)
וואס מיינט עס „אויף קיין פאל“ ?

עדמונד : מיך איבעררעדן, אייך צו דערמארדן, הער. נאר איך האב אים געזאגט, אז די בייזע געטער וועלן שליידערן די דונערן אויף דעם, וואס ברענגט זיין אייגענעם פאטער אום. איך האב דערקלערט אים מיט וואס פאר א שטארקן בונד עס איז א זון געבונדן צו זיין פאטער. אין קורץ, ווען ער'ט געזען, ווי כ'שמעל זיך מיט פארזאכטונג קעגן זיין פארזאמטן פלאן, איז ער דאן פלוצלונג מיט א געצויגענער שווערד באפאלן מיך, און דורכגעשמאכן מיר מיין האנט ; דאך ווען ער האט געזען ווי כ'זווער דערצארנט, און כ'שמעל זיך כראוו אנטקעגן אים אין שטרייט, — אדער דערשראקן פאר מיין הילף-געשריי, איז ער אויף גיך אנטלאפן.

גלאסטער : ער מעג אפילו לויפן ווייט ; דאך וועט ער זיך ניט אויסבאהאלטן לאנג אט דא, אין לאנד ; און כאפט מען אים, — דאן וועט

זיין אָנגעגרייט פאַר אים די שטראַף. דער האַר,
 דער איידעלער, געערטער פירשט, און דער
 גענעדיקער, קומט היינט ביינאַכט אַהער;
 כ'וועל אַלעמען, מיט זיין דערלויבעניש, דערקלערן:
 אַז ווער ס'געפינט און ברענגט דעם מערדער-פּחדן
 צום געריכט, וועט קריגן אונזער דאַנק;
 און ווער ס'באַהאַלט אים, דער קריגט טויט.

עדמונד: ווען כ'האַב אים פון זיין פאַרשווערונג אָפּגערעדט,
 און האָב געזען, אַז ער האַלט זיך ביי זיין פּלאַן,
 האָב איך מיט שאַרפע רייד געשראַקן אים,
 כ'וועל אים אַרויסגעבן. האָט ער געענטפּערט:
 דו הפּקרדיקער ממזר וואָס דו ביזט!
 צי גלויבסטו דען, אַז ווען מיר וואַלטן דאָ
 געשטאַנען ביידע פאַרן געריכט, וואַלט דען
 דאָס טרויען דיר, צי וועלכער אמת, טונגט,
 אַדער ווערט אין דיר, געמאַכט דיין וואָרט באַגלויבט?
 ניין, ניין, איך וועל דיר לייקענען אין די אויגן —
 און כ'וועל עס טאָן; יא, ווייל האָסט נאָכגעמאַכט
 מיין האַנטשריפט — און כ'וועל אויפדעקן דיין פּלאַן,
 דאָס גאַנצע בייז, וואָס דו האָסט פּראַקטיצירט.
 און ס'וואַלט די גאַנצע וועלט געווען צו נאַר,
 ווען זי וואַלט גאַרניט אָנערקענט, אַז די
 געווינסן פון מיין טויט זיינען געווען
 די שטאַרקסטע טרייב-מאַטיוון, די שפּאַרן
 דיך צו באַוועגן, אַז דו זאַלסט מיך טויטן.

גלאַסטער: א, איינגעשפּאַרטער לומפּ!
 צי וועט ער דען זיין האַנטשריפט לייקענען?
 ער קען נישט זיין מיין זון.
 (מען דערהערט טראַמפּיימן שאַלן).
 דער הערצאָג קומט. כ'ווייס ניט צוליב וואָס.
 איך וועל פאַרשפּאַרן אַלע האַפּנס, אַז

דער אויסוואהר זאל פון דאנען ניט אנטלויפן ;
 מיין הערצאג מוז אויך מיר עם דערלויבן. הויך דעם,
 שיק איך זיין בילד פאנאנדער אומעטום ;
 מען זאל אין גאנצן לאנד דערקענען אים ;
 און מיין לאנד, ליבער און געטרייער זון,
 וועל איך שוין זען אז, ס'זאל געהערן דיר.
 (קארנוואל און רעגאן טרעטן אויף מיט באגלייטער)

קארנוואל : וואס הערט זיך עפעס, ליבער פריינט ? כ'בין דא
 ניט לאנג, און כ'הער שוין עפעס מאדנע ניים.

רעגאן : און אויב ס'איז אמת, איז די הארבסטע שטרעף
 צו קליין פאר דעם פארברעכערס זינד.
 וואס מאכט איר, מיין לארד ?

גלאסטער : צעבראכן איז מיין אלטע הארץ, צעבראכן !

רעגאן : וואס, אייער זון פלאנט אייך צו טויטן ? וועמען
 מיין פאטער האט געשענקט דעם נאמען : עדגאר ?

גלאסטער : א, פירשטין, בעסער שוין צו שווייגן, ס'א שאנד!

רעגאן : האט ער זיך נישט געחברט מיט די ריטער,
 די בונטארן וואס באדינען מיין פאטער ?

גלאסטער : מאדאם, איך ווייס נישט, עם איז שרעקלעך.

עדמונד : געוויס, ער האט געחברט זיך מיט זיי.

רעגאן : קיין וואונדער ניט וואס ער'ז צו שלעכטס געניגט,

מ'האט געטריבן אים צום מארד פון אלמן מאן,

און צו פארשווענדן ס'געלט וואס בלייבט נאך אים,

מיין שוועסטער האט עם מיר היינט אַוונט ערשט

גענוי געשילדערט, און מיט וואַרנונגען

אזעלכע, אז, אין פאל זיי קומען דא,

ביי מיר צו וואוינען, זאל איך דא ניט זיין,

קארנוואל : אויך איך נישט, איך פארזיכער דיך רעגאן.

עדמונד, כ'האָב געהערט, איר האָט באַוווּן דאָ אַ ביישפּיל
פּון אַ זונט געטריישאַפּט צו אַ פּאַטער.

עדמונד : כ'האָב געטאַן מוּיין פּליכט, מוּיין הער.

גלאַסטער : ער האָט זיין פּאַרשווערונג אויפגעדעקט ; און
האָט זיין וואונד באַקומען, ווי דו זעסט, ווען ער האָט גע-
וואַלט אים כאַפּן.

קארנוואַל : צי יאָגט מען אים נאָך ?

גלאַסטער : געוויס, טוּיין גנעדיקער הער.

קארנוואַל : כאַפּט מען אים — וועט קיינער פאַר זיין רשעות

ניט מורא האַבן מער. מוּיין גאַנצע מאַכט

וועט אייך צוהילף זיין, ווי איר ווינטשט אַליין.

איר, עדמונד, וועלכער ווייזט זיך איצטער קלאַר

אַרויס מיט טונגט און געהאַרכזאַמקייט

איר בלייבט מיט אונז. מיר וועלן נויטיקן זיך

אין אַט אַזעלכע אַנפאַרטרויטע מענטשן ;

און מיר נעמען אייך דעם ערשטן.

עדמונד : איך וועל אייך דינען, הער, געטריי.

גלאַסטער : איך דאַנק דיר, פאַר אים.

קארנוואַל : איר ווייסט דאָך נישט, נאָך וואָס מיר זיינען דאָ

אַהער צו אייך געקומען.

דענאַן : גאָר אויסער צייט, און פינצטערניש פון נאַכט !

דער צופאַל, פּריינט, איז גאָר אַ וויכטיקער ;

און אייער עצה נויטיק איז פאַר אונז.

מיין פּאַטער האָט געשריבן, אויך די שוועסטער,

פון צוויסטגיגקייטן, און איך האָב געטראַכט,

זיי בעסער אויסצוגלייכן ניט אין הויז ;

די צוויי שלוחים וואַרטן אויף אַן ענטפער.

איר, אַלטער פּריינט, באַרואיקט זיך, איך בעט ;

און העלפט אונז מיט אן עצה אין דער זאך,
וואָס נויטיקט זיך אין גרויסער איילעניש.

גלאַסמער : איך דין אייך גערן, פירשמין.
ס'איז אייער קומען שטארק צום האַרצן מיר.
(זיי גייען אַוועק)

צווייטע סצענע

אין פראַנט פון גלאַסמערס שלאָס.
(עס טרעטן אויף קענט און אסוואַלד פון פאַרשיידענע
זיימן)

אסוואַלד : גוט מאַרגן, פריינט ; דו ביזט אַ היגער ?
קענט : יאָ.

אסוואַלד : וואו קאָנען מיר די פערד דאָ אַפּשטעלן ?
קענט : אין דער בלאַטע.

אסוואַלד : איך בעט אייך, זאָגט מיר, אויב איר זיינט אַ
פריינט.

קענט : גיין.

אסוואַלד : נו, וויל איך דיך ניט קענען מער.

קענט : וואַלט איך דיך אַבער געהאַט צווישן מיינע ציין,
וואַלסטו מיר שוין יע געקענט.

אסוואַלד : פאַרוואָס באַהאַנדלסטו מיך אַזוי ? איך קען דיך
נישט.

קענט : און איך קען דיך יע.

אסוואַלד : ווער בין איך דען ?

קענט: דו ביסט א שלעפער; א לומפ; א נידערטרעכ-
טיקער; א געמיינער, שטאלצער, נארישער, בעטלערי-
שער, דריי מאנטלדיקער, הונדערטפונטיקער, שמוציקער
שלעפער, וואס טראגט גראַבע, וואַלענע זאַקן; א מילך-
לעבערדיקער, שרעקעדיקער שלעפער; א נואף, א שפיגל-
קוקער, א חונף, א פאַרפּוצטער טויגעניכטס, א שקלאַף;
וואָס האָט בלויו איין און איינציקן קופערט; אַזא וואָס
וואַלט זיך אויסגעטויגט צו זיין א באַרדל-האַלטער, און
א גאַרנישט, אויסער אַ געמיש פון אויסוואַרף, בעטלער,
לומפ, פּחדן און דער זון און יורש פון אַ ממזר-הונט. ביסט
אַזעלכער וועמען כ'זועל צעטרייבערן אין פּיצלעך, אויב
דו וואַנסט צו לייקענען דעם מינדסטן אויסדרוק אין מיין
צעטל פון מיטולן.

אסוואַלד: סאַר אַן אוממענטש און אַ טיפּוש דו ביסט אַזוי
צו זידלען אַ מענטשן, וואָס דו קענסט אים ניט, און וואָס
ער קען דיך ניט!

קענט: וואָס פאַר אַ פאַרשייטן פנים דו האָסט, הונט, צו
לייקענען, אַז דו קענסט מיך! עס איז דאָך בלויו צוויי
טעג, אַז איך האָב דיך אַנידערגעוואַרפן אויף דר'ערד און
אַנגעשלאָגן דיך פאַר דעם קעניג אין די אויגן! צי אַרויס
דיין שווערד, דו הונט, ווייל כאַטש ס'איז נאַכט, דאָך שיינט
די לבנה; איך וועל מאַכן אין ליכט פון דער לבנה אַ
פּיינקוכן באַלד פון דיר. (ער ציט די שווערד) צי אַרויס
דו נידערטרעכטיקער, געמיינער, פּוסטער פּראַנט, צי
אַרויס דיין שווערד.

אסוואַלד: אַוועק! כ'האַב גאַרנישט וואָס צו טאָן מיט דיר.

קענט: צי אַרויס די שווערד, דו הונט; דו קומסט מיט בריוו
וואָס רעדן קעגן קעניג און נעמסט אַ מיאוסן אַנטייל אין
דער שפּיל פון רשעות קעגן זיין מאַיעסטעט, איר פּאַטער.
צי אַרויס די שווערד, דו מנובל, אַדער איך וועל דיך אויף

שטיקער צעהאקן — צי ארויס די שווערד דו לומפ;
ווער-זיך!

אסוואלד : העלפט, אוי! א מאַרד! העלפט!

קענט : שלאַג צוריק, דו בעסטיע; שמעל זיך אַנטקעגן, גיב
צוריק; דו אויסגעפּוצמער לומפן-נפש! ווער-זיך!
(ער שלאַגט אים)

אסוואלד : העלפט! אוי! מאַרד! מאַרד!

(עדמונד טרעט אויף מיט זיין בלאַנקער שווערד. עס קו-
מען אויך אריין קארנוואל, רעגאן, גלאַסמער און באַדינער)

עדמונד : וואָס איז דאָס! וואָס טוט זיך דאָ?
(ער נעמט זיי פּאַנאַנדער)

קענט : אַהער קום, יונגערמאַן, אויב ס'גלוסט זיך דיר. קום,
כ'וויל דיר ווייזן וואָס איך קען, אַהער קום, יונגער שנעק.

גלאַסמער : וואָס טוט זיך דאָ? וואָפּן! שווערד!

קארנוואל : זאַל רואיק זיין! אויב ס'לעבן איז אייך ליב;
ווער ס'פּאַלגט ניט — טויט אים גלייך! ווער זיינען זיי?

רעגאן : צוויי שלוחים: אונזער שוועסטערס און דעם קע-
ניגס.

קארנוואל : אין וואָס באַשטייט אייער שטרייט? זאָגט אויס.

אסוואלד : כ'קען קוים דעם אַטעם אַפּכאַפּן, מיין הער!

קענט : קיין וואונדער ניט. דו האַסט באַדאַרפט אַנשטרענ-
גען דיין גאַנצן מוט און כוח.

דו פחדן, לומפ, ביזט נישט ווערט וואָס די ערד טראַגט
דיך. אַ שניידער האַט דיך געמאַכט!

קארנוואל : דו מאַדנער מענטש, אַ שניידער מאַכט דעם
מענטשן?

קענט: יע, יע, א שניידער, הער; א שטיין-קריצער אדער א מאַלער וואָלט אים נישט באַשאַפן אזוי שלעכט, ווען זיי וואָלטן אַפילו געווען ביי דער לערע בלוז צוויי שעה צייט.

קארנזואל: דאָך זאָגט מיר, ווי אזוי איז עס צו דער קרי-
געריי געקומען?

אמוואלד: דער אַלטער מערדער, מיין הער, וועמעס בלוט איך האָב געשאַנעוועט צוליב זיין גרויער באַרד, —

קענט: העי, דו טויגעניכטס דו! אויב איר וועט מיר דער-
לויבן מיין האַר, וועל איך דעם גראַכן לומפ דאָ אויף צע-
מענט צערייבן, און וועל מיט אים אַן אַפטרעט-וואַנט
באַשמירן. מיין גרויע באַרד האַסטו געשאַנעוועט, דו ניי-
דערטרעכטיקער?

קארנזואל (צו קענטן): שווייג, דו אוימוואורף!
דו פראַסטער קנעכט, האַסט קיין שום דרך-ארץ נישט?

קענט: יע, מיין הער! דאָך יעדער צאָרן האַט זיין פרוווי-
לעגיע.

קארנזואל: פארוואס ביסטו אזוי אין כעס?

קענט: אז אַ שקלאַף ווי ער, זאָל טראַגן גאָר אַ שווערד,
אַט דער, וואָס טראַגט קיין ערע נישט. חונפים,
ווי ראַצן, צעבייסן אַפט די הייליקסטע קניפ,
וואָס ס'איז שווער אַפצוקניפן; פאַרגלעטן
די ליידנשאַפטן, וועלכע בריוון אויף
אין האַרץ פון זייער האַר, און גיסן אויל
אויפן פייער, שניי אויף זייער קאלט געמיט;
פאַרלייקענען, באַשמעטיקן און דרייען
די נאָז זייערע צו אַ יעדן קער
און צוק פון זייער האַר. זיי גייען נאָך,

אומוויסנדע, ווי הינט. (צו אסוואלדן)

א מכה אויף דיין קרענקלעכן געזיכט!

דו לאכסט פון מיר ווי איך וואלט זיין א נאר?

דו גאנדו, וואלסטו געווען אויף סארומס פעלד,

וואלט איך דיר מיט גענדז אהיים געטריבן.

קארנוואל: אוי, אלטער, ביסטו פון זין אראפ?

גלאסטער: זאג, ווי אזוי נאך איז צום שמרייט געקומען?

קענט: ניטא קיין גרעסערע אנטיפאטיע צווישן געגנועצ-

לעכע נאטורן ווי צווישן מיר און אט דעם לומפ.

קארנוואל: פארוואס רופסטו אים לומפ? וואס איז זיין

זינד?

קענט: זיין פנים איז מיר אומדערטרעגלעך.

קארנוואל: ניט, אפשר, מער ווי מיינס, צי זיינס; צי אירס?

קענט: עס איז מיין טבע רעדן פשוט, הער;

כ'האב בעסערע געזיכטער שוין געזען,

אויף מענטשלעכע אקסלען, ווי אט-דאס געזיכט

וואס שטייט מיר איצט דא פאר די אויגן.

קארנוואל: דאס איז א מענטש,

וואס זייענדיק אמאל שוין שטארק געלויבט

פאר פשוטקייט, ווערט פלוצלונג פרעך און רוי,

און האלט פארשמעלט זיין אייגענע נאטור;

עס קען ניט חנפנען, דער פשוטער

און ארנטלעכער — ער רעדט אמת נאר!

מען וועט אים פאר אזעלכן האלטן, און,

אויב ניט — דאן איז ער דאך א פשוטער.

איך קאן די לומפן יענע זייער גוט,

וואס אין דער פשוטקייט באהאלטן ליגט,

מער פאלשקייט און מער נידערטרעכטיקייט,

ווי צוואנציק נאריש-קניענדיקע קעכט,
וואָס טוען פינקטלעך זייער פליכט.

קענט : מיין הער, מיט גלויבן און אויפריכטיקייט
דורך דעם גענאָד פון אייער גרויסער מאַכט,
וועמענס איינפלוס ליכטיקט ווי דער פייער-קראַנץ
אויפן פנים פון דער שטראַלנדיקער זון. —

קארנוואל : וואָס מיינסטו מיט די רייד?

קענט : איך וויל בלויז ענדערן דעם נוסח פון מיין לשון,
וואָס אייך געפעלט ניט זייער שטאַרק. איך ווייס, מיין
לאַרד, איך בין קיין חונף ניט; דער וואָס האַט אייך באַ-
טריגט אין אַ פשוטער שפראַך איז געווען אַ פשוטער לומפ,
און דאָס וויל איך נישט זיין. אויב אַפילו איר זאָלט ווייזן
אייער אומצופרידנקייט, קאָן איך אַנדערש ניט זיין.

קארנוואל (צו אסוואלד): וואָס האַסטו פאַר שלעכטס אים
געטאָן.

אסוואלד : די קלענסטע נישט.

ס'איז לעצטע צייט געפעלן דעם קעניג, זיין האַר
צו שלאָגן מיך, צוליב אַ מיספאַרשמענדעניש,
ווען דער-אַ חנפע'נדיק דעם קעניגס צאָרן,
האַט הינטערוויילעכץ אומגעוואָרפן מיך;
און, ליגנדיק אויף דר'ערד, באַליידיקט מיך.
און אַנגענומען נאָך די מינע פון
אַ העלד, אַז ס'האַט דער קעניג אים געלויבט
פאַר אַנגרייפן דעם אונטערמעניקטן;
און אין דעם גלאַנץ פון ערשטן ריטער-זיג,
איז ער מיטן שווערד באַפאַלן מיר אויפסניי.

קענט : איאָקס* איז גאַרניט אין פאַרגלייך מיט די פחדנים
לומפן.

(* איאָקס — באַוואוסט אַלס בראַווער, מומיקער מאַן.)

קארנוואל : דערלאנגט אהער דעם קלאמער-קלאץ!
דו אלטער, דו פארעקשנמער, דו לומפ,
בעל-גאוות, דו, כ'וועל דיך לערנען נאך —

קענט : איך בין צו אלט צו לערנען, הער;
נעמט נישט דעם קלאמער-קלאץ פאר מיר, איך דין
דעם קעניג; ער האט מיך אהער געשיקט.
איר וועט אים ווייניק כבוד טאן, און פיל
ביזוויליקייט ווייזן קעגן דעם גנאד
און ווערדע פון מיין האר, ווען איר וועט זיין
שליח אין דעם קלעם אריינשפארן.

קארנוואל : דערלאנגט דעם קלאמער-קלאץ!
ביז מיטאג זאל ער זיצן דארט, איך שווער
איך ביי מיין לעבן און מיין ערן-ווארט.

דענאן : ביז מיטאג? ניין, ביז נאכט; די גאנצע נאכט!

קענט : ווען, כ'וואלט געווען בלויז אייער פאטערס הונט,
וואלט איר אזוי מיך נישט באדארפט באהאנדלען.

דענאן : נאר ווייל איר זייט זיין קנעכט, טו איך עס יא.

קארנוואל : ער איז א לומפ פון גראד דעם זעלבן מין ווי
אונזער שוועסטער שרייבט. קומט ברענגט דעם קלאמער-
קלאץ.

(מען ברענגט אריין דעם קלאמער-קלאץ)

גלאסטער : דערלויבט מיר בעטן אייך, מיין הער, דאס ניט
צו טאן.

זיין זינד איז גרויס און ס'וועט דער גוטער קעניג,
זיין האר, געוויס באשטרעפן אים דערפאר.
און אייער קליינע שמראף איז גראד אזא
וואס פאסט זיך פאר געמיינע, נידעריקע
גנבים, פאר נאר פשוטע פארברעכערס,

פאר בלויז געוויינלעכע זינד, אזוי באשטראַפן.
 דעם קעניג וועט פאַרדריסן ווען ער וועט זען,
 אז ער ווערט אזוי גרינג געשעצט דורך זיין
 שליה, אויב קענט ווערט אזוי באשטראַפּט.

קאַרנוואַל : אַט דאָס נעם איך אויף זיך.

רעגאַן : ס'וועט מיינען פאַר מיין שוועסטער ערגער נאָך ;
 ווען איר באדינער ווערט באהאַנדלט שלעכט
 פאַר טאָן דאָס, וואָס זי האָט אים אָנגעזאָגט.
 שפאַרט אים די פיס אַרײַן.

(קענט ווערט אין קלאַמער-קלאַץ אַרײַנגעזעצט)
 קומט, לאַמיר גיין, מיין געערטער האַר !
 (אַלע גייען אַוועק, אויסער גלאַסטער און קענט)

גלאַסטער : עס טוט מיר לייד פאַר דיר, מיין פריינט ; עס
 איז

אזוי דעם הערצאָגס פאַרגעניגן ; עס ווייסט
 די גאַנצע וועלט גאָר וואויל, אז קיינער קען ניט
 זיין צאָרן צוימען. כ'וועל בעטן אים פאַר דיר.

קענט : איך בעט אייך, טוט עס נישט. כ'האָב לאַנג גערייזט
 און נישט געשלאַפּן. כ'וועל כאַפּן דאָ אַ דרימל,
 און כ'וועל זיך צופּייפּן צו זיך אַליין.
 עס גייט ניט אויך דעם גומן נאָך דאָס גליק.
 אַ גומן מאַרגן !

גלאַסטער : עס איז דעם הערצאָגס שולד אין דעם ;
 מען וועט עס זיכער אויסטייטשן אויף שלעכט.
 (ער גייט אַוועק)

קענט : דו גומער קעניג, עס האַלט דאָס שפּריכוואַרט אויס :
 ס'קען ווערן שלעכט אַמאָל פון סאַמע גוט !
 (קוקנדיק צו דער לבנה)
 קום נענטער, ליכט, צו אַט דער אַפּגרונט-וועלט,

כדי איך זאל ביי דינע מילדע שטראלן
 דעם בריוו דא לייענען! ס'איז וואָר, אז נאָר
 אין עלנט זעט מען וואונדער! כ'זוייס, דער בריוו
 קומט פון קארדעליא, וואָס האָט, צום גליק,
 געהערט שוין פון מיין פינסטער לעבן; און וועט
 זיך שאַפן צייט, צו קומען גיך אַהער
 און ברענגען הילף מיר אין דער בייזער שעה.
 שוין מיד און שלעפּעריק, נוצט אויס גלייך איצט
 אַט די געלעגנהייט, איר מידע אויגן,
 ניט צו צו זען אַט דעם שאַנדפולן אַרט.
 דריי, גליק, דיין ראָד און שמייכל! גוטע נאַכט!
 (ער שלאָפט אײן)

דריטע סצענע

(עדגאר טרעט אויף, אויף אַ פאַרלאָזטן פעלד)

עדגאר: איך האָב אַליין געהערט: מ'האַט מיך פאַראַור-
 טיילט;

אַ גליק נאָך וואָס אין אויסגעהוילטן בוים
 האָב איך זיך אויסבאַהאַלטן. קיין פאַרט איז פריי;
 נישטאָ קיין אַרט וואָס זאל נישט זיין באַוואַכט —
 מיך צו פאַרהאַלטן. ווי לאַנג איך קען אַנטלויפן,
 וועל איך זיך ראַטעווען; ס'איז מיין באַשלום
 זיך צו פאַרשמעלן אין דער איינפאַכסטער
 און אַרעמסטער געשמאַלט, וואָס נויט האָט ווען
 דעם מענטש צו חיה טיף דערנידעריקט.
 פאַרשמירן וועל איך מיין געזיכט מיט קויט,
 די לענדן מיינע אונטערגאַרטלען, כ'וועל
 פאַרפלעכטן מיינע האָר, און מיט מיין לייב —
 אין הוילער נאַקעטקייט — אַנטקעגן ווינט
 און שמורעם און די בייזקייטן פון הימל.

די געגנט דאָ, זי ווייזט מיר אויס צו זיין
 אן אַרט פון בעטלער, וואָס, מיט אַ געכרום,
 צעשמעכן זיי זיך די געליימטע הענט
 מיט שפּילקעס, שמעכערס, נעגל, דערנער; און
 מיט אַזאָ מוראדיקן אויסזען,
 אין קליינע פערמעס, דערפער אַרעמע,
 אין שאַף-שמאַלן און מילן, צייטנווייז
 מיט קללות, זידלעריי, און צייטנווייז
 מיט בעטלען, וועקן זיי רחמנות אויף.
 דו בידנער טורליגאַד! דו בידנער מאַס (*
 אַזעלכער בין איך איצט; ניט עדנאר — מער!

פערטע סצענע

(אין פראַנט פון גלאַסטערס שלאַס. קענט אין דעם
 קלאַמער-קלאַץ. עס טרעטן אויף ליר,
 דער ליץ און ריטער)

ליר: ס'איז מאַדנע, אַז זיי זאָלן ס'הויז אַזוי פאַרלאָזן און
 ניט שיקן צוריק מיין שליח.

ריטער: ווי כ'האַב זיך דערוואוסט, איז נעכטן ביינאַכט זיי
 איינגעפאַלן אַהער צו קומען.

קענט: לאַנג לעבן, זאָל מיין איידעלער האַר!

ליר: האַ!

דו טרייבסט דאָ שפּאַס אַלס צייט-פאַרטרייב?

קענט: ניין, מיין קעניג.

דער ליץ: כאַ! כאַ! ער טראַגט גראַבע זאַקן-בענדלעך. פערד
 בינדט מען צו פאַר די קעפּ, הינט און בערן פאַר דעם האַלדז,

(* טורליגאַר און מאַס — באַרימטע בעטלער אין פראַנקרייך
 אין 14טן י"ה.

מאלפעם פאר די פאכוועס, און מענטשן פאר די פיס;
ווען ס'איז א מענטש צו שנעל אויף זיינע פיס, מוז ער
הילצערנע זאקן טראגן.

ליר: זאג, ווער איז עס געווען, וואָס האָט דיר נישט דער-
קענט און האָט דיר דאָ אַרײַנגעזעצט?

קענט: ס'איז ביידע, ער און זי,

ליר: ניין.

קענט: יא.

ליר: ניין, זאג איך.

קענט: און איך זאג יא.

ליר: ניין, ניין, זיי וואָלטן ניט געוואָגט צו טאָן.

קענט: יא, זיי האָבן עס געמאַן.

ליר: איך שווער ביי יופיטער, אז ניין.

קענט: איך שווער ביי יונא, אז יא.

ליר: זיי האָבן ניט געוואָגט עס טאָן.

זיי האָבן ניט געקאַנט און ניט באַדאַרפט

עס טאָן; ס'איז ערגער נאָך פון מערדעריי,

צו שמעלן זיך אַנטקעגן מיר מיט גוואַלט.

דערצייל מיר פשוט אָבער אייל זיך ניט,

מיט וואָס האָסטו זיך עס אַזוי פאַרזינדיקט

זיי זאָלן דיר אַזוי באַהאַנדלען,

דיך, אונזער דינער?

קענט: מיין האַר, ווען כ'בין געווען אין זייער הויז,

האָב איך אייערע ווירדיקע בריוו דערלאָנגט,

און איידער כ'האָב זיך אויפגעשמעלט פון אַרם,

וואו כ'האָב אין אונטערטעניקייט געקניט,

איז אנגעקומען א שליח באלד
 אין אייל, צעקאכט, האלב אַמעמלאַז, און פון
 דיין טאכטער גאנעריל א גרום געבראכט.
 און מיך ניט אכטנדיק דערלאנגט זיי בריוו
 וואס מ'האט געלייענט באלד. און נאך די בריוו
 האט מען גערופן די באדינטע גלייך,
 די פערד גענומען און געהייסן מיך
 זיי נאכגיין, ביז כ'וועל ביי געלעגנהייט
 פון זיי אן ענטפער קריגן; און געווארפן
 אזלעכע קאלטע בליקן מיר; און דא
 האב איך דעם אנדערן שליח געמראפן,
 און וועמעס אויפנאמע, ווי איך האב באמערקט,
 פארסמט האט מיין גערום — (ס'איז דער זעלבער לומפ
 וואס איז די לעצטע צייט באגאנגען זיך
 מיט חוצפה קעגן אייער מאיעסטעט).
 און ווייל איך האב פארמאגט מער מענער-שמאלץ
 ווי ווייסן, האב איך מיין שווערד ארויסגעצויגן.
 ער'ט אויפגעוועקט דאס הויז מיט גוואלטיקן
 און מוראדיקן געשריי; ס'האט אייער זון,
 און טאכטער, פאר מיין זינד געפונען דאן
 פאר פאסיק אַט-די פיינפולע שטראף.

לץ: דער ווינטער איז נאך ניט פאריבער, אויב
 די ווילדע גענדז פריי פליען דא ארום. (זינגט זיך צו)
 די טאמעס וואס גייען אין שמאמעס,
 מאכן קאלט ביי די קינדער דאס בלוט;
 נאך האבן מזומן די טאמעס
 דאן זיינען די קינדער שוין גומ.
 פארמונא, דורכגעטריבענע הור,
 ווייזט ניט דעם קבצן קיין שפור.
 דאך מיט אלצדינג וועסטו גענוג נאך האבן צרות פון
 דינע טעכטער, אז דו וועסט די צרות ניט קענען אויס-
 ציילן אפילו אין א יאר.

ליר : א ! ווי עס שטייגט דער ווייטיק מיר צום הארצן !
ארעפ, דו קלעטערדיקער פיין, ארעפ !
דיין ארט איז אונטן, וואו איז זי, די מאַכטער ?

קענט : ביים גראַפ, מיין האַר, דאָ אין שלאָם.

ליר : גיי מיר נישט נאָך ; בלייב דאָ.
(גייט אַוועק)

ריטער : קיין גרעסערע עוולה, ווי די וואָס דו האַסט איצט
דערציילט, ביסטו ניט באַגאַנגען קעגן זיי ?

קענט : ניין.

ווי קומט עס, וואָס דער קעניג איז דאָ מיט
אַזאַ גאַר קליינער צאָל נאַכפאלגער ?

ליך : און וואָלט מען דיך פאַר אַט דער פראַגע אין קלאַמער-
קלאַץ געזעצט, וואָלסטו עס כשר פאַרדינט.

קענט : פאַרוואָס, ליך ?

ליך : מיר וועלן דיך שיקן זיך לערנען ביי דער מילב, כדי
זאָלסט אויסגעפינען אַז ווינטער איז קיין אַרבעט נישט
פאַראַן. אַלע די, וואָס גייען נאָך די נעזער זייערע, ווערן
געפירט דורך זייערע חושים. אַחוץ די בלינדע לייט ; און
ס'איז נישטאָ אַ נאָו צווישן צוואַנציק, וואָס זאָל נישט
דערשמעקן יענעם וואָס שטינקט. לאָז אָפּ דיין האַנט, ווען
ס'קייקלט זיך אַ גרויס ראָד אַרונטער פון דעם באַרג. אַניט
וועט דיר דאָס ראָד דעם רוקנביין צעברעכן, נאַכציענדיק
דיך נאָך זיך ; ווען אַבער דאָס גרויסע ראָד גייט באַרג
אַרויף, דאָן האַלט זיך אָן און גיי עס נאָך. ווען ס'גיט אַ
קלוגער דיר אַ בעסערע עצה, דאָן גיב מיר מיין עצה
צוריק ; איך וויל אַז ס'זאָלן זי פאַלגן בלויז די נאַראַנים,
ווייל די עצה גיט אַ נאַר אַליין. (זינגט)
אַ מענטש וואָס דינט אייך בלויז פאַר געלט,

און גייט לפנים בלויז אייך נאך,
 אנטלויפט ווען ס'רעגנט אויף דער וועלט,
 און לאזט אין שטורעם אייך, אין בראך.
 דאך איך בלייב דא, דער נאר בלייבט שטיין,
 און לאזט דעם קלוגן לויפן גאר;
 דער לומפ ווערט נאר ווען לויפט אליין,
 דער נאר איז נישט קיין לומפ, ס'איז וואר!

קענט: וואו האסטו עס געלערנט, לץ?

לץ: נישט אין קלאמער-קלאץ, נאר.
 (ליר קומט צוריק מיט גלאסמערן)

ליר: זיי ווילן מיט מיר ניט רעדן? זיי זיינען קראנק?
 זיי זיינען מיד? א גאנצע נאכט געפארן?
 בלויז פאלשע תירוצים, צייכנס פון רעוואלט
 און אויפשטאנד! ברענג מיר א בעסערן ענטפער.

גלאסמער: מיין ליבער האר,
 איר קענט דעם הערצאגס היציקע נאטור,
 ווי שטארק פארעקשנט און ווי הארט ער איז
 אין זיין באשלוס.

ליר: פעסט! נקמה! טויט! פארניכטונג!
 וואס „היציקע“? „נאטור“? א, גלאסמער, גלאסמער!
 כ'וויל רעדן מיט דעם הערצאג און זיין ווייב.

גלאסמער: גאנץ גוט מיין האר, איך האב דאס זיי געזאגט.

ליר: האסטו זיי געזאגט? פארשטייסטו מיך, מענטש?
 גלאסמער: געוויס, מיין ליבער האר.

ליר: דער קעניג וויל מיט קארנוואלן רעדן;
 עס וויל דער פאמער מיט זיין מאכטער רעדן;
 באפעלט איר, זי זאל פאלגן, האסטו עס זיי געזאגט?
 מיין אייגן בלוט און לעבן! „היציקייט“?

דער „היציקער“ הערצאג! (צו גלאסטער) זאג אים, אז —
 דאך ניין, נאך נישט — קען זיין ער פילט נישט גוט;
 מ'מאכט קראנקהייט אונז פארנאכאלעסיקן יעדע דינסט,
 צו וואס עס איז פארפליכטעט דאס געזונט;
 מיר זיינען גאר נישט דאס, וואס מיר דארפן זיין,
 ווען די נאטור באדריקט, באצווינגט די זעל
 צו ליידן מיט דעם קערפער. איך וועל דולדן;
 עס האט מיין אימפעט מיך שוין ווייט פארפירט —
 כ'זאל צופאסן דעם ביזן, קראנקשאפטן אויסברוך
 צו א געזונטן מענטש. (קוקנדיק אויף קענטן) זאל אלץ
 צום טייוול גיין!

פארוואס זיצט ער אט-דא? יא, דאס באווייזט
 אז דאס אוועקגיין פון דעם הערצאג מיט
 מיין טאכטער איז צוליב א פאלשן גרונט!
 לאזט מיר דעם דינער מיינעם פריי; — גייט, זאגט
 דעם הערצאג און זיין ווייב, אז כ'וויל מיט זיי
 איצט רעדן דא גלייך טאקע אויפן ארט!
 הייסט זיי דא קומען און מיך אויסהערן,
 ווען ניט וועל איך זיך באלד צעפויקן מיט
 מיין גאנצער קראפט אין זייער קאמער-מיר,
 ביז טומל וועט פארטיליקן דעם שלאף.

גלאסטער: הלואי, מ'זאל אלצדינג גוט זיין צווישן איך!
 (גייט אוועק).

ליר: א, וויי, מיין הארץ! מיין שטורמיק הארץ! ווער רואיק!

לץ: רעדסט פעטערל צו דיין הארץ, ווי די נארישע עכצין
 האט גערעדט צו די פיש, ווען זי האט זיי לעבעדיקערהייט
 אין דער קלעפעדיקער יויך אריינגעלייגט; זי האט זיי
 אנגעקלאפט מיט א שטעקן איבער די קעפ, און אויסגע-
 שריען „ווערט רואיק, איר פארדארבענע, ווערט רואיק!“
 איר ברודער איז עס דאן געווען, וואס האט צוליב אייני-

פאכער גומסקייט צו זיין פערד באשמירט דאס היי מיט
פומער.

(קארנוואל, רעגאן, גלאסמער און באדינער טרעמן אויף)

ליר : גוט מארגן אייך ביידן.

קארנוואל : מיין גרום אייך, גנעדיקער האר!
(קענט ווערט באפרייט פון קלאמער-קלאץ)

רעגאן : עס פרייט מיך צו זען אייער מאיעסמעט.

ליר : רעגאן, איך רעכן, ספרייט דיך ; און כ'ווייס פארוואס,
איך האלט אזוי. אויב ס'וואלט דיך ניט געפרייט,
וואלט איך געשיידט זיך פון דיין מוטערס קבר,
וואס האלט אין זיך א זונה דארט באערדיקט.
(צו קענט) א, דו ביסט פריי ?

איך וועל עס לאזן אויף אן אנדערש מאל.
געליבטע רעגאן, דיין שוועסטער איז א גארנישט!
רעגאן ! זי האט אריינגעשמאכן דא
(ווייזט אויף זיין הארץ)

ווי א קארשון, די ביזע ציינער מיך.
איך קען קוים רעדן ; קענסט גאר נישט באגרייפן
ווי ס'איז געפאלן מיין געמיט, רעגאן !

רעגאן : איך בעט דיך, האב געדולה, מיין האר ; איך גלויב,
ווייסט ווייניקער צו שאצן איר פארדינסט
ווי זי צו מינערן איר פליכט.

ליר : זאג מיר, פארוואס ?

רעגאן : איך קען ניט גלויבן, אז מיין שוועסטער זאל
פארפעלן אויף א האר צו טאן איר פליכט.
אויב זי האט, מעגלעך קאנטראלירט דעם טומל
פון אייערע באגלייטער, איז עס, האר
געווען צוליב אזא מין שטארקן גרונט
און צוועק, אז זי פארדינט קיין פארווארף ניט.

ליר : מיין קללה אויף איר קאפ!

רעגאן : א, האר! איר זייט שוין אלט;
נאטור אין אייך שטייט אויף דעם לעצטן ראנד
פון איר באגרענעצטקייט; איר דארפט געפירט
און קאנטראלירט ווערן פון עמיצן
וואס ווייסט דעם צושטאנד אייערן פיל בעסער
ווי איר אליין. איך בעט דעריבער אייך,
קערט זיך צו אונזער שוועסטער צוריק אהיים,
און זאגט איר, האר, איר האט איר ווי געטאן.

ליר : איר בעטן מיך אנטשולדיקן?

דו פילסט דען ווי דאס פאסט פאר מיר צו זאגן:
„מיין ליבע טאכטער, איך גיב צו : כ'בין אלט;
די עלטער איז אן נוי; איך קני און בעט (ער קניט)
באזארגט מיך מיט א קלייד, א בעט און שפייז“?

רעגאן : גענוג, מיין האר, דאס זיינען נארישע שטיק.
קערט זיך אום אהיים צו אונזער שוועסטער צוריק.

ליר : דאס קיינמאל ניט, רעגאן.

(ער שטייט אויף)

זי האט פארקלענערט האלב פון מיינע באדינער;
מיך אנגעקוקט מיט כעס, און מיט איר צונג
געשמאכן ווי א שלאנג אין הארצן מיר.
דעם הימלס אנגעזאמלטע נקמה זאל
אויף איר אומדאנקבארן קאפ אראפנידערן!
און דו, פארשניידנדיקער ווינט, פארצער
די יונגע ביינער איר!

קארנוואל : פוי, מיאוס, מיין האר!

ליר : דו פלינקער בליץ, ווארף אין איר שטאלצן בליק
דיין בלענדנדיקן פלאס! פארפעסט איר,
איר שיינ-געזיכט; דו זומפ-טומאן,

געשטיגן דורך דער מאכט פון זון, פארדארב,
צעשמער איר שטאָלץ!

רעגאן : א, געמער!

אזוי וועט איר אויך שעלטן מיר, ווען ס'וועט
דער ווילדער צאָרן קומען.

ליר : א, ניין, רעגאן, כ'וועל קיינמאל שעלטן דיר;
דיין צארט און איידל האַרץ וועט קיינמאל ניט
דערלויבן דיר זיין שטרענג; איר אויג מיך שמעכט,
דאָך דינסט שענקט טרייסט און ברענט ניט. ס'ליגט ניט אין
דיין טבע ניט פאָרגיגען מיר מיין פרייד,
פאָרקלענערן די צאָל פון מיינע דינער,
מיט בייזע רייד מיר ענג מאַכן מיין פלאַץ,
און ענדלעך גאָר פאַר מיר די מיר פאַרשפאַרן.
ווייסט בעסער דאָך די פליכטן פון אַ קינד,
דעם קנפּ וואָס בינדט, די לערע פון גענאָד,
די פליכט פון דאַנקבאַרקייט; דו האָסט דיין העלפט
פון דער מלוכה ניט פאַרגעסן נאָך,
די העלפט מיט וואָס כ'האַב דיר באַשענקט.

רעגאן : נו, גנעדיקער האַר, צום פונקט!

ליר : ווער האָט אַרײַנגעזעצט מיין דינער אין די קלאַמער-
קלעצער?

(עס הערן זיך טראַמפייטן)

קאַרנוואַל : וואָס איז עס פאַר טראַמפייטן-שאַל?

רעגאן : יא, כ'ווייס, ס'איז פאַר מיין שוועסטערס וועגן.
אַט דאָס באַשמעטיקט גראָד איר בריוו, אַז זי
וועט באַלד דאָ זיין. (אסוואַלד טרעט אויף)
איז שוין דיין לייד די אַנגעקומען?

ליר : דאָס איז אַ שקלאַף וועמעס שטאָלץ עס איז געווענדט
אַן וואַקלדיקן גנאָד פון דער וואָס ער
גייט נאָך. אַוועק פון מיינע אויגן, לומפ!

קארנוואל : וואס מיינט דערמיט מיין האר ?

ליר : ווער האט מיין דינער דא פארשפארט, רעגאן ?
איך גלויב דו האסט פון דעם גארניט געוואוסט —
ווער קומט דא אן ? א, געטער !
(גאנעריל טרעט אויף)

אויב איר האט אלטע ליב ; אויב אייער מאכט,
די מילדע, וועט נאר מיטהאלטן, אויב איר
אלין זייט אלט, טא פירט מיט מיר מיין קאמף ;
נו, קומט, און נעמט זיך אן פאר מיר !
(צו גאנעריל)

דו שעמסט זיך ניט צו קוקן אויף מיין בארד ?
רעגאן, ווילסט אויסשמרעקן אויף איר דיין האנט ?

גאנעריל : פארוואס נעמסטו מיין האנט ניט אן ?
וואס האב איך פאר אן אומרעכט דען געטאן ?
ניט אלץ הייסט זינד, וואס טפשות האלט עס פאר
א זינד און אלטקייט רופט עס אן אזוי.

ליר : א, נערוון ! איר זייט צו שטייף !
וועט איר עס אויסהאלטן ?
ווי קומט מיין דינער אין דעם קלאמער-קלאץ ?

קארנוואל : איך האב אים דארט אריינגעזעצט, מיין האר ;
דאך זיין צעלאזמקייט האט קלענערן שטרעף פארדינט.

ליר : איר ? איר האט עס געטאן ?

רעגאן : איך בעט אייך, פאטער, איר זייט אלט, איר ווייסט.
אויב ביז צום סוף פון אייער חודש, וועט
איר צוריקגיין און פארבלייבן מיט מיין שוועסטער,
באפרייענדיק א העלפט פון אייער דינער,
דאן קומט צו מיר ; איך בין איצט ווייט פון הויז
און בין ניט גרייט, ווי ס'פאסט, אייך אונטערהאלטן.

ליר : צוריק צו איר ? און פופציק לייט אנטזאגט ?
 ניין, גיכער שוין פארבלייבן אן א דאך,
 און מיט די בייזקייטן פון דער נאטור
 מלחמה פירן, און א חבר ווערן
 מיטן וואַלף און סאַווע. — א, דו שאַרפע גויט !
 צוריק צו איר ? א, ניין, כ'וועל בעסער שוין,
 זיך קערן צום היציקן פראַנצויז וואָס האָט
 מיין יינגסטע קינד גענומען אַן נדן. —
 איך וואָלט שוין גיכער פאַר זיין טראַן געקניט,
 און ווי אַ קנעכט אויך אויסבעמלען ביי אים
 מיין פענטיע און מיין אַרעם שטיקל ברויט. —
 צוריק צו איר ? פאַרלאַנג שוין ליבערשט איך
 זאָל ווערן שקלאַף און לאַסט-פערד צו אַט דעם
 פאַסקודנעם לומפ ! —
 (ווייזנדיק אויף אסוואַלד)

גאַנעריל : ווי אייך געפעלט, מיין האַר.

ליר : איך בעט דיך, טאַכטער, מאַך מיך נישט משוגע !
 איך וויל נישט דיר צו לאַסט זיין, קינד, לעב וואויל !
 מיר וועלן מער נישט זען זיך, מער נישט טרעפן.
 און דאָך ביסטו מיין פלייש, מיין בלוט, מיין קינד;
 נאָר, ניין, דו ביזט אַ קראַנקהייט אין מיין לייב,
 וואָס איך מוז האַלטן אייגנס; ביזט אַ וואונד,
 אַ בלאַטער, אַ געשוויר אין מיין קראַנק בלוט.
 דאָך וויל איך דיך נישט שעלטן; זאָל שאַנד קומען
 ווען ס'ווילט זיך איר אַליין, איך רוף זי נישט;
 איך הייס נישט דונערן דעם דונער-טרעגער.
 איך מסר נישט אויף דיר פאַר יופיטער : —
 קענסט תשובה טאָן ווען ס'גלוסט זיך דיר אַליין;
 איך האָב געדולד; כ'קען בלייבן ביי רעגאן, —
 איך מיט די הונדערט ריטער.

רעגאן : א, ניין, עס איז ניט אלץ צווי!
 איך האב זיך גראד אויף אייך נאך ניט געריכט,
 און בין אייך אויפצונעמען נאך ניט גרייט.
 הערט צו זיך צו מיין שוועסטער, הערט; ווייל ווער
 נאר אייער צארן מיט פארשטאנד באגרייפט,
 מוז דענקען מיט צופרידנקייט, אז איר
 זייט אלט, און — דאך, זי ווייסט שוין וואס זי טוט.

ליר : דו דענקסט, האסט אמתדיק גערעדט?

רעגאן : איך מוז באשטעטיקן, מיין האר, וואס דען?
 צו זיינען פופציק דינער ניט גענוג?
 וואס דארפט איר מער? דאס זיינען אויך צופיל
 ווי לאנג געפאר און לאסט רעדט קעגן זיי, —
 אזא מין גרויסע צאל? ווי קענען דען
 אזויפיל לייט, אין זעלבן הויז, ביי צוויי
 פארשיידענע הערשער נאר אין פריינטשאפט זיין?
 ס'איז שווער, כמעט אוממעגלעך גאר.

גאנעריל : פארוואס, זאגט, קענען ניט באדינען אייך,
 מיין האר, מיין שוועסטערס דינער אדער מיינע?

רעגאן : פארוואס דען טאקע ניט, מיין האר? ווייל ווען
 זיי וואלטן ווערן נאכלעסיק, וואלטן מיר
 זיי דאן באשטרעפט. אויב איר קומט נאר צו מיר
 (ווייל איך זע איצט געפאר), נו, בעט איך אייך,
 ברענגט מיט נאר פינף-און-צוואנציק, ווייל איך וועל
 ניט מאכן פלאץ פאר מער.

ליר : און איך האב אייך אוועקגעגעבן אלץ.

רעגאן : און אויך אין רעכטער צייט.

ליר : כ'האב אייך געמאכט פאר די פארוואלטערנס;
 פאר זיך האב איך געלאזן נאר די צאל
 באדינער. וואס! איך מוז איצט ברענגען דיר
 בלויז פינף און צוואנציק. דו האסט עס געזאגט?

רעגאן: און כ'זאג עם נאכאמאל, מיין האר; ניט מער מיט מיר.

ליר: די שלעכטע זיינען צו דער ליידן נאך, ווען אנדערע זיינען ערגערע פון זיי; (צו גאנעריל) יא, מאכטער גאנעריל, איך גיי מיט דיר. דיין פופציק מאכט שוין צוויי מאל פינפאונצוואנציק, און דו ביזט צוויי מאל אזוי ליב ווי זי.

גאנעריל: הערט מיך, מיין האר. וואס דארפט איר פינף-און-צוואנציק, צען, צי פינף אייך נאכגיין אין א הויז, וואו ס'איז פארטן צוויי מאל אזוי פיל אייך צו באדינען.

רעגאן: נאך וואס אפילו איינעם?

ליר: א! דינג זיך ניט אין וואס איך נויטיק זיך; דער נידעריקסטער בעטלער האט נאך אין דער גרעסטער נויט מער ווי ער ב'דארף. גיב נאר דעם מענטש, דאס וואס ס'נויטיקט זיין נאטור, און ער איז מיט דער חיה גלייך. דו ביסט אן איידעלע פרוי. ווען ווארעם גייט געקליידט וואלט נויטיקן זיך אין פראכטיקייט — א, ניין. עם דארף ניט די נאטור דעם גלאנץ און פראכט וואס האלט דיך ווארעם קוים. דאך אמתע נויט — גיט, געטער, מיר געדולד, איך דארף געדולד! איר זעט מיר, געטער, דא אן אלטן מאן, געבויגן דורך לייד און עלטער; צוויי מאל עלנט! אויב איר האט מיינע טעכטער אנגערייזט אויף זייער טרייען פאטער, נארט מיך ניט, איך זאל פארטראגן אלצדינג מיט געדולד; וועקט אויף אין מיר דעם שמאלצן צארן, און לאזט ניט ווייבערשן געווער, די טרערן, מיר מיין מאנזכיל-באק באנעצן! ניין, איך וועל

פון אייך, איר ווילדע מכשפות צוויי!
אזא נקמה נעמען, אז עם וועט
די גאנצע וועלט — איך וועל אזא זאך טאן —
איך ווייס ניט וואס; דאך וועט עם זיין
גאר מוראדיק א גרויל. איר מיינט: כ'וועל וויינען?
ניין, וויינען וועל איך דווקא גאר שוין ניט,
כאטש איך האב שטארק אויף וואס צו וויינען דאך.
שוין בעסער ס'זאל צעברעכן זיך דאס הארץ
אין טויזנט שטיקער איידער איך וועל וויינען.
א, לי, איך וועל אראפ פון זינען.
(ליר, גלאסטער, קענט און דער לי טרעטן אפ)

קארנוואל: לאמיר אריינגיין, ס'קומט אן א שטורעם.
(שטורעם און דונער הערט זיך פון דער ווייט)

רעגאן: דאס הויז איז קליין, ס'וועט ניט
גענוג זיין פאר דעם אלטן און באדינער זיינע דא.

גאנעריל: ס'איז זיין שולד; האט רואיק בלייבן ניט געקענט;
נו, מוז ער איצט געניסן די פרוכט פון זיין אייגענעם
אומזין.

רעגאן: וואס אים אליין געהערט, נעם איך אים גערן אויף;
דאך קיינעם ניט פון די באדינער.

גאנעריל: און איך טו אויך אזוי.
וואו איז מיין לארד גלאסטער?

קארנוואל: דעם אלטן נאכגעגאנגען. ער קומט צוריק. (גלא-
סטער קומט אריין).

גלאסטער: דער קעניג איז אין גרויסן צארן.

קארנוואל: וואו גייט ער, וואו?

גלאסטער: ער וויל זיין פערד; דאך ווייס איך ניט וואוהין.

קארנוואל : ס'איז בעסער לאָזן אים צורו ; ער פירט אליין זיך וואו ער וויל.

גאנעריל : מיין לאַרד, ניט בעטן אים אויף קיין פאל דאָ צו בלייבן.

גלאסטער : א, גאָט, די נאַכט קומט אָן, און שאַרפע ווינטן ווייען שניידנדיק. עס איז ניטאָ קיין בוים פאַר מיילן ווייט אַרום.

רעגאָן : א, האַר, דעם עקשן ווערט די צרה וואָס ער גרייט פאַר זיך אליין, דער בעסטער לערער. שלים די טירן צו. די דינער זיינע זיינען שרעקלעכע ; ווער ווייסט צו וואָס זיי וועלן אים נאָך העצן, ווייל ס'קאָן זיין אויער ווערן גרינג פאַרפירט. פאַרזיכטיקייט הייסט היטן זיך.

קארנוואל : שליסט צו די טירן, האַר ; די נאַכט איז ווילד, רעגאָן איז גערעכט ; לאַמיר זיך שיצן פון שמורעם. (זיי גייען אַוועק)

(סוף פון צווייטן אַקט).

ד ר י ט ע ר א ק ט

ערשטע סצענע

(א וויסער פלאץ. שטורעם, דונערן און בליצן.
קענט און א ריטער קומען פון פארשיידענע
זייטן און באגעגענען זיך).

קענט : ווער איז דא פאראן, חוץ דעם שלעכטן וועטער?

ריטער : א מענטש, וואס איז אומרואיך ווי דער שטורעם.

קענט : איך קען אייך. זאגט, וואו איז דער קעניג?

ריטער : אין קאמף מיט די צארנדיקע עלעמענטן;
ער הייסט דעם ווינט די ערד אין ים פארטראגן,
די וואסער-תהומען זאלן זי פארפלייצן,
אז אלץ זאל ענדערן זיך אדער אונטערגיין;
ער פליקט די גרויע האר זיך, וואס דער שטורעם
כאפט אויף מיט בלינדן צארן און צעווארפט.
ער וויל אין גאר זיין קליינער מענטשנוועלט
דעם קאמף מיט ווינט און שלאקס-רעגן געווינען.
אין אזא נאכט, ווען אויך דער יונגער בער
ליגט טיף באהאלטן אין זיין הייל, דער לייב
און בייזער וואלף זיי שוינען זייער פעל,
לויפט ער ארום אזוי מיט הוילן קאפ,
און שרייט, ס'זאל אלץ צום טייוול גיין.

קענט : דאך ווער איז דארט מיט אים?

ריטער : דער לץ בלוז, וועלכער שטרענגט זיך אן פאר-
לאכן זיין גרויסן פיין און בראך.

קענט : איך קען אייך, האר ;
 און וואג איצט, דורך מיין אויפפאסונג און וויסן,
 אייך וויכטיקס צו פארטרויען. ס'האָבן זיך
 צעקריגט, — אויך ווען זיי האַלטן נאָך דעם פאָקט
 פארדעקט מיט כימרעקייט — אלבאני
 און קארנוואל ; זיי האָבן — און ווער האָט
 עס נישט, פון יענע וועמענס מזל ס'איז
 דערהויבן און געקרוינט ? — באַדינער, טריי
 פארן אויסערלעכן אויג, און זיינען דאָך
 פאר פראַנקרייך גאר שפּיאַנען, אַדער וועכטער,
 וואָס ווייסן אונזער צושטאַנד זייער גוט ;
 פון יעדער צאַנקעריי, אינטריגע, וואָס
 ס'איז פאַרגעקומען צווישן אונזערע פירשטן ;
 פון שווערן יאָך, וואָס ביידע האָבן אויף
 דעם אַלטן גוטן קעניג אַרויפגעלייגט ;
 צי גאָר פון מער פאַרבאָרגענע זאַכן,
 וואָס זיינען שרעקלעכער פון אַלץ ביז איצט.
 דאָך ס'איז באַשטימט, פון פראַנקרייך קומט אַ גרויסע
 אַרמיי אַהער אין דעם צעריסענעם לאַנד ;
 וואָס זי האָט שוין, אַ דאַנק איר קלוגשאַפט,
 און דורך אונזער אייגענעם פאַרוואַמען זיך,
 אַריינגעשמעלט אַ פּוס אין עמלעכע
 פון אונזערע בעסטע, שטאַרקסטע האַפּנס
 און איז שוין גרייט צו אויפהויבן איר פּאַן.
 און וואָס ס'איז אייך נוגע ; אויב איר וואַגט
 צו בויען אויף מיין וואָרט און איילן זיך
 קיין דאָווער, וועט איר עמלעכע טרעפּן דאַרט,
 וואָס ווילן דאַנקען אייך, דערציילן אייך
 גענוי, פאַר וועלכע אומנאַטירלעכע
 און זיך-פאַרווירנדיקע ליידן ס'האַט
 דער קעניג גרונט פאַרוואָס זיך צו באַקלאַנגן.
 איך בין אַן אַדלמאַן פון אַלטן יחוס ;

און ווייל איך קען א ביסל אייך און גלויב
אין אייך, פארטרוי איך אייך דעם אַמט.

ריטער: איך וויל אייך נאָך-וואָס זאָגן.

קענט: ניין, טוט עס נישט; —

און צו באַשטעטיקן, אז איך בין מער
ווי איך זע אויס, מאַך איך דעם ביימל אויף,
און נעמט דאָרט אַלץ; און אויב איר טרעפט קארדעליאָן—
אין וואָס איך צווייפל נישט — ווייזט איר דעם רינג;
און זי וועט זאָגן ווער ס'איז אייער פריינט,
וואָס איז דערוויילע אייך נאָך נישט באַקאַנט.
הו, ס'אַראַ שמוּרעם; איך גיי דעם קעניג זוכן.

ריטער: גיט מיר די האַנט. איר האַט נאָך עפעס מער צו
זאָגן?

קענט: נישט פיל, דאָך וויכטיק איז עס זייער שטאַרק;
אז ווען מיר וועלן טרעפן שוין דעם קעניג —
איר גייט מיט דעם און איך מיט יענעם וועג —
און ווער עס וועט דער ערשטער אים באַגעגענען —
זאָל רופן דאָן דעם אַנדערן צו זיך.
(זיי גייען אַפּ אין פאַרשיידענע זייטן)

צווייטע סצענע

(אַן אַנדער געגנט אויף דעם פעלד. דער שמוּרעם
האַלט אָן. עס טרעט אויף ליר און דער לץ).

ליר: בלאַזט, ווינטן, בלאַזט! און זאָלן פלאַצן
די באַקן אייערע! איר ווילדע וויכערס
און אוראַגאַנען, גיסט ביז איר וועט טיף
די טורעמס אונזערע אַדורכווייקן.

דעם וועמערהאן דערטרינקען און פארפלייצן!
 איר שוועבלדיקע בליצן, שנעלער פון
 געדאנק, איר פלינקע לויפער אין פאראויס
 דעם דעמב-צעשפאלמנדיקן דונער-קנאל,
 פארסמאליעט מיר מיין אלטן גרויען קאפ!
 און דו, פארניכטנדיקער דונער, דו,
 צעשמער די דיקע רונדקייט פון דער ערד!
 צעברעך די פארמען פון נאטור, פארניכט
 ביז גאר, די זויען וואס באשאפט א מענטשן,
 וואס ווייסט ניט פון קיין דאנקבארקייט.

ליד: אַך פעטערל, ס'איז בעסער שוין צו טרינקען וואסער
 אין א טרוקן הויז, איידער דאס רעגן-וואסער אין דרויסן.
 ליבער פעטערל, קומט אריין, בעט זיך איבער מיט אייער-
 רע מעכטער; דאס איז א נאכט, וואס האט קיין מיטלייד
 נישט אויף קלוגע און אויך ניט אויף נארענים.

ליד: ברומט ביז און פריי! שפייט שטיקער פייער, רעגן!
 דו רעגן, ווינט, דו דונער, און דו פייער,
 א, ניין, ניט איר זייט מיינע מעכטער, ניין;
 ניט איר זייט גרויזאם, אזוי שלעכט צו מיר;
 ניט אייך האב איך א קעניגרייך געגעבן,
 ניט אייך האב איך גערופן: „מיינע קינדער“;
 עס איז ניט אייער פליכט מיר כבוד אנטאן;
 טא לאזט צעשפילן אייער ביזע לוסט;
 איך שטיי דא, אייער שקלאף, אן אלטער מאן,
 צעבראכן, עלנד, ארעם און פארעכט;
 דאך קנעכטישע באדינער רוף איך אייך,
 וואס איר האט מיט פארדארבענע שוועסטער צוויי
 געמאכט א בונד צו צילן אייערע פיילן
 אנטקעגן אזא אלטן גרויען קאפ,
 ווי דער, א! א! עס איז א שאנד! —

ליך : ווער ס'האט א הויז, זיין קאפ אריינצושטעקן,
דער האט במילא שוין א גוטע הימל.
ווער ס'היילט די פיס-פינגער דערמיט
וואס פאר זיין הארץ בלויז טויג,
דער קאן פון שמארץ נישט טאן א מריט
און מאכט ביינאכט נישט צו אן אויג.
וויל ס'האט נאך נישט פאסירט אז א שיינע פרוי, זאל
נישט ליב האבן חנדלען זיך פארן שפיגל.

ליר : ניין, איך וויל זיין א מוסטער פון געדולד ; כ'וועל
גארנישט זאגן מער.
(קענט מרעט אויף)

קענט : ווער איז עס דארט ?

ליך : דא איז א קלוגער און א נאר.

קענט : א, איר זייט דא, מיין האר ? באשעפענישן

וואס האבן ליב די נאכט, זיי האבן דאך
אזעלעכע נעכט ניט ליב ; דעם הימלס צארן
דערשרעקט די וואנדערער פון פינצטערניש,
און אין די היילן זיי באהאלטן זיך.
זינט איך געדענק זיך אלס א מענטש, האב איך
אזא מין פייער-גאס נאך ניט געזען,
אזעלכע מוראדיקע דונערן,
אזא מין ברילנדיקן רעגן-שמורעם
האב איך נאך נישט געהערט ; אזעלכע לייך
און שרעק קען קיין שום מענטש דאך ניט פארטראגן.

ליר : א, גרויסע געמער,

וואס שמורמען שרעקלעך, איבער אונזערע קעפ,
זוכט אייערע פיינט איצט אויף. גרויל-אויף, דו לומפ,
פאר די פארברעכנס וואס דו האלטסט געהיים,
פון דעם געריכט נאך ניט באשטראפט ! באהאלט
זיך, בלוטיקע האנט ; דו פעלשער, און אויך דו,

וואס לאכסט פון טוגנט און אין בלוט-שאנד לעכסט!
 צעשפאלט דעם זינדיקן, וואס אונטערן מאנטל
 פון פריינטשאפט לויערט אויף א מענטשנס לעבן!
 איר טיף פארשלאסענע זינד, קומט אויף דער פריי,
 און בעט ביי דער גרויזאמער נאטור גנאד. —
 איך בין א מענטש, אנטקעגן וועמען מ'האט
 פיל מער געזינדיקט, איידער ער'ט געזינדיקט.

קענט: אוי, וויי, מיט הוילן קאפ!

מיין האר, דא נאנט געפינט זיך א געצעלט,
 וואס וועט אייך געבן שוין אנטקעגן שמורעס;
 ווארט אויף, ביז כ'וועל צו יענעם הארטן הויז —
 פיל הארטער פון דעם שטיין אויף וואס עס שטייט;
 דאס הויז, וואס האט, ווען כ'האב אויף אייך געפרעגט,
 מיך נישט אריינגעלאזט — זיך אומקערן גיך
 צוריק און צווינגען זיי דערבארעמען זיך.

ליר: איך פיל איך גיי אראפ פון זינען. (צום ליך)
 ווי גייטס, מיין יונג? קום, קום, מיין יונג. דו פריסט?
 אויך מיר איז קאלט. וואו איז דאס שטרוי, מיין פריינט?
 די קראפט פון נויט איז וואונדערבאר; זי מאכט
 פיל שלעכטע זאכן ליב. נו, קום אריין. —
 דו ארעמער לומפ און נאר, מיר בלייבט א טייל
 פון הארץ נאך איבער, וואס באדויערט דיך.

ליך (זינגענדיק): דעם מענטשן וועמען ווייז נישט פעלט,
 דעם ארט נישט קיין רעגן און קיין ווינט, —
 ער פאסט זיך צו צום גאנג פון דער וועלט
 ווייל רעגן, רעגנט יעדן טאג.

ליר: ס'איז אמת, יונג. — קום ווייז אונז דאס געצעלט.
 (ליר און קענט גייען אוועק)

ליך: איך וויל נבואות זאגן, איידער כ'גיי;
 ווען פריסטער רעדן מערער ווי זיי ווייסן,

ווען אין דעם ביר די ברויער וואסער גיסן,
ווען לאַרדן ווערן זייערע שניידערס לערער;
ניט לעסטערער, נאָר חתנים ברענט מען מערער,
ווען דאָס געזעץ איז דורך מיט אמת, און מיט רעכט,
ווען קנעכט און אַדל — ריין פון שולדן, און גערעכט;
ווען אַפגעשאַפט ווערט לשון-הרע, לינגעריי,
און ס'גייט דער גנב ניט אַרום אין גאַנצן פריי,
ווען דער פראַצענטניק ציילט אין דרויסן געלט
און זונות בויען מאַנאַסטירן אויף דער וועלט —
דאָן קומט אין ענגלאַנדס קעניגרייך
כאַס און גרויס פאַרווירונג גלייך;
דאָן קומט די צייט, דערלעבט עם ווער צו זען,
ווען מענטשן וועלן אויף אייגענע פיס גיין.
אַט די נבואה וועט מערלין* פאַראויסזאָגן: ווייל איך
לעב נאָך איידער ער איז געבאָרן.
(טרעט אַפ)

דריטע סצענע

(אַ צימער אין גלאַסטערס שלאָס. גלאַסטער און
עדמונד טרעמן אויף)

גלאַסטער: וויי, וויי! עדמונד, עם געפעלט מיר נישט די
דאָזיקע אומנאַטירלעכע האַנדלונג. ווען איך האָב זיי גע-
בעטן זיי זאָלן מיר דערלויבן אים אַרויסווייזן מיין מיט-
געפיל, האָבן זיי מיר פאַרבאָטן צו געברויכן מיין אייגן
הויז; האָבן מיר באַפעלט איך זאָל פון אים ניט רעדן,
פאַר אים ניט בעטן, און אויף קיין פאַל אים ניט שטיצן;
ווען ניט, וועל איך אויף אייביק זיך ביי זיי פאַרמיאוסן.

עדמונד: ס'איז זייער ווילד און שרעקלאַך!

(* מערלין — דער פאַרימטער טרוימער מיט זיינע נבואות.

גלאסטער : נו, גלייכער שווייגן. עם קומט פאר א צאנקעריי צווישן די צוויי הערצאגן; און ערגערס נאך פון דעם, איך האב א בריוו באקומען היינט אונט — ס'איז געפער- לעך רעדן גאר פון דעם; איך האב דעם בריוו פארשלאסן אין מיין קאבינעט. זיי וועלן שווער באצאלן פאר אלע לידן וואס דער קעניג טראגט איצט איבער; א טייל פון דער ארמיי קומט באלד שוין אן; און מיר מוזן האלטן מיט דעם קעניג. איך וויל אים אויפזוכן און אים פריינד- לעך אונטערשטיצן. דו, גיי און פארפיר א געשפרעך מיט דעם הערצאג, אזוי אז ער זאל גארנישט מערקן וואס איך וועל דא טאן. אויב ער וועט זיך נאכפרעגן, זאג אים אז איך בין קראנק און ליג אין בעט. און ווען איך זאל אפילו מיטן לעבן באצאלן (ווי מ'שרעקט מיך) דאן מוז דער קע- ניג, מיין אלטער מייסטער, געהאלפן ווערן. מאדנע זאכן וועלן דא פארקומען; עדמונד, איך בעט דיר, זיי פארזיכ- טיק מיט די רייד.
(ער גייט אוועק)

עדמונד : איך מוז דערציילן באלד דעם הערצאג פון דער טרייהייט וואס עם איז פארבאטן דיר; און פון דעם בריוו; עם איז א גרויס פארדינסט, מ'זעט מיר באלויגען וואס מיין פאטער פארלירט — איך וועל פארנעמען איצט זיין גאנצן ארט; די יונגע שטייגן, וואו אלטע פאלן דארט.

פערטע טצענע

(אין א וויסטן ארט, אין פראנט פון אן ארים בייכל. עם טרעטן אויף ליר, קענט און דער ליץ).

קענט : דא איז דאס בייכל, מיין האר, א, קומט אריין;

די שרעקלעכקייט פון ווילדער רויער נאכט
איז פאר דער מענטשלעכער נאטור צו שטרענג.

ליר : לאז מיך צופרידן.

קענט : איך בעט אייך, קומט אריין, מיין האר.

ליר : דו ווילסט מיין הארץ צעברעכן?

קענט : כ'וואלט ליבערשט מיינס צעבראכן. קומט אריין!

ליר : דו מיינסט, ס'איז מוראדיק דער ווילדער שטורעם,

וואס דרינגט אונז דורך ביזן ביין. אזוי פילסטו ;

דאך דארטן, וואו א גרעסערע קראנקהייט איז דא,

פילט מען די קלענערע קוים. דו לויפט פון בער ;

נאר ס'פירט דיין לויפן דיך צום ביזן ים —

דאן לויפטו בעסער שוין צום בער אין מויל.

ווייל ווען דעם מענטשנס גייסט געפינט זיך פריי

דאן פילט דער קערפער צארט ; דער שמורעם אין גייסט

רויבט פון מיין זין א יעדן מין געפיל,

אחוץ מיין וואונד ; אומדאנקבארקייט פון קינדער!

צי איז עס ניט, ווי ס'וואלט דאס מויל געביסן

די האנט, וואס שפייזט אים! — כ'וועל באשמראפן שווער!

איך וועל נישט וויינען מער. אין אזא נאכט

פאר מיר די מיר פארמאכן! גיס רעגן, גיס ;

כ'האב מוט. אין אזא נאכט! רעגאן, גאנעריל!

דער אלטער, גוטער פאטער אייערער,

וועמעס פרייע הארץ האט אייך געגעבן אלץ —

א, אויף דעם דאזיקן וועג ליגט משוגעת ;

זאל זיין גענוג ; נישט מער פון דעם.

קענט : מיין גוטער קעניג, גיט אריין.

ליר : גיי, דו, איך בעט זיך, זארג פאר זיך אליין.

דער שמורעם דערלויבט ניט נאכצוטראכטן זאכן

וואס וואלטן מער וויי מאן. דאך איך גיי, (צום נאר)

גיי יונג, צוערשט! — דו אַרעמער אָן אַ דאָך, —
 נו, גיי! כ'זועל תפילה טאָן, און גיי באַלד שלאָפן.
 (דער לץ גייט אַרײַן אין בײדל).

איר אַרעם, נאַקעטע, וואו איר זאָלט נישט זײַן,
 וואָס דולדן דעם שמורעמדיקן בײַזן וועטער,
 ווי זאָל עס אײער ניט באַשיצטער קאַפּ,
 דער הונגעריקער גוף, מיט שמאַטעס בלוז
 באַדעקט, אײך שיצן פון אַזאַ מין שמורעם?
 איך האָב אַ, ווייניק וואָס געדאַכט פון דעם!
 נעם דיין רעצעפט, בכבודיקער קעניג!
 און פיל אַמאָל אױך דו, וואָס אַרעמע פילן,
 אַז דו זאָלסט שענקען זײ דיין אײבערפלוס,
 און ווייזן מער גערעכטיקייט די הימלען.

עדגאר (פון בײדל): אַ קלאַפּטער און אַ האַלב,
 אַ קלאַפּטער און אַ האַלב! אומגליקלעכער טאָם! (*
 (דער נאַר לױפט אַרויס פון בײדל)

דער לץ: גיי נישט אַרײַן! פעטערל, דאָ איז אַ גײסט פאַ-
 ראַן! העלפט! העלפט!

קענט: גיב מיר די האַנט. — ווער איז דאָרט?

לץ: אַ גײסט, אַ גײסט! ער זאָגט, מען רופט אים אַרעמער
 טאָם.

קענט: ווער ביזטו וואָס דו מורמלסט דאָרט אין שמרוי?
 קום אַרויס.

(עדגאר טרעט אױף, פאַרשמעלט אַלס משוגענער)

עדגאר: אַוועק! דער בײזער שד פאַרפאַלגט מיך!
 דורך די שאַרפע יאַגדע-דערנער בלאַזט דער קאַלמער ווינט.
 הו, גיי אין דיין קאַלמן בעט און וואַרעם זיך!

(* עדגאר רעדט דאָ, ווי ער וואָלט מעסטן די טיפענישן פון וואַסער,
 וואָס דער רעגנשטורם האָט געבראַכט; ער רעדט מיט אַ נאַכגעמאַכטער
 שטיים פון אַ שד.)

ליר: דו האסט דען אויך אלצדינג דיינע ביידע טעכטער
אוועקגעגעבן? און ביזט געקומען צו אזא מדרגה?

עדגאר: ווער וויל געבן עפעס דעם אומגליקלעכן מאַם?
דער וואָס דער בייזער רוח האָט געפירט דורך פייער און
דורך פלאַם, דורך טייך און דורך שטראַם, איבער בלאַמע
און זומפ; דער וואָס האָט מעסערס אונטער זיין קישן
אונטערגעלייגט, און שטריק ביי זיינע פיס; וואָס האָט אין
זופ זיך גיפט אַרײַנגעגאַסן; און איז מיט שטאַלץ געריטן
אויף אַ פלינקן פערד איבער אַ שמאַלער בריק, און נאַכ-
געיאָגט זיין אייגענעם שאַטן ווי נאָך אַ פאַררעטער. באַשיץ,
גאַט, דיינע פינף חושים! (מאַם ציטערט פון קעלט. זיינע
ציינער קלאַפן איינס אין אַנדערן) אַ! דאַ, די, דאַ די, דאַ
די, — זאַל גאַט דיך שיצן פון ווירבל-ווײַנטן, פון בייזע
שמערן, און פאַרטליקונג! גיט אַ נדבה דעם אַרעמען
מאַם, אַ דערשלאַגענער פון בייזן ווינט. אַט כאַפּ איך באַלד
דעם רוח אין מיין האַנט — אַט דאַרט, און דאַרטן ווידער,
און דאַרטן.

(דער שמורעם צעבייזערט זיך)

ליר: אויך זיינע טעכטער האָבן אים צו דעם געבראַכט?
ס'איז גאַרנישט אים געבליבן? האָט אַלץ צעטיילט?

ליץ: ניין, ס'איז געבליבן אים אַ קאַלדרע בלוין.

ווען ניט וואַלטן אַלע מיר באַדאַרפט זיך שעמען אַנקוקן
אים.

ליר: נו, אַלע קלאַגן, וועלכע הענגען

איבער דעם זינדיקן מענטשן,

זאַלן פאַלן אויף דיינע טעכטערס קעפ!

קענט: מיין האַר, ער האָט נישט קיינע טעכטער.

ליר: פאַררעטער וואָס דו ביזט! ווייל קיין שום זאַך

האַט נישט געקענט דערנידעריקן אים אזוי

ווי זיינע אומדערבארעמדיקע מעכטער.
איז דאס א מאַדע, אז פארטריבענע מאַמעס
זאָלן אזוי גרויזאָם זיין צו אייגענע קינדער?
גערעכטער משפט! יא, מיין אייגן לייב
געבארן האָט די דאָזיקע ווילדע מעכטער.

עדגאר: דאָס הענדל איז געזעסן אויף דעם באַרג. האַליו, האַליו, לן, לן!

לי: די קאַלטע נאַכט וועט אונז אַלע מאַכן פאַר נאַראַנים
און משוגעים.

עדגאר: הייט זיך פאַר דעם בייזן רוח; פאַלג דיינע עלטערן;
האַלט דיין וואָרט; שעלט נישט, פאַרפיר נישט דיין
שכנס געליכטע. גלוסט נישט שטאַלצן פראַכט; — טאַם
פרייט.

ליר: און ווער ביזטו געוועזן פריער?

עדגאר: א באַדינער, שטאַלץ אין האַרצן און געדאַנק; וואָס
האַט זיין האַר די האַר געקרויזלט, הענטשקעס און זיין
הוט געטראָגן, געשמילט די לוסט פון זיין מעטרעסע, און
פיל געהאַט מיט איר צו טאָן אין דער פינצטער;
געשוואָרן שבועות גראַד אזוי פיל מאַל, וויפיל ווערטער
כ'האַב אַרויסגערעדט, און זיי געבראַכן, גלייך אין פנים
פון דעם הימל; כ'בין איינגעשלאָפן מיט די געדאַנקען פון
תאוּוה און דערוואַכט זי אויסצופירן. כ'האַב קרעפטיק ליב
געהאַט דעם וויין, די ווירפּל-שפּיל, און בנוגע פרויען —
האַב איך איבערשטייגט אַפילו דעם מערק; אין האַרצן
פאַלש, לייכט-גלויביק, בלוטיקע הענט; אַ פוילער שוויין,
אַ פוקס אין גנבה, אַ וואַלף אין נייגיר, אַ הונט אין משוגעת,
און בלוט-דאַרשטיק ווי אַ לייב. לאַז נישט דאָס סקריפען
פון שייך און דאָס רוישן פון זיידנס פאַרראַטן דיין אַרעם
האַרץ צו פרויען. מייד אויס דיין פוס פון אַ באַרדעל, דיין

האַנט פון גנבה, דיין פעדער פון שונד-ביכער, און שמעל זיך אַנטקעגן דעם בייזן רוח! — דורך דעם יאַגדע-בוים בלאַזט נאָך אַלץ דער קאַלטער ווינט; מאַכט זום, מום, האַ, נאַ, נאַני. „דאַלפּין, מייַן זון, מייַן זון; הוראַ! לאַז אים פאַרביי.“

(דער רעגן-שטורעם פאַרשטאַרקט זיך)

ליר: יאַ, מ'וואַלט דיר בעסער שוין געוועזן אין דיין קבר, איידער צו באַגעגענען מיט הוילן לייב דעם צאַרן פון דער לופט. — איז דער מענטש נישט מער ווי דאַס? באַטראַכט אים גוט! דו ביסט ניט שולדיק דעם וואַרעם קיין זייד, די חיה קיין פעל, די שאַף קיין וואַל, דער ווילדער קאַץ — איר ריח, האַ, דריי פון אונז זיינען ניט רעאַל! דו ביסט דער אמתער מענטש אליין; דער נאַטירלעכער מענטש איז ניט מער, ווי בלויז אַזאַ אַרעמע, נאַקעמע צוויי-פיסקע חיה ווי דו. אַראַפּ, אַראַפּ, איר פרעמדע זאַכן! קומט שפּילעט-אַפּ דאַ.

(רייסט אַפּ פון זיך די קליידער).

ליך: איך בעט אייך, פעטערל, באַרואיקט אייך; עס איז אַ שלעכטע נאַכט פאַר שווימען. אַ קליין פייער אויף דעם וויסטן פעלד וואַלט איצט געווען ווי דאַס האַרץ פון אַן אַלטן בעל-תּאוּוהניק; עס מליעט נאָך אַ פּונק, ווען דער גאַנצער קערפּער איז שוין קאַלט. זעט, אַ פייער דאַרט וואַנדערט.

(גלאַסטער קומט אַריין מיט אַ ברענענדיקן פּאַקל אין האַנט)

ערגאַר: דאַס איז דער בייזער שד, פליבערטידזשיבעט; ער קומט מיט דעם אַוונט-גלאַק און בלאַנקעט אום בייז דעם ערשטן האַץ-קריי; ער ברענגט די בעלמע אויפן אויג, און מאַכט פון שיין מיאום; פאַרדאַרבט דאַס ווייסע ווייץ, און פייניקט די אַרעמע נפשות אויף דער ערד. דער היי-ליקער וויטאַלד איז דריי מאל געקומען אויפן פעלד; ער

האָט דעם שד מיט די שדימלעך באַגעגנט;
„אָוועק!“ האָט ער באַפוילן.
אין ווייטע וויסטע היילן,
אָוועק, דו שד, אָוועק!“

קענט: ווי פילט איר זיך, מיין קעניג?

ליר: ווער איז דער?

קענט: ווער זייט איר? וועמען זוכט איר?

גלאַסמער: און ווער זייט איר? ווי רופט מען אייך?
עדנאר: דער אַרעמער טאָם; וואָס עסט די פרעש, זשאַ-
בעס, ווערעם און יאַשמשערקעס; אָט דער, וואָס אין זיין
ביטערן כעס, ווען ס'צאָרנט דער בייזער שד, עסט ער קר-
מיסט פאַר סאַלאַט; פאַרשלינגט די אַלטע מויז און
דעם טויטן הונט; טרינקט דעם גרינעס שימל פון
דער שמייענדיקער אַזערע; וואָס ווערט געטריבן פון
דאָרף צו דאָרף, און ווערט באַשטראַפּט און אַריינגע-
וואָרפן אין דער תּפּיסה; אָט דער, וואָס האָט דריי קליידער
פאַר זיין רוקן, זעקס העמדער פאַר זיין לייב; אַ פּערד
צום רייטן, אַ שווערד צו טראָגן; דאָך מייז און ראַצן
און אַזעלכע שרצים האָט טאָם געגעסן זיבן לאַנגע יאָר.
היט אייך פאַר מיינע פאַרפּאַלגער; סמאלקין, שמיל, דו
שד!

גלאַסמער: גנעדיקער האַר! איר האָט גאַרנישט קיין בע-
סערע חברשאַפּט שוין געקענט געפינען?

עדנאר: דער פירשט פון פינסטערניש איז אַן אַדעלמאַן, ער
הייסט מאַדאָ, און מאַהו.

גלאַסמער: אַך, אונזער אייגן פלייש און בלוט, די קינדער,
מיין האַר, ווערן אַזוי מיאום פאַרדאָרבן, אַז זיי האַסן די,
וואָס האַבן זיי געבוירן.

עדנאר: דער אַרעמער טאָם פּירט!

גלאסטער : קומט מיט מיט מיר ; מיין פליכט דערלויבט
מיר נישט

כ'זאל פאלגן אייער טאכטערס ביזן ווילן ;
זיי האבן מיך באפוילן די מיר פארשליסן,
און לאזן אייך דאָ צו דער ביזער נאכט ;
כ'האָב דאָך געוואָגט אייך אויפזוכן און ברענגען אייך,
וואו וואַרעמקייט און שפייז איז גרייט פאַר אייך.

ליר : כ'וויל ריידן ערשט מיט אַט דעם פילאָזאָף. אַנז, פון
וואַנען קומט אַ דונער ?

קענט : מיין ליבער האַר, נעמט אַן זיין פאַרשלאַג, גייט אין
הויז אַריין.

ליר : אַ וואַרט מיט דעם געלערנטן טהעבאנער : וואָס שמו-
דירסטו ?

ערנאר : ווי אויסצומיידן דעם שד און טויטן ווערים.

ליר : כ'וויל פרעגן אייך בלויז איין וואַרט אויפן אויער.

קענט : בעט אים נאָכאַמאַל צו גיין, מיין האַר ; ער הויבט
אַן צו פאַרלירן זיין פאַרשטאַנד.
(דער שטורעם-דעגן האַלט אַן)

גלאסטער : צי קענסטו דען אויף אים פאַריבל האַבן ?

די טעכטער פלאַנעווען צו טויטן אים.

אַ, גוטער קענט ! האַסט עס פאַראויסגעזאָגט,

דו אַרעמער וואַגלער ! זאָנסט, דער קעניג גייט

פון זינען אַראָפּ ; איך זאָג דיר, פריינד, איך ווער

כמעט אַליין משוגע. איך האָב געהאַט

אַ זון, פאַרשמויסן איצט פון מיר ; און איז

געוואָרן מיר אַ שונא ביז אין בלוט,

ניט לאַנג צוריק. כ'האַב, פריינט, אים ליב געהאַט,

ווי קיין שום פאַטער נאָך : איך זאָג דעם אמת דיר

- דער ווייטאג מאכט משוגע מיך. וואָס פאַר
אַ נאַכט (צו ליר) איך בעט אייך, קעניג, קומט אַריין, —
- ליר (צו עדגאר): האָט מיטלייד, האָר,
מיין איידעלער פּילאַסאָף קומט-מיט מיט אונז.
- עדגאר: טאָם פּריט,
- גלאַסטער: גיי, יונג, אַריין אין שטיבל; וואַרעם זיך אָן.
- ליר: קומט, לאַמיר אַלע דאָ אַריין.
- קעניג: דורך דעם וועג, האָר.
- ליר: מיט אים. איך וויל נאָר בלייבן מיט מיין פּילאַזאָף.
- קעניג: גאַנץ גוט, מיין האָר, באַרואיקט אים און זאָל דער
יונג אויך מיטגיין.
- גלאַסטער: נו, נעמט אים מיט.
- קעניג: קום, יונג; קום מיט מיט אונז.
- ליר: קום, מיין גריך!
- גלאַסטער: איר זאָלט ניט רעדן פיל; זייט שמיל.
- עדגאר: הער ראָלאַנד איז צום פינצטערן טורעם געקומען.
זיין וואָרט געווען איז „פי, פּאַ, און פּאַם,
עס שמעקט מיר דאָ אזוי מיט ברייטיש בלוט.
(גייט אַוועק).

פינפטע טצענע

(אין גלאַסטערס שלאָס. עס טרעטן אויף הערצאָג
קאַרנוואַל און עדמונד).

קאַרנוואַל: איך וועל זיך נוקם זיין אין אים, נאָך איידער
איך פאַרלאָז זיין הויז.

עדמונד : מיין האר, עם שרעקט מיך, ווען איך טו אַ טראַכט
ווי מ'וועט מיך טאָדלען, ווען איך וועל מקריב זיין מיין
נאַטירלעכע ליבע צו מיין פאָטער פאַר מיין פליכט צו
איך.

קארנוואל : איך זע איצט איין, אַז ס'איז נישט געווען אין
גאַנצן אייער ברודערס רשעות, וואָס האָט געפלאַנט זיין
פאָטערס טויט; נאָר אַ טרייבנדיק געפיל, גערעגט פון
דעם אַלמן פאָטערס שטאַרקער בייזוויליקייט.

עדמונד : ווי בייז עס איז מיין גורל, וואָס איך מוז זיך
פאַרענטפערן, אַז איך בין גערעכט! דאָ איז דער בריוו, פון
וועלכן ער'ט גערעדט, וואָס באַוווייזט, אַז ער איז אַ גע-
היימער אָנהענגער פון אַ פראַנצויזישער פאַרטיי. אַ, הימ-
לען! הלואוי וואָלט דער פאַרראַט אינגאַנצן נישט פאַר-
געקומען, אָדער ווען איך וואָלט אים כאַטש נישט געווען
אַנטדעקט!

קארנוואל : קום מיט מיר צו דער הערצאַגין.

עדמונד : ווען דער אינהאַלט פון דעם בריוו איז אמת, האָס-
טו אַ ווירדיקע זאַך צו דערליידיקן.

קארנוואל : אמת, צי פאַלש, דער בריוו האָט דיך געמאַכט
פאַר אַ גראַף פון גלאַסער. גיי, זוך אויף דיין פאָטער, מיר
זאָלן קענען זיך באַלד מיט אים אַפּרעכענען פאַר זיין
פאַרראַט.

עדמונד (אַן אַ זייט) : אויב איך טרעף אים אַז ער איז פאַר-
נומען מיט געבן הילף דעם קעניג, וועט עס נאָך פאַר-
שטאַרקערן דעם פאַרדאַכט. (אויף אַ הויכער שטייג) איך
וועל אָנהאַלטן מיין טריישאַפט צום הערצאַג, כאַטש עס
איז שמערצלעך דער קאַמף צווישן מיין פליכט צו אים
און מיין נאַטור-געפיל.

קארנוואל: דו זאלסט מיין צוטרוי קריגן; און אין מיין
ליבע זאלסטו א בעסערן פאטער געפינען.
(זיי גייען אוועק)

זעקסטע סצענע

(א צימער אין א פארם-הויז נעבן גלאסמערס שלאס.
גלאסמער, ליר, קענט, דער ליץ און עדגאר
דערשיינען).

גלאסמער: דא איז בעסער, ווי אויף דער פרייער לופט;
זייט מיט דעם צופרידן. איך וועל זיך באמיען מאכן אייך
באקוועמער מיט וואס איך וועל נאר קענען; איך קום גלייך
צוריק צו אייך.

קענט: די גאנצע קראפט פון זיין גייסט האט זיך אפגע-
טאן צוליב זיין אומגעדולד; מעגן די געטער אייך בא-
לוינען פאר אייער פריינדלעכקייט.
(גלאסמער גייט אוועק)

עדגאר: פראטערעמא רופט מיך און זאגט, אז נערצן כאפט
פיש אין טייך פון פינצטערניש. (צום ליץ) מו תפילה, אומ-
שולדיקער, און היט זיך פאר דעם ביזן שד.

ליץ: איך בעט דיך, פעטערל, זאג מיר: איז א משוגענער
אז אדעלמאן, אדער ער איז איינער פון פאלק?

ליר: ער איז א קעניג, א קעניג!

ליץ: גיין, ער איז איינער פון פאלק, וואס האט אן אדעלמאן
פאר א זון; ווייל בלויז יענער מענטש איז משוגע, וואס
האלט זיין זון פאר מער אדעלמאן פון זיך.

ליר: הלוואי וואלטן א טויזנט מאן מיט רויט-גליענדיקע
שפיזן זיי שטורמיש דאס לייב דורכגעשמאכן — וואלט
גוט געווען.

עדגאר : דער בייזער רוח בייסט מיך אין פלייצע.

ליך : משוגע איז דער, וואָס פארלאָזט זיך אויף דער גוט-
הארציקייט פון אַ וואַלף, אויף דער שטאַרקייט פון אַ פּערד*
אויף אַ יינגלס ליבע, אַדער אויף אַ זונהם שבועה.

ליר : ס'וועט זיין אזוי ; איך גיב באלד אַרויס זייער אור-
טייל.

(צו עדגאר) קום, זעץ זיך דאָ, דו העכסט געלערנטער
ריכטער ;

(צום ליך) דו, קלוגער הער, זיך דאָ. איצט, איר ; פרויען-
פוקסן ! *

עדגאר : זע, ווי זי שטייט און זי גלאַצט מיט די אויגן ;
האַט איר נישט קיין אויגן פאַרן געריכט, מאַדאַם ?
(ער זינגט)

„קום איבערן טייכל, מיין בעסי צו מיר“.

ליך (זעצט פאַר) : איר שיפל האָט אַ לאַך,
זי מוז נישט זאָגן דאָך

פאַרוואָס זי קומט נישט שווימענדיק צו דיר.

עדגאר : דער בייזער שד פאַרפאַלגט דעם אַרעמען טאַם
מיט דער שטימע פון אַ נאַכטיגאל, האַפּטאַניץ שרייט אין
טאַמס בוך : גיט מיר צוויי ווייסע הערינג. קרעכץ ניט,
שוואַרצער מלאַך ! איך האָב קיין עסן נישט פאַר דיר.

קענזט (צו לירן) : וואָס מאַכט איר, קעניג ? אַ, שטייט נישט
אזוי פאַרטראַכט ; ווילט איר זיך לעגן אַפּרוען אויף די
קישנס דאָ ?

---

* וויל ס'איז געווען אַנגענומען, אַז אַ פּערד איז מער ווי וועלכע
ס'איז אַנדער חיה גענויגט צו קראַנקהייט.

* פרויען-פוקסן — מיינענדיג די מעכטער. ער שמעלט זיך פאַר
ווי ער פירט אָן אַ געריכט קעגן זיינע מעכטער.

ליר : צוערשט דעם משפט. ברענגט די עדות אריין (צו
עדגאר)

דו, ריכטער פון דעם אמת, זעץ זיך דא ;
(צום לץ) און דו, זיין מיטגעהילף אין משפט, זיך ביי זיין
זייט.

(צו קענטן) אויך איר ווייסט דאס געזעץ. זיצט אויך מיט
אונז.

עדגאר : לאמיר משפטן מיט גערעכטיקייט. (זינגט).
דו שלאפסט, צי וואכסט, מיין פריילעכער פאסטוך ?
דיינע שעפסן אין קארן גייען ;
און פלייטלט איינמאל נאך דיין מיילכל,
וועט שוין קיין ביי דיינע שעפסעלעך נישט געשען.
פור ! די קאץ איז גרוי.

ליר : משפט איר צוערשט ; ס'איז גאנעריל. איך שווער דא
פאר דער געערטער פארוואלונג, זי האט דעם ארעמען
קעניג, איר פאטער, מיט א בריק פון הויז ארויסגעטריבן.

ליך : אהער, קומט לייד. איז אייער נאמען גאנעריל ?

ליר : זי קען עס נישט אפליקענען.

ליך : זייט מוחל, כ'האב אייך געהאלטן פאר א פוס-בענקל.

ליר : דא איז די אנדערע, וועמעס קרומער בליק
פארראט איר פינצטער הארץ. א, האלט זי פעסט !
העי, וואפן, פייער, פייער, שווערד ! — כאטרוג !
דו פאלשער ריכטער, זאג פארוואס האסטו
געלאזט זי אומבאשטרעפט אנטלויפן ?

עדגאר : גאט זאל דיר היטן דיינע פינגר חושים !

קענט : א, טרויעריק ! וואו איז איצט דיין געדולד,
מיין האר, מיט וואס דו האסט זיך אפט גערימט ?

עדגאר (אן א זייט): מיינע טרערן נעמען זיך פאר אים
אזויפיל אן, אז זיי וועלן דא מיין פארשמעלונג צונישט
מאכן.

ליר: די קליינע הינט, און אלע, זעט, זיי פאלן אויף מיר אן
און בילן.

עדגאר: ס'וועט א שטויס טאן טאם זיין קאפ אויף זיי און
זיי פארצוקן, ארויס איר הינט!

ליר: נו, זאלן זיי צעפאלמעסן רעגאנען און זען וואס עס
טוט זיך ביי איר אין הארצן, צי איז פארצן אן אורזאך
אין דער נאטור, וואס ברענגט ארויס די הארט-פארשטיי-
נערטע הערצער? (צו עדגאר) איך, האלט איך, הער,
פאר איינעם פון מיינע הונדערט; נאר עס געפעלט מיר
נישט דער פאסאן פון אייערע קליידער. איר וועט זאגן,
איך ווייס, אז זיי זיינען פערסישע קליידער; אכער, כ'בעט
איך, בייט זיי איבער.

קענט: נו, טייערער האר, לעגט זיך דא אוועק און רוט זיך
אפ א וויל.

ליר: מאכט קיין ליארעם ניט; לאזט די פארהאנגען אראפ.
אזוי, אזוי, אזוי; מיר וועלן עסן דעם נאכט-מאלצייט אין
דער פרי; אזוי, אזוי, אזוי.

ליק: און איך וויל גיין אין בעט אריין בייטאג.
(גלאסטער קומט צוריק איילנדיקערהייט)

גלאסטער: קומט, פריינט, אהער; וואו איז דער קעניג?
קענט: דא, מיין האר! דאך שמערט אים נישט, ער איז
פון זינען אראפ.

גלאסטער: איך בעט דיך, נעם אים אין די ארעמס, פריינד,
איך האב געהערט מען קלייבט זיך אים ערמארדן.
איך האב א טראג-בעטל; לעג אים דארט אנידער

און פאר קיין דאווער, וואו דו וועסט, מיין פריינד,
 געפינען שוין און ליבשאפט. נעם אים גיך;
 און זאמסטו זיך א האלבע שעה, דאן וועט
 זיין לעבן, דיינס, און אלעמענס וואס ווילן
 אים שטארק באשיצן, זיין אין גרויס געפאר.
 נו, גיי-זשע שנעלער, גיי! און פאלג מיר נאך,
 איך וועל אייך געבן שפייז און ווייזן אייך
 אויף גיך דעם וועג.

קענט (קוקט זיך איין אין קעניגס פנים): אויסגעשעפטע
 קראפט — זי שלאפט!

די רו וועט היילן דיין צעבראכענעם גייסט,
 און אויב עס העלפט נישט די באקוועמלעכקייט,
 וועט שווער זיין אויסצוהיילן דיר אינגאנצן.
 (צום ליץ)

קום, העלף אריינמראגן דיין האר;
 דו דארפט פון אונז נישט אפשטיין.

גלאטטער: קום, קום, אוועק.
 (אלע מראגן דעם קעניג אוועק. עדגאר בלייבט אליין)

עדגאר: ווען בעסערע מענטשן פלאגן זיך ווי מיר,
 ווערט אונזער לייד פיל קלענער אן א שיעור,
 ווער ס'ליידט אליין, דער ליידט גאר אן א ברעג,
 און איז פון יעדער פרייד און לוסט אוועק;
 דאך פאר דער זעל איז לייכטער דולדן לייד,
 ווען איינער איז זיך טיילן מיט איר גרייט.
 ווי גרינג ס'איז מיר פארמראגן איצט מיין פיין,
 ווען דאס, וואס דריקט מיך, בויגט דעם קעניג איין;
 פון טעכטער — ער פון פאטער — איך אוועק!
 נו, טאם! הער צו צום שמורעם אויפן וועג,
 דערשיין ערשט דאן ווען מען פארלוימדעט דיך,
 און מיט דיין הערלעכקייט פארטיידיקסטו זיך.

מיך אַרמ נישט וואָס געשעט נאָך היינט ביינאַכט,
אַבי דער קעניג נאָר אַנמלויפט! גיב אַכט!
(גייט אַרויס)

זיבעטע סצענע

(אַ צימער אין גלאַסטערם שלאָס. עס טרעטן אויף
קארנוואַל, רעגאַן, גאַנעריל, עדמונד
און הויפּלייט).

קארנוואַל: איילט זיך וואָס גיכער צו מיין הערצאָג, אייער
מאַן; ווייזט אים דעם דאָזיקן בריוו. די פּראַנצויזישע אַר-
מיי האָט געלאַנדעט. זוכט אויף דעם פאַררעמער גלאַסטער!
(אייניקע הויפּלייט גייען אַוועק)

רעגאַן: הענגט אים גלייך אויפן שמעל.

גאַנעריל: רייסט אים די אויגן אַרויס.

קארנוואַל: לאָזט אים נאָר איבער צו מיין צאַרן. דו עד-
מונד, פאַרווייל זיך אין דער געזעלשאַפט פון אונזערע
שוועסטער; די נקמה, וואָס מיר זיינען געצוואונגען צו
נעמען פון אייער פאַררעטערישן פאַטער, איז ניט פאַסיק
פאַר אייך איר זאַלט עס צוקוקן. — איר עצהט דעם הער-
צאָג, ווען איר קומט צו אים, אַז ער זאַל זיך צוגרייטן, וואָס
גיכער; מיר זיינען פאַרפליכטעט צו דער זעלבער זאַך.
זאַלן אונזערע פאַרבינדונגען פאַרקומען שנעל, און מיט
פולשמענדיקער פאַרשמענדעניש צווישן אונז. זיי געזונט,
ליבע שוועסטער; זייט געזונט, עדמונד, מיין גראַף פון
גלאַסטער.

(אסוואַלד, דער הויף-מייסטער, דערשיינט)
וואו איז דער קעניג?

אסוואלד: עדמונדס פאָטער, גראַף פון גלאַסמער
האַט אים אַוועקגעפירט.

אַ פינג און דרייסיק פון די רימער זיינע
אים זוכנדיק, האָבן אים געטראָפן ביים טויער;
און די, מיט אַנדערע נאָך פון גראַפס באַדינער
זיינען אָפּ מיט אים קיין דאָווער, דאַרטן וואו,
זיי רימען זיך: זיי האָבן פיל באַוואָפנטע פריינט.

קארנוואל: גרייט צו די פערד פאַר אייער לייד!

גאַנעריל: זייט געזונט, מיין גראַף און מיין שוועסטער.
(גאַנעריל און עדמונד גייען אַוועק)

קארנוואל: עדמונד, זיי געזונט.

(גאַנעריל, עדמונד און אסוואלד גייען אַוועק)
(צו די באַדינער) זוכט דעם פאַררעמער גלאַסמער אויף,
ברענגט אים אַהער געבונדן ווי אַ גנב.
(באַדינער גייען אַרויס)

אַפילו ווען מיר קענען אים נישט משפּטן
אַן צערעמאַניע פון געריכט, זאָל דאָך
גאַר אונזער מאַכט צו הילף זיין אונזער צאַרן;
מען וועט אונז אפּשר טאַדלען, דאָך נישט שמערן.
ווער קומט עס דאַרט? אַ, דער פאַררעמער?
(באַדינער קומען מיט גלאַסמער)

רענאַן: אומדאַנקבאַרער פוקס! ס'איז ער.

קארנוואל: בינדט אים די איינגעטריקנע הענט.

גלאַסמער: וואָס מיינט איר, הער? באַדענקט זיך פריינט,
איר זייט דאָך מיינע געסט; ניט האַנדלט אַזוי גראַב,
פריינט.

קארנוואל: בינדט אים, זאָג איך.
(די באַדינער בינדן אים)

רעגאן : שטאַרק, שטאַרקער, אַ, שענדלעכער פאַררעמער!
גלאַסטער : דו אומבאַרמהאַרציקע פרוי, דו, וואָס דו ביסט
איך בין נישט קיין פאַררעמער.

קאַרנוואַל : בינדט אים צו דער שטול. לומפּ, וועסט געדענ-
קען, אויסוואַרף. —
(רעגאן רייסט אים ביי דער באַרד)

גלאַסטער : ביי גאַט אין הימל, ס'איז העסלעך צו
רייסן מיר ביי דער באַרד.

רעגאן : אזוי אַ גרוי, און אזא פאַררעמער!

גלאַסטער : פאַרדאַרבענע פרוי,
די האַר, וואָס דו פליקסט פון מיין באַרד אַרום
וועלן לעבעדיק ווערן און באַשולדיקן דיך;
איך בין דיין באַלעבאַס; דו טאַרסט נישט קריכן אין
מיין פנים מיט די רויבערישע הענט, פאַר דאַס גוטס צו
אייך. (צו קאַרנוואַל)
וואָס ווילט איר טאָן?

קאַרנוואַל : זאַגט, הער, וואָס שרייבט מען לעצטנס אייך
פון פראַנקרייך?

רעגאן : רעד איינפאַך, ווייל מיר ווייסן שוין דעם אמת.

קאַרנוואַל : אין וועלכן בונד זייט איר מיט די פאַררעמער,
וואָס האָבן דאָ ביי אונז געלאַנדעט?

רעגאן : אין וועמענס הענט געפינט זיך דער משוגענער
קעניג? זאַגט.

גלאַסטער : איך האָב אַ בריוו באַקומען, יאָ,
פון איינעם, וועלכער איז פאַלקאָם ניימראַל,
און וואָס באַלאַנגט ניט צו דעם שונאם צד.

קאַרנוואַל : ווי כימערע.

רעגאן: און פאלש.

קארנוואל: וואו האסטו דעם קעניג אוועקגעשיקט?

גלאסטער: קיין דאווער.

רעגאן: פארוואס קיין דאווער? ביזט נישט געווען אין גע-
פאר? —

קארנוואל: פארוואס קיין דאווער? ענטפער דאס צוערשט.

גלאסטער: איך בין געבונדן און מוז אלץ פארטראגן.

רעגאן: פארוואס קיין דאווער?

גלאסטער: ווייל כ'וואלט נישט וועלן זען,

ווי דיינע ווילדע רשעותדיקע נעגל

שמעכן אויס די ארעמע אלטע אויגן זיינע;

און אויך ניט זען, ווי דיין שוועסטער שמעקט

די וואלפישע ציין אין זיין געזאלכטן לייב.

עס וואלט דער ים אין גהינום-שווארצער נאכט,

מיט שמורעם אויף זיין הוילן דולדיקן קאפ,

זיך אויפגעהויבן, און די שמערן פארלאשן.

דאך ס'האט, דאס ארעם, אלטע הארץ געהאלפן

דעם הימל רעגענען. ווען ס'וואלטן וועלן

געוואוינט ביי דיין טויער יענע נאכט,

די גרויזאמע, וואלסטו באדארפט באפוילן:

„מאכט, גוטער וועכטער, אויף דעם טויער דארט“.

די גרעסטע גרויזאמקייט אויף גאך דער וועלט

וואלט אויף דיין פאטער דאך דערבארעמט זיך;

גאך כ'וועל גאך זען ווי נקמה וועט

דערשלאגן אט אזעלכע קינדער.

קארנוואל: דו וועסט אזעלכעם קיינמאל שוין נישט זען.

האלט פעסט אים צו אין שטול! איך וועל אים אויסהאקן

מיטן פוס די אויגן.

גלאסטער : זאל דער, וואָס וויל דערלעבן צו זיין אלט,
איצט קומען מיר צו הילף. א, גרויזאם! געטער!

רעגאן : איין אויג וועט לאַכן פון דאָס צווייטע אויג;
שמעכט אויס דאָס צווייטע אויך.

קארנוואל : אויב זעסט נקמה איצט —

דער ערשמער באַדינער : האַלט אָפּ, מיין גראַף!
כ'האַב אייך געדינט נאָך פון מיין קינדהייט אָן,
כ'האַב בעסער אייך נאָך קיינמאַל אַבער נישט
געדינט ווי איצט, ווען כ'בעט אייך : האַלט עס אָפּ.

רעגאן : דו הונט!

ערשמער באַדינער : וואַלט איר געהאַט אַ באַרד אויף אייער
מאַרדע,

וואַלט איך זי אין דעם שמרייט צעפליקט.

קארנוואל : וואָס מיינסטו, דו לומפּ! (זיי ציען אַרויס די
שווערדן)

ערשמער באַדינער : נו, קומט, לאַמיר עס לאָזן צו דער
שווערד און צו דעם צופאַל פון דעם צאָרן.

רעגאן (צו אַן אַנדערן באַדינער) : גיב מיר דיין שווערד.—
עס מאַכט אַ שקלאַף אַזוי אַן אויפשטאַנד!
(זי נעמט פון אים די שווערד און שמעכט דעם ערשטן
באַדינער פון הינטער זיין פלייצן)

ערשמער באַדינער (צו גלאַסטערן) : א, כ'בין פאַרוואַנ-
דעט! מיין גראַף, ס'איז אייך געבליבן נאָך אַן אויג, נקמה
צו זען, א! (ער שטאַרבט)

קארנוואל : ס'זעט מער נישט זען שוין. (ער קלאַפט אים
אויס דאָס צווייטע אויג)

אַרויס דו שמוציקער, קלעפיקער שטאַף! דיין אויג —
וואו איז ער איצט דיין ליכטיקער גלאַנץ?

גלאסטער: בלויז פינצטערניש און וויסמעניש אן טרייסט,
וואו איז ער איצט מיין זון עדמונד, מיין זון?
צינד אן די אלע פייערן פון נאטור,
און זיי זיך נוקם פאר דעם גרויליקן טאט!

רעגאן: ארויס, פאלשער פאררעטער!
דו רופסט אט דעם וואָס האַסט דיר, ס'איז דאָך ער
געווען, וואָס האָט דיין גרויסן פאַרראַט אַנטדעקט,
ער איז צו-גוט דיר איצטער צו באַדויערן.

גלאסטער: מיין נאַרישקייט! אוי, וויי!
איך האָב באַשולדיקט עדגארן אומזיסט.
פאַרגיט מיר, געטער, בענטשט אים, וואו ער איז!

רעגאן (צו די באַדינער): גייט, וואַרפט אים דורך דער טיר
אַרויס, און לאָזט אים מיט זיין נאַז דערשמעקן זיין וועג
קיינ דאָווער. (צו קאַרנוואַל) ווי איז עס, מיין גראַף? ווי
גייט עס אייך? (גלאסטער ווערט אַרויסגעפירט)

קאַרנוואַל: איך האָב אַ וואונד באַקומען; גיי מיר נאָך,
מיין לייד! (צו די באַדינער) וואַרפט אַרויס דעם בלינדן
לומפ! אויפן מיסט וואַרפט אים. רעגאן, איך בלוטיק
שטאַרק; ס'איז ניט אין צייט געקומען. גיב מיר דיין האַנט.
(רעגאן פירט קאַרנוואַלן אַרויס)

צווייטער באַדינער: מיך אַרט נישט, וואָס פאַר אַן אומ-
רעכט איך זאָל נישט באַגיין, אַכזי ס'זאָל אַט דעם אַלטן זיין
נאָך גוט אַמאָל.

דריטער באַדינער: איך גלויב ניט זי וועט לעבן לאַנג גענוג,
און ענדלעך שטאַרבן
מיט אַ נאַטירלעכן טויט, — עס זיינען אלע פרויען פאַר-
דאַרבן.

צווייטער באדינער : לאמיר נאכגיין דעם אלטן גראף, און
בעט דעם משוגענעם, אז ער זאל פירן וואו ער וויל; זיין
בעטלער-משוגעת לאזט זיך באנוצן פאר אלץ אין דער
וועלט.

דריטער באדינער : גייט, גייט; איך וועל אים מיטגעבן
נאך א ביסל פלאקס און אייער-ווייסלס, ארויפצולייגן אויף
זיין בלוטיק געזיכט. מעג גאט אים זיין צוהילף!
(זיי גייען אוועק אויף פארשיידענע וועגן)

(סוף פון דריטן אקט).

פערטער אקט

ערשטע טצענע

(אויפן פרייען פעלד, עדגאר טרעט אויף)

עדגאר : ס'איז בעסער שוין צו וויסן מ'איז פארצאכט,
ווי זיין פארצאכט און ווערן אויך געשמייכלט.
אויך אין דעם הארץ פון טיף געזונקענעם
געפינט זיך אלץ א פונק פון האפענונג,
כאטש ער לעבט איבער פריערדיקע שרעק.
דאס העכסטע גליק פירט זייער אפט צו צער;
און ס'ערנסטע ענדיקט זיך אמאל מיט פרייד.
געגריסט זיי דאן, דו דורכזיכטיקע לופט,
וואס כ'נעם ארום! וואס קענסטו מערער נאך
דען נעמען פון אט דעם אומגליקלעכן,
וועמען דו האסט געשליידערט אין דעם תהום
פון עלנדקייט? דאך, ווער קומט עם אהער?
גלאסטער (טרעט אויף, געפירט פון אן אלטע מאן):
מיין פאטער, ווי א בעטלער ווערט געפירט?
א, וועלט! — בלויז דייע גרוילן וואס מיר האסן
מאכט אונז זיך איבערבעמן מיט דעם עלטער.

אלטער מאן : א, ליבער לאַרד!

שוין אכציק יאר, אז איך בין אייער דינער
און אייער פאטערס דינער.

גלאסטער : גיי זיך דיין וועג; פארלאז מיך, גוטער פריינט.
עם קען דיין הילף מיר נאר נישט ניצלעך זיין; זי קען
דיר אבער שאדן ברענגען.

אלטער מאן : איר קענט דאך אייער וועג גיט זען.

גלאסטער : איך האב קיין וועג — דארף איך קיין אויגן
נישט.

איך האב געשמרויכלט, ווען איך האב געזען.
אפט זעט מען, אז וואס ס'פעלט אונז, טוט אונז גוט,
און נויט אליין לאזט זיך צום גומן אויס.
א עדגאר, ליבער זון, דו ביסט דער קרבן
פונם צארן פון דיין אפגענארמן פאטער!
וואלט איך דערלעבט צו זען דיך לעבן מיר,
וואלט איך געזאגט כ'האב אויגן אויף דאס ניי!

אלטער מאן : ווער איז עס דארט?

עדגאר (אן א זייט) : א, גאט! ווער קען עס
זאגן „ס'קען נישט ערגער זיין?“
איך בין אומגליקלעכער נאך נישט געווען.

אלטער מאן : ס'איז דער משוגענער טאם!

עדגאר (אן א זייט) : עס קען נאך ערגער זיין;
ס'איז נישט דאס ערגסטע, ווי לאנג מען קען נאך זאגן:
„דאס איז דאס ערגסטע“.

אלטער מאן : וואו ווילסטו, ברודער, גיין?

גלאסטער : איז ער א בעטלער?

אלטער מאן : משוגענער און בעטלער נאך דערצו.

גלאסטער : ס'איז אים פארבליבן נאך א פונק פארשטאנד,
ווען ניט וואלט ער גאר בעטלען ניט געקאנט.
אין לעצטן שמורעם האב איך אזא געזען,
און כ'האב באטראכט א מענטשן פאר א ווארים.
דאן איז מיר אויפן זין מיין זון געקומען;
כאטש כ'בין מיט אים גאר פריינמלעך ניט געווען;
איך האב זייט דאן פיל מערער נאך דערפארן.
מיר זיינען אין די הענט פון געטער ווי

די פליגן ביי די לייכטזיניקע יינגלעך ;
זיי טוימן אונז אלס זייער צייטפארטרייב.

עדגאר (צו זיך אליין) : ווי האָט עס גאָר פאַסירט ?
ס'איז שלעכט צו שפּילן נאָר ווען מ'איז אין צער.
מען ערגערט זיך און אַנדערע. (הויך) מיין האָר !

גלאַסמער : איז דאָס דער זעלבער יונג, דער נאַקעטער ?

אַלטער מאַן : יע, גנעדיקער לאַרד.

גלאַסמער : נו, גיי מיין פריינט. אויב ווילסט אונז ווידער
טרעפן,

אַ מייל, צי צוויי, אויפן וועג נאָך דאָווער צו,
דאָן טו עס צוליב אונזער אַלטער ליבע ;
און ברענגט אַ קלייד פאַר דעם נאַקעטן מענטש ;
זאָל ער מיך פירן.

אַלטער מאַן : אַך, הער, ער איז פון זין אַראָפּ !

גלאַסמער : עס איז די קללה פון דער צייט,
ווען ס'ווערן בלינדע פון משוגענע געפירט !
טו ווי כ'האַב דיך געבעטן, אָדער טו
שוין ליבערשט ווי דו ווילסט אליין ;
צו אַלעם ערשט דאָך, גיי, גיי.

אַלטער מאַן : כ'וועל ברענגען אים דעם בעסטן אַנצוג וואָס
איך האָב, זאָל זיין וואָס ס'וויל זיך. (גייט אַוועק)

גלאַסמער (צו עדגארן) : הער צו, דו נאַקעטער יונג !

עדגאר : טאָם טרייסלעט זיך פון קעלט. (צו זיך אליין)
איך קען ניט מערער האַלטן זיך פאַרשטעלט !

גלאַסמער : קום, פריינט, אַהער.

עדגאר (צו זיך) : און דאָך, איך מוז.
שיין, גאָט, די ליבע אויגן דיר, זיי בלוטיקן.

גלאסטער : ווייסטו דעם וועג נאך דאווער ?

עדגאר : יא, ביידע, אי דעם וועג און אי דעם טויער.
אויף פערד און אויך צופוס. דער אַרעמער מאַם
איז ווי צעדולד. זאל גאט דיך שיצן,
דו ערלעך מענטשנקינד, פון אלע בייזע רוחות!

גלאסטער : דא, נעם דאס גאלד, דו וועמען הימלס צארן
האט טיף צו יעדער פלאג אראפגעבויגן ;
מיין עלנט מאכט דיך פילן גליקלעכער.
א, געמער, רעכט אזוי ! ס'זאל דער, וואס האט
צופיל, דער איבערוועטיקטער פון לוסט,
וועם אייער גערעכטיקער געזעץ פארשקלאפט,
און וויל ניט זען — ווייל ס'פעלט אים דאס געפיל,
דער זאל גאר גיך דערפילן אייער מאכט ;
צעטיילונג זאל פארטיליקן איבערמאס,
און יעדער מענטש זאל האבן וואס ער דארף.
דו ווייסט דעם וועג נאך דאווער ?

עדגאר : יא, האר !

גלאסטער : דארט איז א פעלן, וועמעס הויכער, רונדער
קאפ

קוקט מוראדיק אראפ אין טיפן תהום.
דו ברענג מיך נאר צו יענעם סאמע ראנד ;
איך וועל דארט לינדערן דיין ארימקייט
מיט עטוואס טייערעס, וואס איך פארמאג ;
פון יענעם ארט דארף איך קיין פירער מער.

עדגאר : גיב מיר דיין האנט,
דער אַרעמער מאַם וועט דיך באגליימן.
(גייען אוועק)

צווייטע סצענע

(פארן שלאס פון הערצאג פון אלבאני. עס טרעטן
אויף גאנעריל און עדמונד).

גאנעריל : זייט געגריסט, מיין לאַרד! מיך וואונדערט וואָס
מיין גוטער מאַן האָט אונז נישט דאָ באַגעגנט. (אסוואַלד
קומט אַרײַן) וואו איז דיין באַלעבאָס?

אסוואַלד : אין הויז, מאַדאַם; דאָך זייער שטאַרק פאַר-
ענדערט.

איך האָב דערציילט אים פון דער מעכטיקער
אַרמײ, וואָס האָט געלאַנדעט דאָ; האָט ער
געשמייכלט. כ'האַב געזאָגט אים, אַז איר קומט;
זיין ענטפער איז געווען „ס'איז ערגער נאָך“.
כ'האַב אים דערציילט פון גלאַסמערס גרויס פאַרראַט,
און פון זיין זון, וואָס דינט אזוי געטריי,
דאָן האָט ער „דומקאַפּ“ אָנגערופן מיך.
און מיר געזאָגט, אַז כ'נעם די זאַך קאַפּויר.
וואָס ער דאַרף האַסן, שיינט אים זיין גאַר ליב;
וואָס ער דאַרף ליבן — שטויכט ער אָפּ.

גאנעריל (צו עדמונד): ניט ווייזט זיך בעסער פאר אים.
דאָס איז זיין שטענדיקע מורא פון אַ פייגלינג,
וואָס שרעקט אים אָפּ פאַר יעדער קליינער זאַך.
קיין אומרעכט רירט אים נישט, אויב ער באַדאַרף
זיך נאָר פאַרטיידיקן. עס וועלן נאָך
די וואונטשן אונזערע דערפילט ווערן.
איר איילט זיך, עדמונד, צו מיין שוואַגער צוריק;
מושמירט, באַפעלט און פירט זיין גאַנץ אַרמײ.
איך מוז די וואַפן וועקסלען דאָ, איך נעם
די שווערד און גיב די שפינדל צו מיין מאַן.

דער טרייער דינער זאל דער פירער זיין ;
איר וועט אין קורצן הערן נאך פון מיר,
אויב איר וועט וואגן עס, פאר אייער נוי
אליין, וואס אייער דאמע פון אייך ווינטשמ.
טראגט דאס ; קיין ווארט. בויגט אייער קאפ אראפ ;
(טוט אים אן א גאלדענע קייט און גיט אים א קוש)
דער דאזיקער קוש, וואלט ער געקאנט נאר רעדן,
וואלט ער דאן אייער מוט דערהויבן הויך.
פארשטייט מיר, זייט געזונט.

עדמונד : איך בלייב אויך אייערער אין די רייען פון דעם
טויט.

גאנעריל : מיין ליבער גלאסמער ! (עדמונד גייט ארויס).
ווי גרויס דער חילוק צווישן מאן און מאן !
יא, דיר באלאנגט די פרוי מיט לייב און זעל ;
מיין מאן, מיין נאר, האלט מיך פארשקלאפט.

אמוואלד : מאדאם, דא קומט מיין לארד ! (דער באדינער
גייט אפ. אלבאני טרעט אויף)

גאנעריל : איך בין היינט ווערט געווען אן אויפנאמע.

אלבאני : א, גאנעריל !

דו ביסט ניט ווערט דעם שטויב, וואס ס'בלאזט דער ווינט
דיר אין געזיכט. עס שרעקט מיך דיין געמיט.
א וועזן, וואס פארעכט זיין אפשטאמונג,
קען קיינמאל ניט צופרידן זיין מיט זיך ;
אט די וואס רייסט זיך אפ פון מומער-בוים,
און לעבט פאר זיך, מוז וועלקן אומבאדינגט,
און ענדלעך אונטערגיין.

גאנעריל : גענוג ; דער טעקסט איז נאריש.

אלבאני : די חכמה, גוטסקייט, שיינט דעם שלעכטן
שלעכט ;

שמוץ גלוסט צו שמוץ. זאגט וואס האט איר געטאן?
 ווי מיגערס, ניט ווי מעכטער, זיך באוויזן!
 א פאטער און א הערלעך-שיינער גרייז,
 וועט אויך דער ווילדער בער וואלט נאך געלעקט
 די האנט! — א, שאנד! א, מערדערישע זינד!
 איר האט פון זינען אים אראפגעפירט.
 ווי האט מיין איידעלער שוואגער גאר געקאנט
 פארטראגן אזא טאט? א מאן, א פירשט,
 וואס האט אים צו פארדאנקען אזוי פיל!
 אויב ס'שיקן נישט די געטער גיך אראפ
 די גייסטער איינצוצאמען אט דאס שלעכטס
 דאן קומען וועט די צייט גאר זייער שנעל,
 ווען ס'וועלן מענטשן איינס דאס אנדערע
 פארשלינגען ווי די ים-פיש אין דער טיף.

גאנעריל: קליין-מוטיקער מענטש!

וואס טראגט א באק פאר פעטש, א קאפ פאר שאנד;
 וואס האט קיין אויג צו אונטערשיידן, וואס
 ס'איז ערע און וואס שאנד; וואס ווייסט גאר נישט,
 אז דומקעפ בלויז באדויערן דעם לומפ,
 וואס ווערט באשטראפט נאך איידער ער באגייט
 די ביזע טאט. וואו איז דיין באראכאן?
 עס פלאטערט שוין די פאן פון פראנקרייך לאנג
 אין אונזער פרידנפולער לאנד; עס הויכט
 דער פיינט שוין אויף זיין גאוהדיקן קאפ;
 און דו, א טונגד-נאר, דו זיצסט און שרייסט:
 „פארוואס, נאך וואס, נאך ווען?“

אלבאני: דו, טייוול, קוק זיך אן אליין!

די העסלעכקייט זעט גאר נישט אויס ביים טייוול
 אזויפיל מוראדיק, ווי ביי דער פרוי.

גאנעריל: א, פוסטער נאר!

אלבאני : דו פארמאסקירטער וועזן דו! נישט מאך
אויס שאנד דיין פנים צו א חיה גלייך!
וואלט מיר געפאסט, אז אט די דאזיקע הענט
זאלן פאלגן מיין בלוט, וואלטן זיי צעריסן דיר
דיין לייב, און דיר צעבראכן יעדן ביין!
נאר ווייל דו ביסט א טייוול, וועט דיין פרויס
געשטאלט באשיצן דיך?

גאנערייל : זע זע, דעם מאן וואס רעדט — מיו!
(א שליח טרעט אויף)

אלבאני : וואס ברענגסטו ניים?

שליח : א, גנעדיקער האר, דער הערצאג קארנוואל איז
טויט;

זיין קנעכט האט אים דערמארדעט, ווען ער האט
געוואלט דאס צווייטע אויג פון גלאסטערס אויסרייסן.

אלבאני : גלאסטערס אויגן!

שליח : א קנעכט, וואס גלאסטער האט דערצויגן,
אויס מיטלייד, האט אנטקעגן זיך געשמעלט,
פארמעסטנדיק זיין שווערד אנטקעגן האר;
און, מיט צארן איז דער האר דעם קנעכט באפאלן,
און מיט גרויס קראפט, געשליידערט אים, צום טויט;
דאך ניט אן יענעם ביזן קלאפ, וואס האט
דעם האר אויך מיטגעשלעפט צום טויט.

אלבאני : דאס ווייזט, אז איר זייט דארט אין הימל דא,
איר ריכטער, וועלכע רעכענען זיך אפ
נאר שנעל פאר יעדער מיאוסער מערדעריי!
דאך, א, דער ארעמער גלאסטער האט ער אויך
דאס צווייטע אויג פארלארן?

שליח : יא, ביידע אויגן האר.

דער בריוו, מאדאם, פארלאנגט אן ענטפער גיך;
ער קומט פון אייער שוועסטער.

גאנעריל (פאר זיך אליין): א טייל פון דעם געפעלט מיר
זייער גוט;

דאך זי דארט אן אלמנה, און מיט איר
מיין עדמונד, דער געליכטער, קען אמאל
מיין טרוים, דער גאנצער לופט-שלאם מיינער פאלן
אויף מיין פארהאסטן לעבן. צווייטנס איז
די גאנצע ניים גאר ניט אזוי קלאר.
כ'וועל לייענען און ענטפערן. (זי גייט אוועק)

אלבאני: וואו איז געווען זיין זון, ווען זיי
האָבן אים די אויגן אויסגעשטאָכן?

שליח: ער איז מיט אייער פרוי אַהערגעקומען.
אלבאני: ער איז נישט דאָ.

שליח: מיין האַר; כ'האַב אים געטראָפן גיין צוריק.

אלבאני: ווייסט ער פון אומגליק, וואָס עס האָט פאַסירט?

שליח: יא, האַר; ס'איז ער, וואָס האָט זיין פאַטער פאַר-
ראַטן

און איז אומישנע פון דעם הויז אוועק,
כדי זיך אויסצודרייען פון דער שטראַף.

אלבאני: גלאַסטער — איך לעב,

דיך צו באַלוינען פאַר דער ליבע, וואָס

דו ווייזט אַרויס דעם קעניג, און כדי

נקמה נעמען פאַר די אויגן דיינע.

קום פריינט, און זאָג מיר, וואָס דו ווייסט נאָך מער.

דריטע סצענע

(דער פראַנצויזישער לאַגער ניט ווייט פון דאָווער,

עס טרעטן אויף קענט און אַ ריטער)

קענט: ווייסט איר די אורזאַך, פאַרוואָס דער קעניג פון

פראַנקרייך איז צוריקגעפאַרן אזוי גיך?

ריטער : צוליב אַ ניט פאַרענדיקט שטאַט-געשעפט, וועגן וואָס ער טראַכט זינט ער איז צוריקגעקומען, וואָס דראַט דער קעניגרייך מיט שרעק און פיל געפאַר, און ס'איז זיין געגנוואַרט געוועזן דרינגנד און אומפאַרמיידלעך.

קעניג : וועמען האָט ער דאָרט אַלס גענעראַל געלאָזן ?

ריטער : דעם מאַרשאַל פון פראַנקרייך, מאַנסיור לאַ פער.

קעניג : האָבן אייערע בריוו ניט באַווירקט דער קעניגין אַרויסצואווייזן עפנטלעך איר לייד ?

ריטער : יע, זי האָט זיי געלעזן אין מיין אַנוועזנהייט ; און דאָ און דאָרט האָט זיך אַ גרויסע טרעך אַראָפגעקייקלט אויף איר צארטער באַק. זי'ט אויסגעזען ווי אַ קעניגין באַהערשנדיק איר שמערץ, וואָס האָט געוואַלט בונטאַריש זיין אַ הערשער איבער איר.

קעניג : א, ס'האָט איר דאָן געמוזט שטאַרק רירן.

ריטער : דאָך נישט צו צאָרן ; ס'האָבן קריג געפירט געדולד און לייד, ווער ס'זאָל איר אויסלייען דעם שענסטן אויסדרוק. מ'האָט געזען דאָרט די זון און רעגן אין דער זעלבער צייט ; איר טרער און שמייכל זיינען שענער נאָך געווען ; דאָס ליבע שמייכלען אירס, וואָס האָט זיך אויף די פרישע ליפן אָפגעשפיגלט, האָט ניט געוואוסט גאָר, פון די ליבע געסט, די טרערן, אין שיינ פון אירע ליבע אויגן ; וואָס האָבן זיך פון זיי אַראָפגעגליטשט, ווי ס'קייקלען פערל זיך פון דימענטן. קורץ, מ'וואַלט דעם שמערץ אַלס אוצר גאָר באַטראַכט ווען ער וואַלט אַלעמען אַזוי באַצירט.

קעניג : זי האָט אייך גאַרנישט ניט געפרעגט ?

ריטער : געוויס, זי האָט דעם נאַמען „פאַטער“
 אַרויסגעזיפצט ווי ס'וואָלט איר האַרץ געדריקט ;
 זי'ט אויסגערופן „שוועסטער ! שוועסטער ! שאַנד
 פון פרויען ! שוועסטער ! קענט ! פאַטער ! שוועסטער !
 וואָס, ווי ? אין שמורעם ? אין דער נאַכט ? וואָס, גלויבט
 מען מער אין מיטלייד נישט ?“ דאָן האָבן פון
 איר הימל-אויגן הייליקע טרערן געשטראַמט ;
 און האַבנדיק זיך אויף אַ קול צעוויינט,
 איז זי דאָן מיט איר ווי אליין אַוועק.

קענט : עס זיינען די שמערן, אויבן דאַרט אין הימל,
 וואָס הערשן איבער אונזערער נאַטור ;
 ווען ניט וואָלט מאַן און ווייב דאָך ניט געקענט
 גאַר געבוירן אַזעלכע פאַרשיידענע קינדער.
 איר האָט צו איר זינט דאָן גאַר נישט גערעדט ?

ריטער : ניין.

קענט : איז דאָס געווען נאָך איידער ס'איז דער קעניג צו-
 ריקגעקומען ?

ריטער : ניין, דערנאָך.

קענט : נו, גוט מיין הער !
 דער אַרעמער קראַנקער ליר איז אין דער שטאַט ;
 אַמאָל, אין בעסערער שטימונג, טרעפט, דערמאָנט
 ער זיך, נאָך וואָס מיר זיינען דאָ, און וויל
 אויף קיין שום אופן ניט זיין טאַכטער זען.

ריטער : פאַרוואָס נישט, ליבער האַר ?

קענט : עס איבערוועלטיקט אים די שאַנד ;
 זיין אייגענע האַרצלאַזיקייט, בשעת
 ער האָט זיין ברכה פון איר אַוועקגענומען,
 און האָט זי בייז ווי אויף דעם ווינט געלאָזן,
 און האָט איר טייערע ירושה אויך

אוועקגעגעבן צו די הינמישע שוועסטער, —
דאס אלץ האט גיפטיק אים זיין הארץ געשטאָכן
אז ס'האלט אים אָפּ זיין גליענדיקע שאַנד
פון צו זען קארדעליא.

ריטער : אך, אומגליקלעכער האר !

קענט : ווייסט איר פון קארנוואלס און אלבאנים ארמייען?

ריטער : מען זאגט, זיי שטייען ביידע שוין אויפן פעלד.

קענט : נו, קומט איצט, הער, צו אונזער קעניג ליר
און איר וועט אכטונג געבן דאָרט אויף אים !
איך מוז צוליב געוויסער ארזאך נאָך
זיך האַלטן וואו פאַרבאָרגן אויף אַ ווייל ;
און ווען אירט זיך דערוויסן ווער איך בין,
וועט איר מיט מיין באַקאַנטשאַפט זיין צופרידן.
איך בעט אייך, קומט מיט מיר.
(זיי ביידע גייען אוועק)

פערטע טצענע

(אויפן זעלבן פעלד, אַ געצעלט. עס טרעטן אויף
מיט פויק און פאַן קארדעליא, אַ דאַקטאָר
און סאַלדאַטן)

קארדעליא : אוי, דאָס איז ער : מען האַט אים ערשט געזען,
אין צאָרן ווי דער בייזער ים ; ער האַט
געזונגען אויפן קול ; און איז באַקראַנצט
געווען מיט אומקרויט און מיט ווילדן פלאַנץ,
מיט קראַפיווע, און אַל די פוסטע גראַזן
וואָס וואַקסן אין דעם נאַרהאַפטן קאַרן-פעלד.
שיקט הונדערט לייט אַרויס, און פאַרשט גוט דורך
אַ יעדן אַקער אין הויך-באוואַקסענעם פעלד,

און ברענגט אים דאָ צו אונז אַהערצוונ.
(א באַצמטער גייט אַוועק — צום דאָקטאָר)
זאָגט- וואָס פאַרמאָגט דעם מענטשנס וויסנשאַפֿט
צו קענען געבן אים זיין זין צוריק?
אַט דער, וואָס היילט אים, קריגט מיין גאַנץ פאַרמעג.

דאָקטאָר : ס'איז דאָ אַ מיטל, מאַדאַם.
דער בעסטער מיטל פון נאַטור איז רו ;
דאַס פעלט אים ; און כדי ער זאָל עס קריגן
איז דאָ פיל מעדיצינישע קריימעכער,
וואָס קענען איינשלעפערן זיין פּיין.

קארדעליא : איר אַלע הימלישע סודות,
איר אַלע פאַרבאָרגענע כוחות פון דער ערד,
שפּראַצט-אויף דורך מיינע טרערן! און קומט העלפן
און לינדערן דעם גושן מענטשנס לייד!
(צו די באַצמטע)

ניך זוכט אים אויף איידער זיין ווילדער צאָרן
לייזט אויף דאַס לעבן זיינס, אָן וועלכער הילף.
(אַ שליוח טרעט אויף)

שליח : כ'האַב נייעס, מאַדאַם ;
די בריטישע אַרמיען קומען אָן.

קארדעליא : מען ווייסט עס שוין ; דאָך זיינען מיר שוין
גרייט

זיי אויפצונעמען. אַ, מיין ליבער פאַטער!
איך גיי מיט זיי אין קריג בלויז דיר צוליב ;
דעריבער האָט דער גרויסער פראַנקרייך איצט
פאַרנומען ס'וויינען מיינס, מיין טרויערן, און
עס טרייבט אונז נישט צו קריג קיין פוסטער שטאַלץ,
נאַר ליבע, און אויך אונזער פאַטערס רעכט ;
איך וועל אים אפשר זען באַלד און הערן ! (זי גייט אַוועק)

פינפטע סצענע

(א זאל אין גלאסמערס פאלאץ. עס טרעמן אויף
רעגאן און אסוואלד)

רענאן : צי זיינען שוין מיין ברודערס מחנות אין פעלד ?
אסוואלד : יא, מאדאם.

רענאן : און ער אליין איז אויך מיט זיי ?

אסוואלד : ניט גאר מיט צופיל חשק, מאדאם.

רענאן : האט עדמונד גערעדט מיטן לארד ביי אייך אין
שלאס ?

אסוואלד : ניין, מאדאם.

רענאן : וואס שטייט אין בריוו, וואס זי האט אים געשיקט ?
אסוואלד : איך ווייס נישט, לייד.

רענאן : ער איז אוועק צוליב א וויכטיקער זאך.

עס איז געווען א גרויסע נארישקייט
צו לאזן גאר דעם בלינדן גלאסמער לעבן ;
ווייל וואו ער קומט, באוועגט ער יעדנס הארץ
מיט צארן קעגן אונז. יא, עדמונד איז
אוועק, שמעל איך מיך פאר, אויס מיטלייד פיל
צום פאטערס עלנטקייט, צו ענדיקן
זיין פינצטערן לעבן ; און אין זעלבער צייט
דעם שונאם מאכט צו שפּיאַנירן.

אסוואלד : כ'מוז נויטיק, הארין, ברענגען אים מיין בריוו.

רענאן : ס'גייען מארגן אונזערע מחנות אפ. בלייב דא.
די וועגן זיינען פול מיט גרויס געפאר.

אסוואלד : איך קאן נישט, מאדאם ;
 מיין לייד די האט מיר דרינגענד עס באפוילן.

רענאן : וואס דארף זי שרייבן עדמונדן אינגאנצן ?
 האסט נישט געקאנט עס איבערגעבן מיטן מויל ?
 פילייכט — עטוואס — איך ווייס נישט וואס. איך וועל
 דך דאנקען ; לאז מיר עפענען דעם בריוו.

אסוואלד : כ'ועל ליבערשט, מאדאם —

רענאן : איך ווייס, די הערצאגין האט איר מאן נישט ליב,
 דאס ווייס איך וואויל ; און ווען ז'איז לעצטנס דא
 געוועזן האט זי מאדנע הנדעלעך
 און רעדעוודיקע בליקן געווארפן אויף
 דעם איידעלן עדמונד ; דו ביסט איר פארמיטלער.

אסוואלד : איך, מאדאם ?

רענאן : איך רעד ניט גלאט אזוי ; יא, דו ווייסט אלץ ;
 איך עצה דיר דערפאר, און הער מיך אום ;
 מיין מאן איז טויט ; איך האב מיט עדמונדן גערעדט,
 ער פאסט זיך צו פאר מיר פיל בעסער ווי
 פאר דיין מאדאם ; פארשטיי דאס רעשט אליין.
 אויב וועסט אים טרעפן, בעט איך, גיב אים דאס ;
 און ווען דיין פירשטין ווערט פון דעם געוואר
 דאן זאג איר : זיך צו העלפן אויב זי קען.
 נו, גיי געזונט !

אויב ס'וועט מיט דיר זיך טרעפן דער פאררעמער,
 א גרויס באלויבן קומט דעם וואס הרגעט אים.

אסוואלד : איך וויל בלויז, פירשטין, כ'זאל אים טרעפן נאר,
 כדי איר זאלט קענען זען מיט וועס איך האלט.

רענאן : נו, גיי געזונט.
 (זיי ביידע גייען אוועק)

זעקסטע סצענע

(א פעלד ניט ווייט פון דאווער. עס טרעטן אויף:
גלאסטער, און עדגאר געקליידט ווי א פויער)

גלאסטער: ווען קומען מיר צום שפיץ פון אַמ-דעם באַרג?
עדגאר: איר קלעמערט שוין; זעט, ווי ס'איז שווער דער
וועג.

גלאסטער: מיר דוכט זיך, אז דער באַדן איז דאָ פּלאַך.
עדגאר: גאָר שטאַרק משופּעדיק. הערט איר דעם ים?
גלאסטער: ניין, ניין.

עדגאר: די אַנדערע הושים ווערן אויך אייך שטומפּ
דורך אייער אויגן-שמערץ.

גלאסטער: קאָן זיין אזוי;
מיר דוכט זיך, אז דיין שטים האָט זיך געבויט,
דו רעדסט מיט קלאַרערן אויסדרוק ווי פּריער.
עדגאר: איר מאַכט אַ טעות; כ'האַב זיך נישט פאַרענדערט
אַחוץ אין מיינע קליידער.

גלאסטער: מיר דוכט, דו רעדסט פיל קלאַרער איצט.
עדגאר: קומט, קומט, דאָ איז דאָס אַרט. שטייט שטיל. ווי
ס'שרעקט

און ס'שווינדלט דאָ אין תהום אַראָפּצוקוקן!
די קראַען, וועלכע פּלאַמערן אין דער לופט,
זעען קיים ווי זשוקעס אויס. האַלבוועגס אַראָפּ
הענגט איינער ווי אין לופט און קלייבט דאָרט קראַפּ,
אַ שרעקלעכע מלאכה! ער זעט פון דאָרט
מיר אויס ניט גרעסער ווי זיין אייגענער קאַפּ.
די פישער-לייט וואָס גייען ביי דעם ברעג

זען אויס ווי מייז; און יענע הויכע שיף
 ביים אנקער, קליין ווי ס'קליינע שיפל אירם;
 און אויך איר קליינע שיפל — שווער צו מערקן גאר.
 די מורמלענדיקע כוואליע ביי דעם ברעג
 אין רויש פון ים פארפלייצט די שטיינדעלעך
 אן צאל, דערגרייכט נישט צו דער הויך אהער.
 איך וויל נישט קוקן מער אראפ, אַנימ
 פארדרייט זיך מיר מיין קאפ, און ס'וועט מיין אויג,
 פארבלענדערהייט, מיך פירן טיף צום גרונט.

גלאסטער: שטעל מיך וואו דו שטייסט.

עדנאר: גיט מיר די האַנט. איר שטייט איצט בלויז אַ פּום
 פון סאַמע ראַנד. פאַר אַלצדינג אין דער וועלט
 וואַלט איך אַראַפּצושפּרינגען נישט געוואַלט.

גלאסטער: לאַז אַפּ מיין האַנט.

דאָ פּריינט, איז נאָך אַ ביימל, און אין אים —
 אַן איידלשטיין, וואָס ס'לוינט זיכער זיך
 דעם אַרעמאָן צו נעמען אים. און זאָלן
 די אַלע געטער בענטשן דיך מיט אים!
 נו, גיי צוריק; און שייד זיך דאָס פון מיר;
 און לאַז מיך הערן, ווי דו גייסט אַוועק.

עדנאר: אַדיע, מיין גוטער האַר.

(ער ציילט אַפּ אייניקע טריט ווי ער גייט אַוועק)

גלאסטער: איך ווינטש דיר פון מיין גאַנצן האַרצן גליק.
 עדנאר (צו זיך אליין): איך נאר אים אַט-דעם פאַרצווייפלטן
 אַזוי,

מיט דער כוונה אים צו ראַטעווען.

גלאסטער (קניענדיק): אַ, מעכטיקע געטער!
 איך זאָג זיך אַפּ פון אַט דער דאָזיקער וועלט,
 און פאַר די אויגן אייערע וואַרף איך

ארעפ געדולדיק דא מיין גרויסע לייד.
 וואלט איך עס לענגער נאך געקאנט פארטראגן,
 און איך וואלט נישט אין קיין שום קריג אריין
 מיט אייער שטארקן איינגעשפארטן ווילן,
 וואלט איך געלאזט מיין מידע לעבנס-ליכט
 פון זיך אליין אויסברענען. בענטשט אים, א,
 אויב עדגאר לעכט! נו, זיי געזונט, מיין פריינט.
 (גלאסטער ווארפט זיך פאראויס ווי ער וואלט געפאלן
 אין אפגרונט אריין, אבער בלייבט ליגן אומבאוועגלעך
 אויפן זעלבן ארט.)

עדגאר : כ'בין שוין אוועק פון איך, מיין האר, אדיע.
 (צו זיך אליין)

דאך ווייס איך נישט, צי די פאנטאזיע קען
 אוועקנעמען דעם אוצר פון דעם לעבן,
 ווען ס'לעבן נישט זיך איבער זעלבסט צום טויט.
 וואלט ער געווען דארט וואו ער האט געמיינט,
 וואלט ער דורכדעם שוין איצט נישט מער געווען.
 (אויפן קול צו גלאסטערן)

צי לעכט איר אדער טויט? הע, גומער האר!
 מיין פריינט! צי הערט איר, ליבער האר? א, רעדט!
 (צו זיך)

יא, ער וואלט שטארבן אט אזוי געקענט;
 דאך, ניין, ער לעכט. (גייט צו צו גלאסטער) ווער זייט
 איר, האר!

גלאסטער : אוועק, און לאז מיך שטארבן.

עדגאר : ווען דו וואלסט נישט געווען ווי זומער-פעדים,
 ווי פעדערן, ווי לופט, — ווען ביזט געפאלן
 אזויפיל קלאפטער מיף אראפ — וואלסטו
 צעשמעטערט דאן געווארן ווי אן איי;
 דו אטעמסט פארט, פארמאגסט א שטארקן גוף,

דו בלומיקסט נישט, דו רעדסט און ביזט גאר גאנץ.
צען מאסטן זיינען נישט אזוי פיל הויך
ווי ס'איז די הויך פון וואנען ביסט געפאלן;
א וואונדער וואס דו לעבסט! רעד נאכאמאל.

גלאסטער: בין איך געפאלן טאקע אדער ניט?

עדגאר: פון שרעקלעכן שפיץ, פון אט דעם קריידיקן ברעג.
קוקט נאר ארויף; מען קען ניט זען מער
און אויך ניט הערן פון דער ווייטער הויך
די זינגענדיקע לערך; קוקט נאר ארויף —

גלאסטער: אך, גאט! איך האב קיין אויגן ניט.
איז דען דעם עלנדן פארבאטן אויך
דאס גרויס גענאד, דאס לעבן נעמען זיך?
ס'איז שטענדיק נאך געווען א טרייסט, ווען ס'האט
דער עלנדער געקאנט באפרייען זיך
פון צארן פון מיראן — דאס לעבן זיינס,
און אויסגעלאכט זיך פון זיין שטאלצן ווילן.

עדגאר: ניט מיר די האנט. (ער העלפט אים אויפשטיין)
שטייט אויף; אזוי. ווי פילט
איר זיך? פילט איר די פיס? קענט שטיין אויף זיי?

גלאסטער: צו-גוט, צו-גוט.

עדגאר: דאס איז גאר צו באוואונדערן.
ווער איז עס דארט געווען אויפן ראנד פון פעלו,
וואס ס'איז פון אייך אוועק?

גלאסטער: אן אומגליקלעכער בעטלער.

עדגאר: דא אונטן, האבן אויסגעזען מיר
די אויגן זיינע ווי לבנות צוויי;
און ווי ער וואלט א טויזנט נען פארמאגט,
און אויסגעקרימטע הערנער, און ער האט

געוויגט זיי ווי דער וויגנדיקער ים.
 עם איז אַ שד געוועזן; גלויב דערפאר,
 באגליקטער פאטער, אז די געטער בלויז,
 געערט פאר זאכן וואס אוממעגלעך גאר
 פארן מענטש צו מאַן, האָבן דיך געראטעוועט.

גלאסטער: יא, איך געדענק עם איצט. איך וועל פון היינט
 און ווייטער אָן מיין עלנט טראַגן, ביי
 עם רופט פון זיך אליין, „גענוג, גענוג!“
 און שטאַרבן. די זאך, פון וואָס איר רעדט, האָב איך
 געדענקט, אז ס'איז געווען אַ מענטש; האָט אָפּט
 אַרויסגעשריען הויך: „דער שד, דער שד!“
 ער האָט עם מיך אַהערצו צוגעפירט.

עדגאר: זייט רואיק און געטרייסט. דאָך ווער קומט דאָרט?
 (ליד טרעט אויף פאַנטאַסטיש באַצירט מיט בלומען און
 קראַנצן)
 געזונטער גייסט וואַלט קיינמאַל ניט באַפּוצט
 זיין מייסטערס קאַפּ אזוי.

ליד: ניין, וועגן די מטבעות קענען זיי
 מיך גאַרנישט מאַן; איך בין דער קעניג זעלבסט.

עדגאר (צו זיך): א, האַרץ-צערייסנדיקער אויסזען!

ליד: אין אַט דעם זין שטייט די נאַטור פיל מעכטיקער-ווי
 קונסט. דאָ האָט איר אייער האַנט-געלט. דער יונג האַלט
 זיין בויגן ווי אַ קראַהען-טרייבער. גיט אַ פּולן אַרשין די
 לענג. זעט, זעט, אַ מויז! שמיל, שמיל; די דאָזיקע שטיק
 געברוינטע קעז וועט זיין גענוג. דאָרט איז מיין אייזערנע
 הענטשקע! איך וואַלט פאַרמאַסטן זיך מיט איר אויך
 קעגן גרעסטן ריז. ברענגט מיר די ברוינע שטיבל דאָ
 אַהער! א, ביסט געפּלויגן, פּויגל, פּיין אין ציל; אין ציל!
 הו! (צו עדגארן) גיט דעם צייכן פון דער וואַך!

עדגאר : זיסער מאיאראן. —

ליר : גיי דורך.

גלאסטער : איך קען די שטים.

ליר : א, גאנעריל! און מיט א וויסער באַרד! זיי האָבן
 מיך געהנפעט ווי אַ הונט; און האָבן מיר געזאָגט, אז איך
 האָב ווייסע האַר געהאַט אין באַרד, פיל פריער ווי די
 שוואַרצע זיינען דאָרט געווען. — צו זאָגן „יאַ“ און „ניין“
 צו אַליץ, וואָס כ'האַב געזאָגט! „יאַ“ און „ניין“ צוגלייך,
 איז ווייט פון גוטן גלויבן. ווען דער רעגן איז געקומען דורכ-
 צונעצן מיך און דער ווינט מיך ציטערן צו מאַכן, און דער
 דונער האָט שווייגן ניט געוואַלט אויף מיין באַפעל, דאָרט
 האָב איך זיי געפונען, דאָרט האָב איך זיי דערשפירט.
 גיי ווייטער, מען קען זיך ניט אויף זיי פאַרלאָזן; זיי האָבן
 מיר געזאָגט, אז איך בין אַליץ; דאָס איז אַ ליגן, איך
 בין פון פיבער נישט געשיצט.

גלאסטער : עס איז מיר אַט די שטים גאַר וואויל באַקאַנט.
 צי איז עס ניט דער קעניג?

ליר : יע, קעניג פון די פים ביז צו זיין קאַפּ.
 ווען כ'מו אַ בליק, דאָן ציטערט אויף דער קנעכט!
 איך שענק דאָס לעבן אים. וואָס איז זיין זינד?
 ניין, ניין, פאַר זנות באַשמראַף איך ניט מיט טויט;
 ס'האַט גלאסטערס ממזר מער געליבט זיין פאַטער
 ווי מיינע טעכטער, די געזעצלעכע;
 גיט מיר אַן אונז פאַרפיום; מיין ליבער אַפטייקער,
 באַווירצט מיר מיין פאַנטאַזיע; דאָ האָט איר געלט.

גלאסטער : א, לאַזט מיך קושן אייער האַנט!

ליר : לאַזט מיך זי אַפּווישן צוערשט. זי שמעקט מיט טויט.
 גלאסטער (צו זיך אַליין): א, רואינירטע פראַכט פון דער
 נאַטור!

עס וועט אזוי אויך אונטערגיין די וועלט!
דערקענטו מיך?

ליר: איך דערלינער מיך אין דיינע אויגן זייער גרינג. נאָר
וואָס-זשע קוקן זיי עפעס קרום אויף מיר? ניין, טוסט זיך
מיען נאָר אומזיסט, בלינדער קופידאָן; איך וועל דיך נישט
ליב האָבן. לעז אַבער די דאָזיקע אַרויספאַדערונג; קוק
אַן די האַנטשריפט נאָר!

גלאַסטער: וואָלט אויך אַ יעדער אַזוי געווען אַ זון,
וואָלט איך אויך גאַרנישט ניט געזען.

ענדנאר (צו זיך): איך וואָלט עס ניט געגלויבט, ווען מ'וואָלט
עס מיר דערציילט; ס'איז דאָך אזוי, און ס'ברענט מיין
האַרץ.

ליר (צו גלאַסטער): נו, לייען עס.

גלאַסטער: וואָס, מיט די לעכער פון די אויגן?

ליר: אוי, אוי, אזוי איז דאָס? קיין אויגן ניט אין קאַפּ, און
אויך קיין געלט ניט אין דיין בייטל? זיי האָבן אויסגע-
שטאַכן דיר די אויגן, און אויך דיך אויסגעלערט דעם
בייטל? דאָך זעסטו ווי עס גייט די וועלט!

גלאַסטער: איך זע זי נישט, איך פיל זי אַבער דאָך.

ליר: דו ביזט משוגע, וואָס? אַ מענטש קען זען ווי עס גייט
די וועלט אויך אָן אויגן. נו, זע זי מיט דיינע אויערן; זע,
ווי יענער ריכטער זידלט יענעם נאַרישן גנב. הער מיט
דיינע אויערן; בייט זיך מיט דעם אַרם; און דריי אי-
בער פלינג די הענט, ווער איז דער ריכטער און ווער איז
דער גנב? האַסטו געזען ווי אַ פאַרמערס הונט באַפאַלט
אַן אַרעמאָן?

גלאַסטער: יא, האַר.

ליר : און ווי דער בעטלער איז אנטלאפן פון דעם הונט?
 דו האסט געקענט דארט זען דאס גרויסע בילד פון מאכט;
 מען פאלגט דעם הונט אין אמת. דער פראצענטניק הענגט
 דעם שווינדלער. דורך דעם צעריסענעם קלייד, זעט זיך
 דאס ביזו ארויס; דאס פומערווארג, די זיידענע קלייד
 דעקט דאס ביזנע צו. די גאנצע זינד ווערט איינגעהילט
 אין גאלד, די שטארקסטע שווערד פון משפט וועט איר
 ניט שעדיקן; אבער קליידט זי זיך אין שמאטעס נאר,
 און ס'וועט א שטרוי איר דורכשמעכן. איך זאג, קיין
 מענטש איז ניט זינדיק, קיינער ניט; כ'וועל זיי פארזיכערן;
 פארשטיי, מיין פריינט, איך מייך, איך קען דעם שולדיגנס
 מויל פארשליסן. דו שאף זיך גלעזערנע אויגן אייך, און
 טו ווי אן אפגעדראשענער פאליטיקער, גלייך ווי וואלסט
 געזען זאכן, כאטש דו זעסט זיי נישט. נו, נו! ציט
 מיר אראפ די שטיוול! אזוי; פיל שטארקער, שטארקער!

עגנאר (צו זיך) : א, טיפער זין מיט נארישקייט געמישט!
 פארנופמט און משוגעת!

ליר : אויב דו ווילסט וויינען איבער מיר, נעם מיינע אויגן.
 איך קען דיך זייער גוט, דו הייסט גלאסטער. געדולדיק
 זיי; מיר זיינען וויינענדיק געקומען אויף דער וועלט. דו
 ווייסט עס. ווען מיר אטעמען אריין דעם ערשטן אטעם
 לופט — שוין וויינען מיר און שרייען. כ'וועל תפילה טאן
 פאר דיר; נו, הער!

גלאסטער : אוי, וויי צו יענעם טאג!

ליר : מיר וויינען ווען מיר ווערן דא געבוירן, וואס מיר בא-
 טרעטן די נארן-בינע דא, די גרויסע. דער א הוט פון וואל
 איז שייך; עס איז געווען א מלחמה-איינפאל, א פיינער,
 צו באשוכן פערד מיט גראכן וואל. איך וועל פרוכירן;
 און ווען איך וועל באפאלן מיט מיינע פערד די איידעמס
 מיינע, דאן טויט איך זיי! טויט, טויט, טויט!
 (עס טרעטן אויף א רימער מיט באדינער)

ריטער (צו די באדינער): אַט איז ער דאָ; האַלט אים!
מיין האַר, די ליבסטע מאַכטער אייערע —

ליר: קיין רעטונג? וואָס, כ'בין אַ געפאַנגענער? אַ שפּילכל
אין דער האַנט פון גליק. זייט גוט צו מיר; איך וועל אייך
געבן אויסלייז-געלט. קריגט מיר אַ דאַקטאָר, אַ כירורג;
איך ווער פון זינען גערירט.

ריטער: אירט קריגן אַלצדינג וואָס איר ווילט.

ליר: קיין געהילף? אַליין?
ס'קען דאָך אַ מענטש אזוי צעגיין אין טרערן,
און נוצן זיינע אויגן פאַר וואַסער-טעפּ,
יא, און דעם שטויב פון הערבסט צו לעשן.

ריטער: מיין ליבער האַר —

ליר: כ'וועל שטאַרבן בראַוו, ווי אַ פאַרליבטער; וואָס?
כ'וועל לוסטיק זיין; קום, קום, איך בין אַ קעניג.
איר ווייסט עס?

ריטער: איר זייט אַ גרויסער קעניג און מיר פאַלגן אייך.

ליר: דאָן איז נאָך ניט פאַרלאָרן אַלץ. קומט און איר וועט
אים קריגן, אים כאַפן לויפנדיק.
סא, סא, סא, סא.

• (ער לויפט סאַפענדיק און די באדינער נאָך אים)

ריטער: אַ גרויליק בילד, ווען דאָס געטראַפן וואַלט
דעם בעטלער; היינט ווער רעדט שוין, ווען דעם קעניג!
דו האַסט אַ מאַכטער נאָך, דורך וועלכער וועסט
באַפרייען זיך פון אַלדאָס ביז און שלעכטס,
דו האַסט געליטן פון די אַנדערע צוויי.

עדנאר (צום ריטער): איך גרים דיר, עדעלער האַר.

ריטער: אויך מיין גרום, האַר; וואָס ווילט איר?

עדגאר : געהערט-וואָס פון דעם קריג, מיין האַר ?
ריטער : ס'איז וועלט-באַקאַנט ; ס'ווייסט יעדער איינער
שוין
וואָס האָט נאָר אויערן צו הערן עס.

עדגאר : דערלויבט מיר דאָך,
ווי נאָענט איז די אַרמיי פון פיינט ?

ריטער : זי קומט אַלץ נעענטער שנעל ; די הויפט אַרמיי
קען אויסברעכן אין קריג אַ יעדע ווייל.

עדגאר : איך דאַנק אייך, האַר ; דאָס אַלץ.

ריטער : און ווען אַפילו עס וועט די קעניגין
פאַרוויילן זיך דאָ צוליב געוויסע סיבות,
דאָך איז שוין איר אַרמיי אויפן פעלד אַרויס.

עדגאר : איך דאַנק אייך, האַר. (דער ריטער גייט אַוועק)

גלאַטטער : איר אייביק גוטע געטער, אַ, נעמט צו
פון מיר דאָס לעבן ; ס'זאָל נישט טרייבן מיך
מיין ביז געמיט צו נעמען זיך אויפסניי
דאָס לעבן, איידער אייך געפעלט אַליין !

עדגאר : גערעכט איז דיין געבעט, אַ, פאַטער !

גלאַטטער : ווער זייט איר, פריינט ?

עדגאר : אַן אַרעמער מענטש, געצוימט פון מזלס קלעפ ;
אַט דער, וואָס האָט אין לעבנס שול פאָן לייד
זיך אויסגעלערנט צו רחמנות האַבן.
גיט מיר די האַנט און כ'פיר אייך צו אַ הויז.

גלאַטטער : איך דאַנק אייך פון מיין גאַנצן האַרץ ; עס זאָל
גאָטס ברכה שטענדיק אייך פאַרגיטיקן.
(אַסוואַלד טרעט אויף)

אסוואלד (צו זיך אליין): א, הויך פארדינטער גליק! וויל-
קאמען!

דיין אויגנלאזער קאפ באשאפן איז
געווען מיין גליק מיר צו פארמערן פיל.
דו אלטער און אומגליקלעכער פאררעמער,
זיי צוגעגרייט צום טויט; ס'איז גרייט די שווערד
וואס וועט דיך באלד פארניכטן.

גלאטטער: נו, זאל דיין האנט, מיין פריינט,
דאן נוצן עס מיט קראפט.
(עדגאר שמעלט זיך אנטקעגן)

אסוואלד: דו, פרעכער פויער, ווילסט
פארטיידיקן אזא פאררעמער? טרעט-אפ,
ווען ניט וועט דאן זיין אומגליק טרעפן באלד
אויך דיר. נו, לאז זיין האנט גיך אפ!

עדגאר: איך וועל נישט אפלאזן ביז ס'וועט פאסירן.
אסוואלד: לאז אפ דו שקלאפ, אדער דו שטארבסט!

עדגאר: נו, גייט זיך אייער וועג, און לאז די ארעמע לייט
צורו. ווען איך וואלט וועלן פון מיין לעבן זיך באפרייען,
וואלט איך עס נאך געטאן מיט צוויי וואכן צוריק. קומט
מער צום אלטן מאן ניט צו. ציט אפ פון דאן. איך גיב
מיין ווארונג אייך, אדער איך וועל פרוכירן, ווער ס'איז
שטארקער, אייער קאפ, צו דער שמעקן מיינער; אין
רעד גאנץ פראסט.

אסוואלד: אוועק, דו שמוציקער.

עדגאר: אהער קומט, איך וועל די ציינער אייך אויסהאקן.
כ'האב קיין מורא פארן שווערד.
(זיי פעכטן און עדגאר ווארפט אסוואלדן אויף דר'ערד)

אסוואלד: שקלאפ, האסט מיך דערהרגעט. לומפ, נעם מיין
בייטל;

אויב ס'וועט דיר גליקן נאָר, באַערדיק מיך,
און גיב דעם בריוו, וואָס דו געפינסט ביי מיר
צו עדמונד, גראַף פון גלאַסער; זוך אים אויף
אין ענגלאַנדס אַרמיי. אַ, אומצייטיקער טויט! (שמאַרבט)

עדנאר: איך קען דיך; אַ, געשיקטער שקלאַף און לומפּ,
פאַרפליכטעט צו די רשעות פון דיין האַרין,
ווי שלעכטקייט וואַלט געוואונמשן.

גלאַסער: וואָס, איז ער טויט?

עדנאר: זעצט דאָ זיך פאַטער צו, און רומ זיך אַפּ.

לאַמיר אַ זוך מאַן אין די קעשענעם זיינע;
ס'קען יענער בריוו מיר העלפן פיל. ער ז'טויט.
אַ שאַד נאָר וואָס ער איז דורך מיר געשמאַרבן.
(געמט אַרויס ביי אסוואַלדן דעם בריוו)
לאַז זען! ווייכער וואַקס; פאַרגיב, געוויסן.
כדי צו דערגיין וואָס אונזער שונא טראַכט,
וואַלטן מיר אויך אויפגעריסן זיין האַרץ;
די בריוו איז גרינגער פיל פון זייערע זינד. (ער לעזט דעם
בריוו)

„געדענק אונזער געגנויטיקע שבועה. דו האַסט אַ גרוי-
סע געלעגנהייט, אים אַפצוראַמען פון וועג; אויב ס'פעלט
דיך ניט אויס דיין ווילן, וועט צייט און אַרט דיך גינסטיק
אַרויסהעלפן. ס'וועט גאָר נישט געשען, אויב ער וועט
זיך צוריקקערן אַלס זיגער; איך בין דאָן די גענפאַנגענע,
און זיין בעט איז מיין תּפּיסה. באַפריי מיך פון דער עקל-
דיקער וואַרעמקייט זיינער און פאַרנעם זיין פּלאַץ בלויז
דורך דיין מי.

דיין, — כ'וויל זאָגן דיין ווייב —

איבערגעגעבענע דינעריין

גאַנעריל"

אַ, אומבאַגרענעצטער רוים פון פרויען-ווילן! —

א מיאוסן פלאץ איר פיינעם מאן צו מארדן ;
 און אויף זיין ארט — מיין ברודער ! דא, אין זאמד,
 פארשאר איך דין, שלוח פון דאס ביז
 און מערדעריי. און, צו דער פאסיקער צייט,
 וועל איך מיט אט דעם ביזן בריוו זיך ווייזן
 פארן הערצאג, וועם מ'האט געזוכט צו טויטן.
 עס וועט זיין גוט פאר אים, ווען כ'וועל אים דאן
 דערציילן פון דיין טויט און פון דעם פלאץ.
 (עדגאר שלעפט דעם טויטן גוף פון דארט אוועק)

גלאסטער : דער קעניג איז פון זינען אראפ.
 ווי שטארק עס איז מיין זעל, אז כ'האלט זיך נאך,
 און כ'פיל די שווערע לידן מיינע שארף !
 הלוואי וואלט איך פון זינען שוין אראפ ;
 ס'וואלט דאן מיין גייסט געשיידט געווען פון פיין.
 און פון פאנטאזיעס וואס פארפירן, וואלט דאן
 מיין וויי פארלארן זיין באוואוסטזיין גאר.
 (עדגאר קומט צוריק. עס הערן זיך טראמפייטן פון דער
 ווייט)

עדגאר : גיט מיר די האנט.
 מיר דוכט, איך הער פון ווייט דעם באראכאן.
 קומט, פאטער, — כ'פיר אייך צו א נייעם פריינט.
 (זיי גייען אוועק)

זיבעטע סצענע

(א קעניגלעכער געצעלט אין פראנצויזישן לאגער.
 עס טרעטן אויף קארדעליא, קענט און
 דער דאקטאר.)

קארדעליא : א, ליבער קענט, ווי קען איך אפדינען
 אייך פאר דאס גוטס ? מיין לעבן איז צו קורץ,
 און יעדע מאס פון דאנקבארקייט איז ווייניק.

קענט : צו זיין אזוי באדאנקט, איז איבערצאלט.
אלץ וואָס איך האָב געזאָגט איז ריינער אמת ;
ניט מער, ניט ווייניקער, נאָר ווי עס איז.

קארדעליא : גיי ענדער דיינע קליידער, ווייל וואָס דו טראָגסט
דערמאָנט אין ערגערע און טרויער-מעג ;
איך בעט דיך, טו זיי אויס.

קענט : אנטשולדיקט, טייערע מאַדאַם ; אויב איר
דערקענט מיך גלייך דאָן שעדיקט עס מיין פלאַן.
ס'וועט זיין אַ טובה מיר, ווען איר וועט ניט
מיך קענען, ביז עס קומט די גינסטיקע צייט.

קארדעליא : נו, זאָל שוין זיין אזוי, מיין ליבער האַר.
(צום דאָקטאָר) ווי פילט דער קעניג ?

דאָקטאָר : ער שלאָפט נאָך אלץ, מאַדאַם.

קארדעליא : אַ, גוטע געטער, היילט
דעם גרויסן רים אין זיין פאָרוואַנדעטן גייסט !
אַ ! ברענגט אין אַרדענונג צוריק די גרילצנדע
און רויע טענער פון די חושים פון
דעם קינד-געוואָרענעם פאַטער !

דאָקטאָר : געפעלט עס אייער מאַיעסטעט
דעם קעניג אויפצואוועקן ? ער שלאָפט שוין לאַנג.

קארדעליא : איר טוט לויט אייער אייגענעם פאַרשטאַנד,
און ווי אייך נאָר געפעלט. איז ער געקליידט ?
(אייניקע דינער ברענגען דעם שלאָפנדן ליר אַריין אין
אַ שטול)

ריטער : מאַדאַם, מיר האָבן אין זיין טיפן שלאָף
אים אַנגעטאָן אין פרישע קליידער.

דאָקטאָר : בלייבט דאָ, גנעדיקע מאַדאַם, בשעת
מיר וועקן אים אויף, איך צווייפל נישט, אַז ער
וועט זיין גאַנץ מילד געשטימט.

קארדעליא : זייער גוט. (די מוזיק וואָס האָט לירן פאַר-
שלעפערט שפילט שמיל נאָך אַלץ)

דאָקטאָר (צו די שפילער) : קומט נעענטער, איך בעט אייך,
קומט אַהער.

שפילט העכער, שפילט מיר די מוזיק.

קארדעליא : אַ, ליבער פאַטער, מיין! אַ היילונג זאָלן
די ליפן מיינע, ווינטש איך, ברענגען איצט
צו דיר; און זאָל מיין קוש פאַרלינדערן
דאָס טיפע לייד, וואָס ס'האַבן די צוויי שוועסטער
דיין עלטער דיר פאַרשאַפט.

קענט : גוטע, טייערע פרינצעסין!

קארדעליא : ווען דו וואָלסט ניט געווען צו זיי אַ פאַטער,

דאָן וואָלטן דיינע זילבער האָר ביי זיי

אַרויסגערופן מיטלייד. צי איז דען

אַזאַ געזיכט נאָר צוגעפאַסט געווען

צו קעמפן מיט די שמרטיגדיקע ווינטן?

פאַרמעסטן זיך מיטן מוראדיקן דונער?

מיטן שאַרפן, פלינק-דורכשוועבנדיקן בליץ!

דאָס דורכצולעבן אַלץ — מיין אַרעמער פאַטער!

מיט דיין אַנטבלויזטן קאַפּ — מיין פיינטס אַ הונט,

און ווען אַפילו ער וואָלט מיר געביסן,

וואָלט יענע נאַכט געלעגן ביי מיין פייער;

און דיר, מיין אַרעמער פאַטער, איז באַשערט

געווען צו ליגן אויף פאַרפּוילטן שמרוי

מיט אַרעמע מענטשן און חזירים גלייך?!

אוי וויי! אוי וויי! עס איז אַ וואונדער מיר

אַז ס'האַט דיין לעבן מיט דיין זין צוגלייך,

פון דיר זיך ניט צעשיידט. — ער כאַפט זיך אויף

פון שלאָף; איך בעט אייך רעדט צו אים.

דאָקטאָר : טוט איר עס, מאַדאַם, ס'איז פיל גלייכער.

קארדעליא : ווי פילט מיין קעניגלעכער האַר ?
ווי גייט עס אייער מאַיעסמעט ?

ליר : ס'איז אומרעכט וואָס איר נעמט פון קבר מיך
אַרויס. דו ביסט אַ הייליקער גייסט ; דאָך איך,
איך בין געבונדן צו אַ פיער-ראַד,
אַזוי, אַז מיינע טרערן בריען ווי
צעשמאַלצענע בליי.

קארדעליא : איר קענט מיך, האַר ?

ליר : דו ביסט אַ גייסט, איך ווייס ; ווען ביסטו געשמאַרבן ?

קארדעליא : לאַנג, לאַנג, גאַר לאַנג צוריק !

דאָקטאָר : ער האָט איצט קוים דערוואַכט ;
לאַזט אים אַ וויילע נאָך צורו.

ליר : וואו בין איך דען געווען ? וואו בין איך איצט ?
ס'איז העלער טאָג ? איך בין גאַר שטאַרק צעמישט —
איך וואָלט אויס מיטלייד זיכער גלייך געשמאַרבן,
ווען כ'וואָלט אַ צווייטן מענטש אַזוי געזען.
איך ווייס אַליין ניט וואָס איך האָב צו זאָגן.
איך וועל ניט שווערן : דאָס זיינען מיינע הענט ;
נו, לאַמיר זען, איך פיל דעם נאַדל-שטאָך.
כ'וואָלט וועלן איצט אויף קלאַר מיין צושטאַנד וויסן !

קארדעליא : אַ, קוקט אויף מיר, מיין האַר !
און הויבט אויף אייערע הענט צו בענטשן מיך.
(ליר קניט פאַר איר)
ניין, האַר, איר מוזט נישט קניען.

ליר : איך בעט אייך, לאַכט ניט אַפּ פון מיר !
איך בין אַ שוואַכער, נאַרישער, אַלמער מאַן,
שוין אַכציק יאָר, ניט מער, ניט ווייניקער ;

כ'האב מורא, כ'בין ניט ביי מיין גאנצן זין.
איך גלויב איך קען אייך, כ'קען אויך אט דעם מאן
(ווייזט אויף קענט)

דאך צווייפל איך; ווייל איך באגרייף עם נישט,
וואו איך געפין זיך איצט; מיין גאנצער זכרון
דערמאנט מיר נישט די קליידער; כ'ווייס אויך נישט
וואו כ'בין די נאכט געשלאפן. ניט לאכט פון מיר;
ווייל ווי ס'איז אמת אז איך לעב, ווייס איך.
אז אט די דאמע איז מיין קינד קארדעליא.

קארדעליא: איך בין עם זיכער! כ'בין עם גאנץ געוויס.
ליר: מיט טרערן זיינען דייןע אויגן נאס?

איך בעט דיך, וויין נישט. ניין, מען דארף עם נישט.
אויב דו האסט גיפט פאר מיר, וועל איך עם טרינקען.
איך ווייס דו ליבסט מיך נישט; ווייל דייןע שוועסטער,
אויף וויפיל איך געדענק, האבן מיך געקרענקט;
דו האסט אן ארוואך, דאך ניט זיי אזוי.

קארדעליא: קיין ארוואך נישט, קיין ארוואך נישט.

ליר: בין איך אין פראנקרייך?

קענט: אין אייער אייגענעם קעניגרייך, מיין האר.

ליר: נארט מיך נישט אפ.

דאקטאר (צו קארדעליא): זייט רואיק, גוטע פירשטין!
דער גרויסער שטורעם, ווי איר זעט אליין,
איז איינגעשמילט אין אים; דאך וואלט געווען
געפאר דערמאנען זיין פארלארענע צייט.
פירט אים אריין! און שמערט אים נישט ביז ער וועט זיך
ערהאלן.

קארדעליא (צו ליר): ווילט איר אזוי גוט זיין, פאטער, און
מיט מיר אריינגיין?

ליר : א, האָט געדולד מיט מיר, איך בעט אייך, איצט.
פאַרגעסט, פאַרגיס; ווייל איך בין אלט און נאַריש.
(ליר, קאַרדעליאַ, דער דאַקטאָר און באַדינטע גייען אַוועק)

רייטער : איז אמת, אז דער הערצאָג קאַרנוואַל איז דער-
הרגעט געוואָרן?

קענט : יא, האָר.

רייטער : ווער איז דער פירער פון זיין אַרמיי?

קענט : מען זאָגט, אז ס'איז דער זון,

דער ניט-געזעצלעכער פון גלאַסער.

רייטער : מען רעדט, אז עדנאַר, דער פאַרשיקטער זון פון
גלאַסער

וואוינט אין דייטשלאַנד, און מיט אים איז אויך גראַף קענט.

קענט : עס איז געענדערט דער באַריכט. ס'איז צייט זיך
אומצוקוקן;

דעם קעניגרייכס אַרמיי דערנענטערט זיך.

רייטער : ס'וועט די אַנטשיידונג מעגלעך

זיין אַ בלוטיקע, נו, זייט געזונט, מיין האָר.

קענט : אין אַט דער דאָזיקער מלחמה ווערט
מיין גורל קלאָר באַשטימט, צי גוט, צי שלעכט.

(סוף פון פערטן אַקט)

פ י נ פ ט ע ר א ק ט

ערשטע סצענע

(בריטאנישער לאגער לעבן דאווער. עס טרעמן
אויף, מיט פויקן און פאנען, עדמונד,
רענאן, אפיצערן און סאלדאטן).

עדמונד (צו אן אפיצער): גיי פרעג דעם הערצאג צי ער
האלטן ווארט,

צי אפשר איז ער גאר גענייגט מיט וואס
זיין פלאן צו ענדערן. ער ווידערשפרעכט זיך אפ.
גיי ברענג אונז באלד, זיין פעסט-באשטימטן ווארט.
(דער אפיצער גייט אוועק).

רענאן: ס'האט עפעס וואס געוויס פאסירט
מיט אונזער שוועסטערס שליח.

עדמונד: עס שרעקט מיך מיין הארץ אזוי, מאדאם.

רענאן: נו, ליבער גראף,
איר ווייסט דאך אז איך וויל אייך טאן נאר גוט;
זאגט מיר דעם אמת, און דעם אמת נאר,
צי ליבט איר ניט מיין שוועסטער?

עדמונד: איך אכט זי בלויז.

רענאן: און איר האט קיינמאל ניט באזוכט דאס ארט,
דארט וואו עס איז מיין שוואגער בלויז דערלויבט?

עדמונד: אט דער געדאנק באליידיקט אייך.

רענאן: איך גלויב: אז איר זייט קערפערלעך מיט איר
שוין לאנג פאראייניקט, אויף וויפיל ס'איז נאר מעגלעך.

עדמונד : ניין, גנעדיקע מאדאם, אויף ערן וואָרט.

רענאן : איך קען זי נישט פארטראַגן, טייערער גראַף, זייט ניט אינמיט מיט איר פארבונדן.

עדמונד : האָט נאָר קיין מורא ניט פאַר דעם, זי איז צוזאַמען מיט איר מאַן דעם הערצאָג!
(עס טרעטן אויף מיט פויקן און פאַנען אלבאני, גאנעריל און סאַלדאַטן)

גאנעריל (צו זיך אליין) : כ'וואָלט בעסער שוין געוואָלט די שלאַכט פארלירן,

איידער ס'זאל די שוועסטער שיידן מיך פון אים.

אלבאני (צו רענאן) : באַליבטע שוועסטער, זייט האַרציק און מיט פרייד באַגריסט! (צו עדמונד) מען זאָגט :

עס קומט דער קעניג צו זיין יינגסטער טאָכטער, מיט אַנדערע, וועמען אונזער שטאַרקע מאַכט געצוואונגען האָט אויף אונז זיך צו באַקלאַגן. דאָרט וואו איך קען ניט ערלעך זיין, דאָרט ווייז איך ניט מיין מוטיקייט; מיר קריגן זיך, ווייל פראַנקרייך דרינגט אין אונזער לאַנד אַריין, ניט ווייל עס העלפט דעם קעניג, און ניט די וואָס האַלטן, ווי איך גלויב, גאָר שטאַרק מיט אים.

עדמונד : איר רעדט גאָר פיינע רייד, מיין האַר.

רענאן : נאָך וואָס גלאַט רעדן אין דער וועלט אַריין.

גאנעריל : מען דאַרף זיך אייניקן אַנטקעגן פיינט; פאַר צאַנקעריי איז איצטער ניט די צייט.

אלבאני : טאָ לאַמיר דאָ באַשליסן

מיט אַלמער קריגס-דערפאַרונג וואָס צו טאָן.

עדמונד : כ'וועל קומען באַלד צו אייך אין דעם געצעלט.

רעגאן: דו גייסט מיט אונז, שוועסטער?
גאנעריל: ניין.

רעגאן: איך בעט אייך, קומט מיט אונז;
עס פאסט פיל בעסער.

גאנעריל (צו זיך אליין): א, איך פארשטיי איצט אלץ.
(אויפן קול) גאנץ גוט, איך גיי.
(ווי זיי ווילן אפגיין, טרעט עדגאר אויף אן איבערגע-
טאנענער)

עדגאר (צו אלבאני): אויב ס'האט מיין האר גערעדט ווען
מיט בעטלער
ווי איך, טא הערט וואס איך האב דא צו זאגן.

אלבאני (צו די, וואס גייען ארויס): איך וועל אייך אַניאָגן.
(אלע גייען ארויס אַחוץ אלבאני און עדגאר)
(צו עדגאר) נו, רעדט.

עדגאר: איידער איר גייט אין קריג, לייענט דורך דעם בריוו.
אויב איר געווינט, בלאַזט דעם טראַמפּייט פאַר דעם
וואָס האָט דעם זיג געבראַכט; ווען אויך איך זע
אויס אַרעס, קען איך דאָך דעם ריטער ברענגען,
וואָס וועט באַשטעטיקן מיין יעדן וואָרט.
און אויב דער פיינט געווינט, נעמט באַלד אַ סוף
צו אייער אַרבּעט אויף דער וועלט, און אויס
מיט אַל די ליידן — זייט באַגליקט!
(ער גייט אַוועק)

אלבאני: וואָרט ביו איך לייען דורך דעם בריוו.
עדגאר: איך טאָר עס נישט.

ווען ס'קומט די צייט די גינסטיקע, דאַן שיקט צוריק
נאָך מיר דעם הערפּאַלד און איך קום. (ער גייט אַוועק)

אלבאני: נו, גייט געזונט; כ'וועל דורכקוקן דעם בריוו.
(עדמונד קומט צוריק)

ערמונד : די מחנות נעמט צוזאמען. דער פיינט איז נאָענט ;
מיר ווייסן פון זיין פולער קראַפּט און מאַכט,
לויט גוטע און פאַרטרױלעכע באַריכטן.
ס'איז נויטיק צו איר זאָלט זיך צו-אַיילן.

אלבאני : מיר וועלן זען וואָס די צייט וועט ברענגען.
(ער גייט אַוועק)

ערמונד : כ'האַב ביידע שוועסטער גלייך געשוואָרן ליבע,
און יעדע איינע האַסט די אַנדערע,
ווי דער געביסענער — די גיפטיקע שלאַנג.
נ, וועלכע זאָל איך נעמען? ביידע? איינע?
צי קיינע ניט? איך קען אויך איינע ניט
באַקומען, ווען זיי ביידע לעבן נאָך.
אויב כ'נעם זיך די אלמנה פאַר אַ פרוי,
דאָן גייט איר שוועסטער גאַנעריל פון זינען
אַראָפּ; און איך וועל גרייכן שווער מיין ציל,
ווי לאַנג עס לעבט איר מאַן. מיר וועלן באַלד
באַנוצן זיין דערמונטערונג אין שלאַכט;
דערנאָך, מעג זי אַליין שוין טראַכטן ווי
אַזוי פון אים זיך צו באַפרייען שנעל.
וואָס אַנבאַלאַנגט זיין גרויס באַגנאַדיקונג,
לויט ווי ער פלאַנט, פאַר ליר און קאַרדעליא —
אויב נאָר זיי וועלן נאָך דער שווערער שלאַכט,
באַזיגט ווערן פון אונזער גרויסער מאַכט —
דאָס וועט מען קיינמאַל אים נישט מוחל זיין;
מיין שמעלונג איז, ניט עצות געבן איצט,
נאָר צו פאַרטידיקן מיין שמאַס.
(ער גייט אַוועק)

צווייטע סצענע

א פעלד צווישן די צוויי לאגערן. שלאכט-געשריי היינט
טער דער בינע. עם קומען מיט פויקן און פאנען ליר,
קארדעליא און סאלדאטן; זיי גייען פארביי
דער בינע. עדגאר און גלאסטער גייען
נאך זיי נאך).

עדגאר: זיין פאטער, דא, אונטערן שאטן פון דעם בוים
און רו זיך אפ; בעט, יושר זאל געווינען.
אויב כ'וועל זיך ווען צוריקקערן צו דיר,
וועל איך דיר ברענגען גרויסע טרייסט.

גלאסטער: זאל גאט דיך מיטבאגלייטן מיט זיין גנאד!
(עדגאר גייט אַוועק)

(הינטער דער בינע געטומל, שלאכט-געשריי: מען הערט
דעם רוף פון טראמפייטן אז מען זאל זיך צוריקציען, עד-
גאר קומט צוריק)

עדגאר: קום אלטער גיך אַוועק! גיב מיר די האנט!
באזיגט איז קעניג ליר, און ער איז מיט
זיין טאכטער אין געפענגעניש גענומען.
גיב מיר די האנט; קומט לאמיר לויפן.

גלאסטער: איך גיי ניט, הער; מען קען אויך פוילן דא.

עדגאר: וואס? ווידער שלעכט געשטימט? עם מוז דער
מענטש

זיך אונטערנעבן צו דעם טאג פון טויט,
ווי אין דעם טאג וואס ס'ווערט דער מענטש געבוירן;
די רייפקייט דאס איז אלץ. נו, קומט.

גלאסטער: דאס איז אמת אויך.
(זיי גייען אַוועק)

דריטע סצענע

(דער בריטישער לאגער ביי דאווער. עדמונד טרעט אויף אלס זיגער מיט פאנען און פויקן: ליר און קארדעליא אלס געפאנגענע; אפיצער, סאלדאטן און אנדערע).

עדמונד (צו די באצאמטע): באצאמטע, פירט זיי אָפּ; אין שטרענגער וואַך!

ביז וואַנען מען וועט הערן פון די ריכטער וואָס דארפן זיי פארמשפּטן.

קארדעליא: כ'בין נישט די ערשטע, וועלכע האָט געמיינט טאָן גוטס, און האָב פאַראורזאכט לידן פיל. דיין אומגליק, פאַטער, בויגט מיר איין מיין מוט; מיין אייגענעם גורל וואָלט איך גרינג פאַרטראַגן — צי זאָלן מיר די שוועסטער מיינע זען, איך מיין די טעכטער אייערע?

ליר: ניין, ניין, ניין, ניין! קום אין געפּענגעניש;

מירן זינגען דאָרט ווי פייגעלעך אין שטייג.

ווען דו מיין ברכה בעטסט, וועל איך דאָן קניען

און בעטן, דו זאָלסט, טאָכטער, מיר פאַרגעבן.

מיר וועלן אזוי לעבן, בעטן, זינגען,

און מעשיות פון אמאָל דערציילן זיך,

און פון די גאַלדענע שמעטערלינגען קוועלן,

און הערן פלוידערן די קנעכט אין הויף;

און מיר אויך וועלן מיטהאַלטן מיט זיי;

אזוי נאָך וועלן מיר געוואויר ווערן:

ווער עס געווינט אין הויף און ווער פאַרלירט;

ווער ס'גייט אַרויף און ווער עס גייט אַראָפּ;

און אין געהיימנישן פאַרטיפן זיך

גלייך ווי מיר וואָלטן גאַטס נביאים זיין;

און אויסלעבן די יארן זיך אזוי,
 אין ענגער תפיסה פון די פאלשע הערשער,
 וואס קריגן זיך, און הויבן זיך און פאלן
 ווי כוואליעס אויפן ים אין לבנה שוין.

עדמונד : פירט זיי אַוועק.

ליר : יא, אויף אזעלכע אַפּפּער, מאַכטער מיין,
 די געטער גיסן זייערע ווירויכן.

ביסט מיינע, האָב איך דיך געכאַפּט? אַט דער
 וואָס וויל אונז ביידע שיידן, מוז אַ בראַנד

פון הימל ברענגען, און אונז אַנצינדן

ווי די פּוקסן. וויין נישט; ס'וועט פאַרצערן זיי

די פעסט, דאָס הויט און פלייש, איידער עס וועט

געלונגען זיי אונז מאַכן וויינען; ניין,

זיי וועלן פריער שוין פון הונגער אויסגיין.

קום, מאַכטער, לאַמיר גיין.

(ליר און קארדעליא ווערן אַפּגעפירט באַוואַכט)

עדמונד : אַהער קום קאַפיטאַן; און הער זיך צו.

נעם דעם פאַפיר (ער גיט אים אַ בויגן פאַפיר)

און גיי זיי נאָך צו דער געפּענגעניש.

אויף איין ראַנג האָב איך שוין דערהויבן דיך;

און טוסטו ווי די זאָך פאַרלאַנגט פון דיר,

דאָן מאַכסטו זיך אַ וועג צו הויכן גליק.

דאַרפסט וויסן אז דער מענטש איז ווי די צייט;

צו זיין ווייך-האַרציק פאַסט ניט פאַר דער שווערד;

דיין וויכטיקע אַרבעט לאָזט ניט צו קיין פּראַגן;

דו זאָג מיר, אז דו ווילסט עס מאַן, ווען ניט,

דאָן זוך זיך ערגעץ אַנדערשוואו דיין גליק.

קאַפיטאַן : איך בין באַרייט, מיין האַר.

עדמונד : דאָן טו עס און באַטראַכט זיך גליקלעך ווען

דו האַסט די זאָך אַדורכגעפירט. דאָך הער,

איך זאג דיר, טו עם אויפן שמעל; און טו
 עם פינקטלעך ווי איך האב דיר אויסגעשריבן.
 קאפיטאן: איך קען קיין וואגן שלעפן, גראז ניט עסן;
 כ'קען אבער טאן וואס מעגלעך פאר א מענטשן.
 (ער גייט ארויס)
 (טרומפייטן געשאַל. אַלבאני, גאנעריל, רעגאן און סאַל-
 דאטן טרעטן אויף).

אַלבאני (צו עדמונד): מײן הער, איר האָט היינט אייער
 העלדישקײט

באוויזן. און איר האָט באַגליקט. איר האָט
 אין אייער מאַכט איצט די געפאַנגענע
 וואָס האָבן דאָ מיט אונז געפירט די קריג.
 איך פאַדער זיי פון אייך, און כ'וועל מיט זיי
 זיך אַפּרעכענען ווי זיי פאַרדינען, און
 ווי בעסער איז פאַר אונזער זיכערקײט.

עדמונד: איך האָב גערעכנט עם פאַר גוט, מײן האַר,

דעם אַלטן שוואַכן קעניג צו פאַרשיקן
 און האַלטן אין אַ הויז אים שטרענג באַוואַכט;
 זיין עלטער ווירקט, זיין ראַנג נאָך מער, ווי צויבער,
 כדי צו געווינען ס'האַרץ פון פשוט פאַלק,
 און ס'קענען נאָך די שפּיזן אונזערע,
 וואָס דינען איצטער אונז אַנטקעגן פיינט,
 זיך שמעלן קעגן אונז אַליין. איך האָב
 קארדעליא אַוועקגעשיקט מיט אים
 צוליב דעם זעלבן גרונט; זיי זיינען גרייט
 אויף מאַרשן אַדער שפּעטער צו דערשיינען.
 אַט דאָרט, וואו איר וועט אייער זיצונג האַלטן.
 מיר זיינען איצט נאָך נאָס פון שווייס און בלוט;
 פאַרלאָרן האָט דער פריינט זיין פריינט; אין היץ
 פון קריג, פאַרשעלט מען אויך דעם בעסטן זיג,

ווער נאָר די קלעפּ דערפּילט. די פּראַגע פּון
צו משפּטן קארדעליא און איר פּאַטער
פּאַרלאַנגט אַ בעסערע צייט ווי איצט.

אלבאני : ערלויבט מיר, הער,
איך האַלט אייך בלויז אַלס אַ סאַלדאַט פּון קריג,
ניט ווי אַ ברודער, אונזער גלייכן.

רעגאן : דאָס ווענדט זיך נאָר ווי אונז געפעלט.
איך דענק, אַז איידער איר האַט דאָס געזאָגט,
האַט איר באַדאַרפט צוערשט עס פּרעגן אונז.
ערט אונזער חיל דאָך געפירט. ער האַט
פאַרטראַגן מיין פּערזענלעכקייט און מאַכט ;
זיין העלדישקייט דאַרף ווערן אַנערקענט,
און אַלס אַ ברודער דאַרף מען אים באַגריסן.

גאנעריל : איר דאַרפט נישט היצן זיך אַזוי ;
ער שטייט פיל העכער אין זיין אייגענער ווערט
ווי ס'קען דער טיטל אייערער אים דערהויבן.

רעגאן : אין כבוד, וואָס איך האָב
אים אַנגעטאָן, האַט ער קיין גלייכן נישט.

אלבאני : ס'וואַלט העכער נאָך געווען,
ווען ער וואַלט חתונה געהאַט מיט אייך.

רעגאן : עס ווערן לצים אויך אַמאָל פּראַפעמן.

גאנעריל : אַ, יאָ.

דאָס אויג וואָס האַט געזען עס, איז בלינד.

רעגאן : לייד, איך פיל ניט גוט ; ווען ניט
וואַלט איך געענטפּערט דיר מיט פולן צאָרן.
(צו עדמונד)

נעמט זיך מיין גאַנץ אַרמיי געפאַנגענע
און חלק לאַנד ; געוועלטיקט איבער אַלץ

און איבער מיר. צו אייך באלאנגט אלצדינג;
די וועלט זאל וויסן, אז איך האב אייך היינט
דא אויסגעקליבן פאר א מאן און האר.

גאנעריל: דו האפסט אים צו באזיצן?

אלבאני (צו גאנעריל): דיין גוטער ווילן
האט עס שמערן נישט געקענט.

עדמונד: אויך אייער ווילן נישט.

אלבאני: א זון פון אומריינער בלוט, יא.

רענאן (צו עדמונד): באפעלט זיי צו טראמפייטירן!
און זאל מען וויסן, אז דו ביסט א הערשער.

אלבאני: ווארט אויף א וויל, הער אויס, עדמונד,
איך ארעסטיר דיך איצט אויף הויך-פאררעט;
(ווייזנדיק אויף גאנעריל)

איר פרעטענדירט, מיין שיינע שוועסטער, אז
איך שמער אייך אין דעם נאמען פון מיין פרוי;
ז'איז לאנג שוין אין געהיים פארליבט אין גראף,
און איר, איר מאן, צעשמער אייך דעם פארבאט.
זוכט איר א מאן — דאן שענקט מיר אייער ליבע;
מיין ווייב איז צו אן אנדערן פארקנסט.

גאנעריל: איר שפאסט אזוי, מיין האר?

אלבאני: טראנסט וואפן, גלאסער;
באפעל און זאלן די טראמפייטן זאלן.
אויב קיינער קומט נישט צו באווייזן דיר,
אז דו ביסט פאלש און א פאררעמער —
איך גיב דיר דא, אט האסטו מיינס א משכון —
(ער ווארפט ארונטער זיין הענטשקע)
אז איך וועל עס אליין באווייזן דיר
נאך איידער ס'וועט מיין מויל בארירן ברויט,
אז דו ביסט אלץ, וואס איך האב דא דערקלערט.

רעגאן : אוי, איך בין קראנק! איך פיל ניט גוט!

גאנעריל (צו זיך אליין) : אויב ניט,
דאן גלויב איך קיינמאל ניט אין גיפט.

עדמונד : דא איז מיין געגן-משכון!

(ווארפט אויך זיין הענטשקע)

ווער אין דער וועלט רופט מיך פאררעטער אן,

זאגט ליגן ווי אן אויסוואורף. בלאזט טראמפייטן;

ווער ס'זאגט צו משעפען זיך צו אים, צו אייך —

ווער ס'זאל ניט זיין — וועל איך מיט זיכערקייט

פארטיידיקן מיין אמת און מיין ערע.

אלבאני : אן העראלד, העי!

עדמונד : אן העראלד, העי, אן העראלד!

אלבאני : פארטרוי דיין אייגענע קראפט; ווייל דיין ארמיי

פארזאמלט אין מיין נאמען, האב איך שוין,

אויך אין מיין נאמען, גלייך צעלאזט.

רעגאן : מיין קראנקהייט שטייגט אין מיר.

אלבאני : זי פילט זיך שלעכט; פירט איר צום געצעלט

אוועק.

(רעגאן ווערט ארויסגעפירט, און א העראלד טרעט אויף)

אהער קום, העראלד, זאל דער טראמפייט שאלן, —

און לייען אט דאס הויך אויפן קול!

קאפיטאן : זאל א טראמפייט שאלן! (עס שאלט א

טראמפייט)

העראלד (לייענט פאר) : „אויב וועלכער עס איז מענטש

פון וועלכן ס'איז שמאנד, צי ראנג אין דער ארמיי וועט

באווייזן, אז עדמונד, וואס רופט זיך אן גראף גלאסמער,

איז א פילפאכער פאררעטער, דער זאל דערשיינען ביים

דריטן שאלן פון טראמפייט; ער, גלאסמער, איז בארייט

זיך צו פארטיידיקן.

עדמונד : שאלט ! (דאָס ערשמע שאלן).

העראלד : נאָכאַמאַל ! (דאָס צווייטע שאלן)

העראלד : נאָכאַמאַל ! (דאָס דריטע שאלן)

(אן אַנדער שאלן הערט זיך פון אונטער דער בינע ; באַלד
טרעט עדנאר אויף, באַוואַפנט ; דער טראַמפיימער גייט
אים פאַראַויס)

אלבאני (צום העראלד) : פרעגט, וואָס ער וויל, נאָך וואָס
ער איז

אויף דעם טראַמפייטן-שאל אַהערגעקומען.

העראלד : ווער זייט איר ? אייער נאָמען, אייער שמאַנד ?
פאַרוואָס זייט איר געקומען אויף דעם דאָזיקן רוף ?

עדנאר : זייט וויסן, אז מיין נאָמען איז פאַרלאָרן,
צעפליקט פון גיפטיקע ציינער פון פאַרראַט ;
דאָך בין איך אַדלמאַן ווי ס'איז דער פיינט,
וועמען איך רוף דאָ איצט אַרויס אין קאַמף.

אלבאני : ווער איז עס אייער פיינט ?

עדנאר : ווער איז עס דער, וואָס רעדט און נעמט זיך אָן
פאַר עדמונד גראַף פון גלאַסמער ?

עדמונד : ער, ער אליין ; דאָך, וואָס וועסטו אים זאָגן ?

עדנאר : אַנטבלויז דיין שווערד.

און אויב מיין וואָרט באַליידיקט אָן איידל האַרץ,
וועט דאָן דיין האַנט פאַר דיר זיך נוקם זיין ;
דאָ איז מיין שווערד. עס איז מיין ערעם רעכט,
מיין שבועה, און מיין רימערישער שמאַנד.
איך שמעל זיך דיר אַנטקעגן טראַץ דיין קראַפּט,
דיין יוגנט, ווירדע און דיין הויכן שמאַנד,
און טראַץ דיין זיגער שווערד, דיין נייעם גליק,

דיין קראפט און מוט, — דו ביסט א הויך-פאררעמער;
 פאלש צו די געטער, ברודער און דיין פאטער,
 רעבעליש קעגן מאיעסטעמישן פרינץ;
 און פון דעם סאמע העכסטן שפיץ פון קאפ
 ביז צו דעם טיפסטן שטויב פון דיינע פיס
 א זייער עקלהאפטיקער פאררעמער.
 און זאגסטו „ניין“, דאן וועט די דאזיקע שווערד,
 מיין האנט, מיט גרעסטער מוט, זיין גרייט דיר אויף
 דיין קאפ באוויוון, אז דו רעדסט אלץ ליגן.

עדמונד: כ'דארף אייגנטלעך פאראויס דיין נאמען וויסן;
 דאך, ווייל דיין אויסזען איז אזויפיל שיין
 און קריגעריש, און העלדיש קלינגט דיין ווארט, —
 איז וואס איך וואלט באדארפט לויט דעם געזעץ
 פון רימערשאפט אפגעגן, טו איך נישט.
 איך שליידער אויף דיין קאפ דיר דיין פארראט;
 כ'ווארף דיר אין הארצען דיינע שווארצע ליגנס;
 אט די (וואס האבן קוים געטראפן מיך)
 וואס ס'וועט מיין שווערד זיי כאלד באזייטיקן,
 דארט, וואו זיי וועלן בלייבן טויט אויף לאנג.
 טראמפייטן, בלאזט! (געטומל, זיי פעכטן זיך, עדמונד
 פאלט).

אלבאני: א, ראטעוועט אים, ראטעוועט!

גאנעריל: דו ביסט געפאלן דורך באטרוג, גלאסטער;
 ביסט נישט געווען פארפליכט לויט דעם געזעץ
 אויף א דועל צו קעמפן מיט א פרעמדן;
 ביסט נישט באזיגט, נאר אפגענארט, באטראגן.

אלבאני: פארמאך דאס מויל, מאדאם.
 ווען ניט פארשטאפ איך עס מיט אט-דעם בריוו. (צו עדמונד)
 נא, לייען, האר; (צו גאנעריל)

דו אויסווארף, דו, נא, לייען דיין אייגענע שאנד.
צערריס עם נישט; איך ווייס דו קענסט דעם בריוו.
(ער גיט דעם בריוו צו עדמונדן)

גאנעריל: און אז דער בריוו איז יא באקאנט צו מיר?
ס'איז דער געזעץ אויף יעדנפאלס מיט מיר,
און ווער איז דער וואס קען מיך משפמן?

אלבאני: א, שעדלעכער טייוול! —
עם הייסט, דו ביסט מיטן בריוו באקאנט?

גאנעריל: ניט פרעג קיין פראגן מער.
(גיט צוועק אן אויפגעגעבעט)

אלבאני (צו א באצמטן): גיי פאלג איר נאך;
באוואך זי שטארק, זי איז ניט ביי איר זין!
(באצמטער גייט צוועק)

עדמונד: אלץ וואס דו האסט באשולדיקט מיך — איז אמת;
און מער, פיל מער; די צייט וועט עם באווייזן.
ס'איז אלץ פארביי, אזוי אויך איך. דאך ווער
ביסטו, וואס האט מיך אט אזוי באזיגט?
ביסטו אן עדלמאן, פארניב איך דיר.

עדגאר: לאמיר זיך ביידע מוחל זיין.
איך בין אין יחוס גלייך מיט דיר, עדמונד;
אויב מער, האסטו מיר מער אויך שלעכטס געמאן.
כ'היים עדגאר, און איך בין דיין פאטערס זון.
די געטער האבן רעכט, און שאפן זיך
פון אונזערע זינד דאס ווערקצייג אונז צו שטראפן.
פאר ס'פינצטערע לוסט ביי דעם באשאפן דיר,
האט ער באצאלט מיט זיינע ליכטיקע אויגן.

עדמונד: רעדסט ריכטיק, עם איז אמת;
מיין מול-ראד האט שוין געמאכט איר קרייז;
און אט צו וואס איך בין געקומען.

אלבאני (צו עדגאר) : עם האָט מיר אויסגעזען, אז
דיין גאַנג אליין איז שוין אַ קעניגלעכער.
איך מוז דרך האַלדזן; מעג מיין צער מיין האַרץ
צעשפּאַלטן, אויב איך האָב אַמאַל ווען דרך,
אַדער דיין פּאַטער, פיינט געהאַט!

עדגאר : איך ווייס עם, ווירדיקער פריינד.

אלבאני : דאָך וואו האָט איר זיך געהאַלטן פאַרבאַרגן?
און ווי אזוי נאָך האָט איר זיך דערוואוסט
פון אייער פּאַטערס אומגליקן?

עדגאר : ווייל איך האָב אים באַדינט, איך וועל איך, האַר,
דאָס מאַכן קורץ; און ווען עם איז דערציילט,
מעג פּלאַצן דאָן מיין האַרץ! — איך בין אַנטריינען
פון בלוטיקע געפאַרן, וואָס האָבן מיך
געלאָקט אויף יעדן טריט. ווי ליב, אַ, ס'איז
דאָס לעבן! יא, ס'איז טייער אונז פיל מער
צו שטאַרבן ביסלעכווייז, איידער מיטאַמאַל! —
כ'האָב זיך פאַרשמעלט פאַר אַ משוגענעם;
כ'האָב אין די שמאַמעס אויסגעזען אזוי,
אז ס'האָבן ביזע הענט פון מיר געווייכט.
אזוי פאַרשמעלט, האָב איך מיין פּאַטער געטראָפּן,
מיט זיינע בלוטיקע אויגן-לעכער, און
די דימענטן די איידלסטע, — פאַרלאָשן;
איך בין געוואָרן זיין פירער, אים געפירט,
פאַר אים געבעטלט, און פון זעלבסטמאַרד אים
געהיט; כ'האָב קיינמאַל, אַ! פאַר אים זיך ניט
אַנטפּלעקט, ביז מיט אַ האַלבער שעה צוריק
ווען כ'בין געווען באַוואָפּנט, כאַטש געווען
ניט זיכער מיט דער האַפּענונג אויף זיג,
האָב איך געבעטן ער זאָל בענטשן מיך,
און אים פון אַנהויב ביז צום סוף דערציילט

מיין פילגערשאפט; דאך מיט זיין שוואכער הארץ,
אך, שוין צו שוואך דעם קאמף צווישן לייד
און פרייד צו איבערמראגן, איז ער אויך מיט
א שמיכל אויף די ליפן אויסגעגאנגען.

עדמונד: ס'האבן דינע רייד מיך ביו צום הארץ גערירט,
און ס'וועט מיר אפשר גומעס מאן; דערצייל
מיר מער, ס'ווייזט אויס, האסט מער צו זאגן.

אלבאנו: אויב בלויז פון ליידן מער, דאן שווייג;
איך פיל מיין גאנצער וועזן לייזט זיך אויף,
זיך צוהערנדיק די רייד.

עדגאר: דאס וואלט בלויז אויסגעזען א לאנגע צייט
פאר דעם, וואס האט ניש ליב קיין לייד; און בלויז
א צולאג פון אזעלכע לייד, און אויך
עטוואס פארמערט, וואלט גאר געווען א שרעק
פאר אים, און איבער יעדן גרענעץ לייד.
ווען כ'האב געשריען אויפן קול פון שמערץ
איז צוגעקומען גלייך צו מיר א מאן,
וואס, ווען ער האט מיין עלנטקייט דערזען,
האט תיכף ער דערווייטערט זיך פון מיר;
דאך, ווען ער האט גיך אויסגעפונען ווער
דאס איז געווען, וואס האט דאס אליץ פארמראגן,
האט ער מיט זיינע שטארקע ארעמס מיך
ארומגעהאלדזט, און אויסגעשריען הויך
אויפן קול, וואס וואלט דעם הימל איינגעלייגט;
און צו מיין פאטער זיך צוגעווארפן זיך;
ער האט די טראגישסטע געשיכטע אויך
פון ליר און זיך אליין דערציילט; און אין
די רייד איז ס'קלאגן זיינס אזוי געשטיגן,
אז ס'האבן זיינע לעבנס-פעדים זיך
גענומען רייסן. ס'האבן אויסגעשאלט

צום צווייטן מאל טראַמפייטן, און איך האָב
אזוי אים דאַרט האַלב-לעבעדיק פאַרלאָזן.

אלבאני: דאָך ווער איז ער געווען?

עדגאר: קענט, דער פאַרשיקטער קענט, מיין האַר, אַמ-
דער,

וואָס האָט פאַרשמעלטערהייט באַגלייט דעם קעניג,
און אים באַדינט געטריי ווי קיין שום שקלאַף.
(אַן אַדלמאַן קומט אַריין אין געאיל, מיט אַ בלוטיקן
מעסער)

ריטער: העלפט, העלפט, אַ, העלפט!

עדגאר: וועמען העלפן?

אלבאני: נו, זאָג!

עדגאר: וואָס מיינט דער בלוטיקער מעסער?

ריטער: ער רויכערט נאָך, ער איז נאָך היים!
נאָר וואָס פון האַרץ אַרויס — אַ, זי איז טויט.

אלבאני: ווער טויט? נו, רעד!

ריטער: הער, אייער פרוי! און איר
שוועסטער איז פון איר פאַרסמט;
זי גיט עס צו אליין.

עדמונד: איך בין פאַרקנסט געווען צו ביידע;
מיר וועלן אַלע דריי איצט זיין פאַרהייראַט.
עדגאר: דאָ קומט אויך קענט, (קענט טרעט אויף)

אלבאני: ברענגט זיי אַהערצו, לעבעדיק צי טויט.
(דער ריטער גייט אַוועק)

די שטראַף פון גאַט וואָס מאַכט אונז ציטערן,
ריט אונזער מיטלייד ניט.. זי שרעקט אונז בלויז.

א, איז עס ער ? עס איז ניט איצט די צייט
אים אויפצונעמען ווי אים קומט.

קענט : איך קום צו זאגן א „גוטע נאכט“, מיין האר
און קעניג שוין אויף אייביק. איז ער ניטא ?

אלבאני : אזא מין וויכטיקע זאך ארויס פון זין!
זאג עדמונד, וואו איז ליר ? וואו איז קארדעליא ?
וואס זעסטו, קענט, אט דא פאר זיך ?
(עס ווערן אריינגעבראכט די קערפער פון גאנעריל און
רעגאן)

קענט : אוי, וויי, פארוואס איז דאס אזוי ?

עדמונד : ס'איז אמת, עדמונד איז געווען באליבט!
ס'האט איינע צוליב מיר דער אנדערער
פארסמט, און דאן זיך זעלבסט געטויט.

אלבאני : עס איז אזוי. דעקט צו די פנימער זיי.

עדמונד : איך וויל נאך לעבן ; איך וויל גוטס טאן,
כאטש ניט אין מיין נאטור. שיקט ניך — א, איילט!
צום שלאס ! ווייל כ'האב פארמשפט אין באפעל
דעם קעניג און קארדעליא צום טויט.
איך זאג אייך, שיקט אין צייט.

אלבאני : לויפט, לויפט, לויפט !

עדמאר : צו וועמען. האר ? ווער האט עס דעם באפעל ?
שיקט אים א צייכן פון באגנאדיקונג !

עדמונד : יא, איר האט רעכט, דא איז מיין שווערד ;
און גיט זי צו דעם קאפיטאן.

אלבאני : נו, אייל זיך, אויב דיין לעבן איז דיר ליב !
(עדמאר גייט ארויס)

עדמונד : זיין ווייב און איך באפוילן האבן אים
צו אויפהענגען קארדעליא אין תפיסה,
און איר בלאמירן, און צוליב פארצווייפלונג
האט זי דאס לעבן זיך גענומען.

אלבאני : די געטער זאלן שיצן זיי ! (צו די באדינער)
טרעגט אים ארויס פון דאנען !
(עדמונד ווערט ארויסגעטרעגן)

(עס טרעט אויף ליר און טרעגט קארדעליא טויט אין
זיינע הענט ; עדגאר, קאפיטאן און אנדערע גייען אים
נאך).

ליר : קלאגט, קלאגט, קלאגט, קלאגט ! איר מענטשן זייט
פון שטיין !

וואלט איך די אויגן אייערע און צונגען
פארמאגט, וואלט מיין געשריי דעם הימל-צעלם
צעשפאלטן. זי איז אויף אייביק שוין אוועק !
איך ווייס ווען איינער לעבט, און ווען ערז טויט ;
טויט ווי די ערד איז זי ! גיט מיר אהער
א שפיגעלע ; און ווען איר אטעם וועט
עס מאכן פייכט אדער באפלעקן עס,
דאן לעבט זי נאך.

קענט : איז דאס דער סוף פון אלץ דא אויף דער וועלט ?

עדגאר : צי גאר א בילד פון יענער שרעק ?

אלבאני : פאלט הימלען איין און זאל זיך ענדיקן אלץ !

ליר : די פעדער רעגט זיך ; יא, זי לעבט ! און אויב
אזוי, דאן איז עס גאר א גרויסער גליק,
וואס וועט פארניכטן אלע ליידן, וואס
איך האב אמאל געליטן.

קענט (קניענדיק) : א, טייערער האר !

ליר : איך בעט דיך גיי אוועק!

עדגאר : דאס איז דער נאכעלער קענט, אייער פריינט.

ליר : א פלוך אויף אייער קאפ, איר מערדער, און

פאררעטער וואס איר אלע זייט! איך וואלט

איר אפשר אפגעראטעוועט; זי איז

אויף אייביק דאך אוועק! קארדעליא!

קארדעליא! ווארט אויף א ווייל. אוי!

וואס זאגסטו? ס'איז געוועזן שמענדיק דאך

איר שטימע זאפטליק, צארט און מילד — א זאך

גאר טייער ביי דער פרוי. איך האב דעם קנעכט,

וואס האט געהאנגען דיך, געטויט.

קאפיטאן : מיין האר, ס'איז אמת, ער האט עס געטאן.

ליר (צום קאפיטאן) : זאג, מענטש, האב איך עס ניט גע-

טאן?

עס איז געווען אמאל א צייט, וואס כ'פלעג

זיי מאכן שפרינגען מיט מיין שארפער שווערד.

איצט בין איך אלט און אלע מיינע ליידן

זיי בויגן מיר מיין קאפ ארונטער. ווער ביסטו? (צו קענט)

די אויגן מיינע דינען מיר ניט גוט;

איך זאג דעם אמת דיר.

קענט : אויב ס'דימט זיך גליק מיט צוויי: מיט איינעם, וואס

זי האט געליבט און איינעם וואס זי האט

געהאסט, דאן זעען מיר דעם לעצטן דא.

ליר : ס'ווערט טונקעלער! ביסט ניט קענט?

קענט : דער זעלבער. כ'בין אייער דינער קענט;

וואו איז אייער דינער קיאום? *

* אונטער אט דעם נאמען האט קענט אמאל פארשטעלטערהינד
:עדנט בני ליר'ן.

ליר : ער איז א גומער יונג, דאס איז זיכער ;
ערט שלאגן און גאנץ שנעל. נאָר ער איז טויט און פוילט.

קענט : ניין, טייערער האַר, — דאָס בין איך אליין,
דער זעלביקער מענטש.

ליר : איך וויל עס זען גענוי. —

קענט : אַט דער, וואָס האָט פון ערשטן אומגליק-טאָג
איך נאָכגעפאלגט די פינצטערע טריט.

ליר : נו, זיי געגריסט, ביסט דאָ ווילקאָמען.

קענט : עס איז דאָ קיינער ניט ווילקאָמען!
ס'איז אַלצדינג טריב, און טויט און אַן שום טרייסט!

קענט : אייערע עלטערע טעכטער האָבן ס'לעבן זיך גע-
נומען,

און גאָר פאַרצוווייפלטע געשמאַרבן.

ליר : איך גלויב אַזוי.

אלבאני (צו עדנאר) : ער ווייסט נישט, וואָס ער זאָגט, עס
לויענט ניט

מיר זאָלן זיך צו אים דערקענען.

עדנאר : יא, ס'איז גאָר אומזיסט. (א קאָפיטאָן קומט)

קאָפיטאָן : עדמונד איז טויט, מיין האַר!

אלבאני : דאָס איז אַ נעבן-זאַך, ס'איז גאָר ניט וויכטיק.

הערט וואָס מיר ווילן, פריינט און ריטער :

מ'דאַרף טאָן נאָר, וואָס מען קען, צו לינדערן

די לייד ; און זאָגן זיך פון אַלצדינג אָפּ ; —

ווי לאַנג עס לעבט דער אַלטער קעניג נאָך —

צו אים באַלאַנגט די גאַנצע מאַכט.

(צו עדנאר און קענט)

און איר, טרעט אויף אין אייער רעכט, מיט נאָך

א צוגאב, מערער ווי איר האט פארדינט.
 עם זאלן אלע פריינט געניסן פון
 דעם לויז פון זייער טונגט, און די פיינט
 דעם טייל, לויט זייער ווערט.
 א, זעט, א, זעט!

ליר: און טויט איז מיין אומגליקלעך קינד! ניין, ניין,
 ניין, קיין שום פונק פון לעבן מער! א הונט,
 א פערד, א מויז זאל לעבן, אבער דו,
 אין גאנצן גאר קיין אטעם נישט? דו וועסט
 קיינמאל, קיינמאל, קיינמאל, אין לעבן ניט
 שוין קומען מער צו מיר צוריק! איך בעט
 אייך, שפילעט אפ אט דא, איך דאנק אייך הער!
 איר זעט זי? קוקט זי אן! קוקט אן גאר דא
 די ליפן אירע, קוקט גאר דא, קוקט דארט! (ער שטארבט)

עדגאר: ער חלשט! מיין לארד, מיין לארד!

קענט: פלאץ, הארץ; איך בעט דיר, פלאץ!

עדגאר: קוקט ארויף, מיין קעניג.

קענט: א, מומשעט ניט זיין גייסט. א, לאזט אים אויס-
 גיין!

עס האסט אים דער, וואס וויל דערלענגערן
 זיין לעבן אויף דער דאזיקער בייזער וועלט.

עדגאר: יע, ער איז ווירקלעך טויט.

קענט: דער וואונדער איז, וואס ערט אזויפיל גאך
 געקענט פארטראגן; ער איז ניט געווען
 די לעצטע צייט אינגאנצן ער.

אלבאני: טראגט זיי דא אלעמען פון דאנען אפ!
 ווי גרויס ס'איז איצטער אונזער אלעמענס וויי.
 (צו קענט און עדגאר)

געליבטסטע פריינט, הערשט ביידע איר ביינאנד,
און היילט די וואונדן אויס פון אונזער לאנד.

קעניג: מיין האר, איך מוז גאר גיך פון דאנען גיין;
מיין מייסטער רופט, און כ'מוז ניט זאגן גיין!

עדגאר: מען מוז דעם יאך פון צייט, דער בייזער, טראגן;
ניט, וואס מען דארף, נאר וואס מיר פילן, זאגן.
דעם עלטסטן ווערט דער שווערסטער יאך געגעבן;
מיר יונגע וועלן אזוי לאנג ניט לעבן.
(אלע גייען אוועק אונטער דער מוזיק פון א טרויער-
מארש).

(פ ר ה)

אויסצוג פון אייניקע אַרטיקלען און רעצענזיעס וועג דר. א. אייסעניס איבערזעצונגען

איצט זיינען שעקספירס סאַנעטן דערשינען אין אַ יודישער איבערזע-
צונג פון אונדזער באַקאַנטן איבערזעצער, דר. אַבראַם אויסען. איבער-
זעצן אַ סאַנעט, איבערהויפּט שעקספירס, איז גאַרניט פון די לויכטע
אונטערנעמלעכע, ווייל בעה בוי אַ געוויינלעך ליד קאָן זיך דער איבער-
זעצער דערלויבן פרויהייטן און אפילו צוגעבן אַ שורה, קאָן מען זיך
בוי אַ סאַנעט ניט דערלויבן אַזעלכע פרויהייטן. עס מוז זיין אַקוראַט
14 שורות. . . און אייסען האָט אונדז געגעבן אַן איבערזעצונג, וואָס
מען קאָן פאַררעכענען צווישן די בעסטע איבערזעצונגען פון שעקספירס
סאַנעטן אין וועלכער ס'איז שפראַך. ס'איז געבליבן די קאַנדענסירט-
קייט און אַנגעלאַדנקייט פון שעקספירס פערן — און דאָס איז אַ סך
מער ווי סתם איבערזעצן ווערטער.

א. אַלמי

אַזעלכע איבערזעצונגען וווּ א. אייסעניס זיינען אַ מייל פון פאַ-
פולערן בילדונג-פראַגראַם בוי יעדער פּאַלק. מיט אויסעניס אויסטוי-
טשונגען זיינען שעקספירס סאַנעטן מער נישט קיין פאַרשלאַסן בוך.
אַן איבערזעצונג פון שעקספירס סאַנעטן איז אַ ריזיקע און ריזיקאַ-
לישע אַרבעט און ס'איז צו באַוואַנדערן יעדער איינעם, וואָס נעמט
זיך דערצו. שוין די אונטערנעמונג אַליין שמעקט מיט געוואַקסענע
מען דאַרף זיין גאַר אַ גרויסער וואַרט-מפונק, כדי נישט אַרײַנצופאַכן
שעקספירס סאַנעט.

דערפאַר פאַרדינט דר. א. אייסען אַ סך אַנערקענונג פאַר זיין ווילן
אַרײַנצוברענגען אַלע 154 סאַנעטן אין יודיש.

יעקב גלאַטשטיין

דר. א. אייסעניס איבערזעצונגען צייכענען זיך אויס מיט דער
רייכקייט פון שפראַך און מיט זיין קענטעניש אַרײַנצופולן אַלע דינסטע
און פאַרהיילעכטע ניואַנסן וואָס וויבירן אין אונדזער יודיש.

יעקב גאַטליב (קאווע)

דר. א. אייסעניס איבערזעצונג איז פשוט און איינפאַך, דיכטעריש
און גלאַט. עס איז זיכער אַ גרויסער געווינס פאַר אונדזער וואַקסנדיקער
ליטעראַטור, וועלכע דאַרף באַרייכערט ווערן מיט פאַרשיידענע און
אַלזייטיקע דיכטערישע שטראַמען.

ב. גראַבאָרד

דר. אויסענ'ס איבערזעצונגען זיינען קארעקט און פינקלעך.
ער טוט אַ וויכטיקע אַרבעט און ער מאַכט זי אַזוי שלמות'דיק וויפּל
נאָר בכּוּח. זאָל ער ווויטער טאָן זיין אומשעצבאַרע, נוציקע און שעפע-
רישע (יא, יאָ!) אַרבעט פאַר דער יידישער ליטעראַטור.
א. י. זאַקוסקי (אַרגענטינע)

דר. אויסענ'ס אַרבעט איז אַ געוואַלטיק וויכטיקע און שווערע.
דאָס איבערטראַגן ווילאָס שעקספּיר'ס קאָמפּליצירטן און ראַפּינירטן
סאַנעט אין יידיש איז בלוז איין ביישפּיל פון זיין מיפּולער אַרבעט
איבער זיינע איבערזעצונגען.
מיר דאַכט, אַז אויף וויפּיל אַן איבערזעצונג קען אָנהויבן די שטי-
מונג, די אַטמאָספּערע, די דראַמאַ פון דעם קינסטלער-שעפּער, איז עס
דר. אַברחם אויסען, דעם אומדערמידלעכן אַרבעטער איבער דער וועלט-
פּאָעזיע, באַזונדערס איבערזעצנדיק פּליסיק די קלאַסיש-ענגלישע
פּאָעזיע, געלונגען; און דאָס איז צו זיין קרעדיט — זיין קאָמפּלימענט...
ש. טענינבוים

דר. אויסען איז, ווי אַן איבערזעצער פון דער ענגלישער פּאָעזיע,
באַלד אַן אינסטיטוציע. — — — ער איז דער גרויסער ליבהאַבער פון
דער פּאָעזיע. ער איז אַ פּאָליגאַמישער ליבהאַבער: ער האָט ליב אַלצדינג
וואָס דאַרף טאַקע געליבט ווערן. פאַר אים איז די פּאָעזיע אַ קייט פון
פאַרשיידענע פּאַנאָראַמעס, אין וועלכע ער געפינט אַוואַנטורע, גענוס,
באַגויסטערונג און אויסלעב. ער איז אַן איבערזעצער פון באַרוף, טאַקע
געבענטשט מיט ליבשאַפט און וואַרעמקייט צו דער אַרבעט, וואָס ער טוט.
מרדכי יפה

די איבערזעצונג פון דר. א. אויסענ'ס „אירלענדישע מעלאָדיעס“
פון מהאַמאַס מאָר ווייזט אַרויס די זעלבע פּאָעטישע קראַפט, דעם זעלבן
טיפּן פאַרשטיין די נשמה פון דעם דיכטער, ווי דר. אויסען האָט אַרויס-
געוויזן אין זיינע פּריעריקע איבערזעצונגען. דר. אויסענ'ען איז געלונג-
גען נישט נאָר איבערזעצן די ווערטער און געדאַנקען פון דעם אַריגינאַל,
נאָר אויך איבערגעבן אין דער יידישער שפּראַך דאָס סאַמע גרויסקייט און
די נשמה פון דעם אַריגינאַל.
(פון ענגלישן)

דר. ישראל ה. לעווינסהאַל

איבער פון די פרומע, שמילע און גוטע ביישטייערער צו אונזער
ליטעראַטור איז דר. אויסען; ער האָט זיך פאַרנומען צו איבערזעצן אין
יידיש דאָס בעסטע און דאָס שענסטע פון דער גרויסער ענגלישער
ליטעראַטור.

מוט ער עס שטיל, אָבער מיט גרויס העמדה, מוט ער עס באַשיידן,
אָבער מיט רירנדיקער איבערגעפנדיקייט. ער מוט עס מיט ליבע און וואָס
ווייטער מוט ער עס בעסער און שלמותדיקער.

ד. א. מוקדוני

ד. א. אויסענ'ס איבערזעצונג ליוענט זיך פליסיק און מאַכט אַ
גוטן איינדרוק; ער קען זיך האַלטן נאָנט צום אַריגינאַל און דאָך זיך
אויסדייקן אין אַ שיינעם יידיש. אויסענ'ס איבערזעצונג פאַרמאָגט
אַזוינע שטעלן וואָס האָבן זיך בלל נישט צו שעמען פאַרן אַריגינאַל.
קלמן מרמר

ד. א. אויסען האָט די שווערע און ניט-דאָנקבאַרע קונסט פון איבער-
זעצן געמאַכט פאַר זיין ליטעראַרישן לעבנס-אויפגאַבע. זיין אַמביציע
איז — באַקענען דעם יידישן ליוענער מיט דער ענגלישער פּאָעזיע.
ניט מיט דער אַדער יענער עפּאָכע, ניט מיט אַזאַ אַדער אַנדער ריכטונג,
נאָר מיט אַלע עפּאָכעס, מיט אַלע ריכטונגען פונעם פּאָעטישן שאַפן אין
ענגליש — די קלאַסישע אַזוי גוט ווי די מאָדערנע. אים מאַכט ניט
אויס וואָס פאַר אַ ווערק עס ליגט פאַר אים, שעקספירס סאַנעטן אַדער
דער ענגלישער נוסח פון אַמאַר כאַיאָמס, „רובאַיאָט“, ביריאָנס „יידישע
מעלאָדעס“ אַדער טעניסאָנס „ענאָך אַרדען“, קאַרל סאַנבורגס אַדער
לאַנגפּעלאַס פּאָעמע; אים אַרמט ניט דער מאַטיוו, דער ריטם, די פּאַרס,
די סביבֿה פון אַ ווערק. די פּראָגע וואָס אים אינמערקערט איז: ווי
וועט עס קלינגען אין יידיש?
אין א. אויסענ'ס איבערזעצונגען איז דאָ אַרבעט, פליסיקייט און
קענטשאַפט

ש. ויגנר

מיט דער איבערזעצונג פון וויליאַם שעקספירס גאנזישע סאַנעטן,
האָט א. אויסען אויפגעטאָן אַ געוואַנטע זאַך. צו שעקספירס סאַנעטן
האָט זיך ביז אים, אויסענען, כמעט קיינער ניט געוואַגט צו נעמען
איבערזעצן אין יידיש, אָבער דר. אברהם אויסען איז דער ערשטער,
וואָס האָט איבערגעדיכטעט אַלע שעקספירס סאַנעטן. ס'איז ניט נאָר
אַ קונסט, נאָר אויך אַ וואונדער, אַפילו אַ נס! אַלענפאַלס אַ פּבֿליק,
אַ דערהויבונג פאַר דער יידישער פּאָעזיע — אויך שעקספירס סאַנעטן
אין יידיש. צו אַ צאָל פון די סאַנעטן האָט דער חשובער איבערזעצער,
דער דיכטער א. אויסען, געגעבן אין פּוס-נאַטעס, דערקלערונגען און
פירושים. אַ גרויסע וויכטיקע און ווירדיקע דיכטערישע אַרבעט און
שאַפונג, וואָס פּדרך בלל, זיך רעכענענדיק מיטן שווערן קלאַסישן סטיל
פון דער סאַנעטע בכלל און פון שעקספיר צמזומדיקייט בפרט —
קאָן מען מיט רעכט באַהויפּטן, אַז די איבערדיכטונג, צי די איבערזעצונג
— איז העכסט געלונגען, און דעם ליבן דיכטער דר. אויסען קומט דער
שענסטער ווישר בוח!

אברהם רייזען

הויפט-פארקויף .

מאקס נ. מיוזעל

424 גרענד סט.

ניו-יארק